

Temat	Material nauczania	Odniesienia do podstawy programowej. Uczeń:	Liczba godzin
CZEŚĆ I: STAROŻYTNOŚĆ I ŚREDNIOWIECZE			
WSTĘP			
Zrozumieć przeszłość	<ul style="list-style-type: none"> – historia jako nauka – chronologia w historii; kalendarze – propozycje periodyzacji dziejów – współczesne metody datowania zabytków archeologicznych – rodzaje źródeł historycznych – zasady pracy ze źródłami historycznymi – specyfika źródeł do nauki prehistorii – specyfika źródeł historycznych – znaczenie terminów: <i>historiografia, chronologia, periodyzacja</i> 	<p>wymagania ogólne:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok [...] (II)</i> – <i>rozpoznaje rodzaje źródeł (II)</i> – <i>ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...] (II),</i> <p>wymagania ponadprogramowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje zjawiska z przeszłości utrwalone w pamięci zbiorowej – prezentuje różne metody rachuby czasu stosowane w przeszłości – wymienia różne propozycje periodyzacji dziejów – omawia różne źródła historyczne i ich systematykę. 	1
PIERWSZE CYWILIZACJE			
1. Prehistoria	<ul style="list-style-type: none"> – teorie o początku życia na Ziemi (kreacjonizm a ewolucjonizm) – kryteria człowieczeństwa (biologiczne i psychiczne) – zarys etapów ewolucji człowieka i rozprzestrzenianie się ludzi na Ziemi – przemiany społeczne, ekonomiczne, kulturowe w okresach: paleolitu i neolitu, epokach: brązu i żelaza – rewolucja neolityczna – sztuka prehistoryczna – powstanie i znaczenie pierwszych miast – rola wielkich rzek w powstaniu pierwszych cywilizacji – powstanie cywilizacji – powstanie i rozwój pisma (ideogramy, pismo sylabiczne, alfabet) 	<p>wymagania ogólne:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>charakteryzuje uwarunkowania geograficzne rozwoju cywilizacji na Bliskim i Dalekim Wschodzie (I.1.1)</i> – <i>identyfikuje dziedzictwo kultury greckiej w dorobku kulturowym Europy (I.2.4),</i> <p>wymagania ponadprogramowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia różnice między prehistorią a historią – omawia różnice między teoriami: ewolucjonizmu i kreacjonizmu – przedstawia kolejne etapy ewolucji istot 	1

Temat	Material nauczania	Odniesienia do podstawy programowej. Uczeń:	Liczba godzin
CZEŚĆ I: STAROŻYTNOŚĆ I ŚREDNIOWIECZE			
WSTĘP			
Zrozumieć przeszłość	<ul style="list-style-type: none"> – historia jako nauka – chronologia w historii; kalendarze – propozycje periodyzacji dziejów – współczesne metody datowania zabytków archeologicznych – rodzaje źródeł historycznych – zasady pracy ze źródłami historycznymi – specyfika źródeł do nauki prehistorii – specyfika źródeł historycznych – znaczenie terminów: <i>historiografia, chronologia, periodyzacja</i> 	<p>wymagania ogólne:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok [...] (II)</i> – <i>rozpoznaje rodzaje źródeł (II)</i> – <i>ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...] (II),</i> <p>wymagania ponadprogramowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje zjawiska z przeszłości utrwalone w pamięci zbiorowej – prezentuje różne metody rachuby czasu stosowane w przeszłości – wymienia różne propozycje periodyzacji dziejów – omawia różne źródła historyczne i ich systematykę. 	1
PIERWSZE CYWILIZACJE			
1. Prehistoria	<ul style="list-style-type: none"> – teorie o początku życia na Ziemi (kreacjonizm a ewolucjonizm) – kryteria człowieczeństwa (biologiczne i psychiczne) – zarys etapów ewolucji człowieka i rozprzestrzenianie się ludzi na Ziemi – przemiany społeczne, ekonomiczne, kulturowe w okresach: paleolitu i neolitu, epokach: brązu i żelaza – rewolucja neolityczna – sztuka prehistoryczna – powstanie i znaczenie pierwszych miast – rola wielkich rzek w powstaniu pierwszych cywilizacji – powstanie cywilizacji – powstanie i rozwój pisma (ideogramy, pismo sylabiczne, alfabet) 	<p>wymagania ogólne:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>charakteryzuje uwarunkowania geograficzne rozwoju cywilizacji na Bliskim i Dalekim Wschodzie (I.1.1)</i> – <i>identyfikuje dziedzictwo kultury greckiej w dorobku kulturowym Europy (I.2.4),</i> <p>wymagania ponadprogramowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia różnice między prehistorią a historią – omawia różnice między teoriami: ewolucjonizmu i kreacjonizmu – przedstawia kolejne etapy ewolucji istot 	1

Temat	Materiał nauczania	Odniesienia do podstawy programowej. Uczeń:	Liczba godzin
CZĘŚĆ I: STAROŻYTNOŚĆ I ŚREDNIOWIECZE			
WSTĘP			
Zrozumieć przeszłość	<ul style="list-style-type: none"> – historia jako nauka – chronologia w historii; kalendarze – propozycje periodyzacji dziejów – współczesne metody datowania zabytków archeologicznych – rodzaje źródeł historycznych – zasady pracy ze źródłami historycznymi – specyfika źródeł do nauki prehistorii – specyfika źródeł historycznych – znaczenie terminów: <i>historiografia, chronologia, periodyzacja</i> 	<p>wymagania ogólne:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok [...] (II)</i> – <i>rozpoznaje rodzaje źródeł (II)</i> – <i>ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...] (II),</i> <p>wymagania ponadprogramowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje zjawiska z przeszłości utrwalone w pamięci zbiorowej – prezentuje różne metody rachuby czasu stosowane w przeszłości – wymienia różne propozycje periodyzacji dziejów – omawia różne źródła historyczne i ich systematykę. 	1
PIERWSZE CYWILIZACJE			
1. Prehistoria	<ul style="list-style-type: none"> – teorie o początku życia na Ziemi (kreacjonizm a ewolucjonizm) – kryteria człowieczeństwa (biologiczne i psychiczne) – zarys etapów ewolucji człowieka i rozprzestrzenianie się ludzi na Ziemi – przemiany społeczne, ekonomiczne, kulturowe w okresach: paleolitu i neolitu, epokach: brązu i żelaza – rewolucja neolityczna – sztuka prehistoryczna – powstanie i znaczenie pierwszych miast – rola wielkich rzek w powstaniu pierwszych cywilizacji – powstanie cywilizacji – powstanie i rozwój pisma (ideogramy, pismo sylabiczne, alfabet) 	<p>wymagania ogólne:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>charakteryzuje uwarunkowania geograficzne rozwoju cywilizacji na Bliskim i Dalekim Wschodzie (I.1.1)</i> – <i>identyfikuje dziedzictwo kultury greckiej w dorobku kulturowym Europy (I.2.4),</i> <p>wymagania ponadprogramowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia różnice między prehistorią a historią – omawia różnice między teoriami: ewolucjonizmu i kreacjonizmu – przedstawia kolejne etapy ewolucji istot 	1

Temat	Material nauczania	Odniesienia do podstawy programowej. Uczeń:	Liczba godzin
CZĘŚĆ I: STAROŻYTNOŚĆ I ŚREDNIOWIECZE			
WSTĘP			
Zrozumieć przeszłość	<ul style="list-style-type: none"> – historia jako nauka – chronologia w historii; kalendarze – propozycje periodyzacji dziejów – współczesne metody datowania zabytków archeologicznych – rodzaje źródeł historycznych – zasady pracy ze źródłami historycznymi – specyfika źródeł do nauki prehistorii – specyfika źródeł historycznych – znaczenie terminów: <i>historiografia, chronologia, periodyzacja</i> 	<p>wymagania ogólne:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok [...] (II)</i> – <i>rozpoznaje rodzaje źródeł (II)</i> – <i>ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...] (II),</i> <p>wymagania ponadprogramowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje zjawiska z przeszłości utrwalone w pamięci zbiorowej – prezentuje różne metody rachuby czasu stosowane w przeszłości – wymienia różne propozycje periodyzacji dziejów – omawia różne źródła historyczne i ich systematykę. 	1
PIERWSZE CYWILIZACJE			
1. Prehistoria	<ul style="list-style-type: none"> – teorie o początku życia na Ziemi (kreacjonizm a ewolucjonizm) – kryteria człowieczeństwa (biologiczne i psychiczne) – zarys etapów ewolucji człowieka i rozprzestrzenianie się ludzi na Ziemi – przemiany społeczne, ekonomiczne, kulturowe w okresach: paleolitu i neolitu, epokach: brązu i żelaza – rewolucja neolityczna – sztuka prehistoryczna – powstanie i znaczenie pierwszych miast – rola wielkich rzek w powstaniu pierwszych cywilizacji – powstanie cywilizacji – powstanie i rozwój pisma (ideogramy, pismo sylabiczne, alfabet) 	<p>wymagania ogólne:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>charakteryzuje uwarunkowania geograficzne rozwoju cywilizacji na Bliskim i Dalekim Wschodzie (I.1.1)</i> – <i>identyfikuje dziedzictwo kultury greckiej w dorobku kulturowym Europy (I.2.4),</i> <p>wymagania ponadprogramowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia różnice między prehistorią a historią – omawia różnice między teoriami: ewolucjonizmu i kreacjonizmu – przedstawia kolejne etapy ewolucji istot 	1

Temat	Material nauczania	Odniesienia do podstawy programowej. Uczeń:	Liczba godzin
CZĘŚĆ I: STAROŻYTNOŚĆ I ŚREDNIOWIECZE			
WSTĘP			
Zrozumieć przeszłość	<ul style="list-style-type: none"> – historia jako nauka – chronologia w historii; kalendarze – propozycje periodyzacji dziejów – współczesne metody datowania zabytków archeologicznych – rodzaje źródeł historycznych – zasady pracy ze źródłami historycznymi – specyfika źródeł do nauki prehistorii – specyfika źródeł historycznych – znaczenie terminów: <i>historiografia, chronologia, periodyzacja</i> 	<p>wymagania ogólne:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok [...] (II)</i> – <i>rozpoznaje rodzaje źródeł (II)</i> – <i>ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...] (II),</i> <p>wymagania ponadprogramowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje zjawiska z przeszłości utrwalone w pamięci zbiorowej – prezentuje różne metody rachuby czasu stosowane w przeszłości – wymienia różne propozycje periodyzacji dziejów – omawia różne źródła historyczne i ich systematykę. 	1
PIERWSZE CYWILIZACJE			
1. Prehistoria	<ul style="list-style-type: none"> – teorie o początku życia na Ziemi (kreacjonizm a ewolucjonizm) – kryteria człowieczeństwa (biologiczne i psychiczne) – zarys etapów ewolucji człowieka i rozprzestrzenianie się ludzi na Ziemi – przemiany społeczne, ekonomiczne, kulturowe w okresach: paleolitu i neolitu, epokach: brązu i żelaza – rewolucja neolityczna – sztuka prehistoryczna – powstanie i znaczenie pierwszych miast – rola wielkich rzek w powstaniu pierwszych cywilizacji – powstanie cywilizacji – powstanie i rozwój pisma (ideogramy, pismo sylabiczne, alfabet) 	<p>wymagania ogólne:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>charakteryzuje uwarunkowania geograficzne rozwoju cywilizacji na Bliskim i Dalekim Wschodzie (I.1.1)</i> – <i>identyfikuje dziedzictwo kultury greckiej w dorobku kulturowym Europy (I.2.4),</i> <p>wymagania ponadprogramowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia różnice między prehistorią a historią – omawia różnice między teoriami: ewolucjonizmu i kreacjonizmu – przedstawia kolejne etapy ewolucji istot 	1

Temat	Material nauczania	Odniesienia do podstawy programowej. Uczeń:	Liczba godzin
CZEŚĆ I: STAROŻYTNOŚĆ I ŚREDNIOWIECZE			
WSTĘP			
Zrozumieć przeszłość	<ul style="list-style-type: none"> – historia jako nauka – chronologia w historii; kalendarze – propozycje periodyzacji dziejów – współczesne metody datowania zabytków archeologicznych – rodzaje źródeł historycznych – zasady pracy ze źródłami historycznymi – specyfika źródeł do nauki prehistorii – specyfika źródeł historycznych – znaczenie terminów: <i>historiografia, chronologia, periodyzacja</i> 	<p>wymagania ogólne:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok [...] (II)</i> – <i>rozpoznaje rodzaje źródeł (II)</i> – <i>ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...] (II),</i> <p>wymagania ponadprogramowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje zjawiska z przeszłości utrwalone w pamięci zbiorowej – prezentuje różne metody rachuby czasu stosowane w przeszłości – wymienia różne propozycje periodyzacji dziejów – omawia różne źródła historyczne i ich systematykę. 	1
PIERWSZE CYWILIZACJE			
1. Prehistoria	<ul style="list-style-type: none"> – teorie o początku życia na Ziemi (kreacjonizm a ewolucjonizm) – kryteria człowieczeństwa (biologiczne i psychiczne) – zarys etapów ewolucji człowieka i rozprzestrzenianie się ludzi na Ziemi – przemiany społeczne, ekonomiczne, kulturowe w okresach: paleolitu i neolitu, epokach: brązu i żelaza – rewolucja neolityczna – sztuka prehistoryczna – powstanie i znaczenie pierwszych miast – rola wielkich rzek w powstaniu pierwszych cywilizacji – powstanie cywilizacji – powstanie i rozwój pisma (ideogramy, pismo sylabiczne, alfabet) 	<p>wymagania ogólne:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>charakteryzuje uwarunkowania geograficzne rozwoju cywilizacji na Bliskim i Dalekim Wschodzie (I.1.1)</i> – <i>identyfikuje dziedzictwo kultury greckiej w dorobku kulturowym Europy (I.2.4),</i> <p>wymagania ponadprogramowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia różnice między prehistorią a historią – omawia różnice między teoriami: ewolucjonizmu i kreacjonizmu – przedstawia kolejne etapy ewolucji istot 	1

Temat	Material nauczania	Odniesienia do podstawy programowej. Uczeń:	Liczba godzin
CZEŚĆ I: STAROŻYTNOŚĆ I ŚREDNIOWIECZE			
WSTĘP			
Zrozumieć przeszłość	<ul style="list-style-type: none"> – historia jako nauka – chronologia w historii; kalendarze – propozycje periodyzacji dziejów – współczesne metody datowania zabytków archeologicznych – rodzaje źródeł historycznych – zasady pracy ze źródłami historycznymi – specyfika źródeł do nauki prehistorii – specyfika źródeł historycznych – znaczenie terminów: <i>historiografia, chronologia, periodyzacja</i> 	<p>wymagania ogólne:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok [...] (II)</i> – <i>rozpoznaje rodzaje źródeł (II)</i> – <i>ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...] (II),</i> <p>wymagania ponadprogramowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje zjawiska z przeszłości utrwalone w pamięci zbiorowej – prezentuje różne metody rachuby czasu stosowane w przeszłości – wymienia różne propozycje periodyzacji dziejów – omawia różne źródła historyczne i ich systematykę. 	1
PIERWSZE CYWILIZACJE			
1. Prehistoria	<ul style="list-style-type: none"> – teorie o początku życia na Ziemi (kreacjonizm a ewolucjonizm) – kryteria człowieczeństwa (biologiczne i psychiczne) – zarys etapów ewolucji człowieka i rozprzestrzenianie się ludzi na Ziemi – przemiany społeczne, ekonomiczne, kulturowe w okresach: paleolitu i neolitu, epokach: brązu i żelaza – rewolucja neolityczna – sztuka prehistoryczna – powstanie i znaczenie pierwszych miast – rola wielkich rzek w powstaniu pierwszych cywilizacji – powstanie cywilizacji – powstanie i rozwój pisma (ideogramy, pismo sylabiczne, alfabet) 	<p>wymagania ogólne:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>charakteryzuje uwarunkowania geograficzne rozwoju cywilizacji na Bliskim i Dalekim Wschodzie (I.1.1)</i> – <i>identyfikuje dziedzictwo kultury greckiej w dorobku kulturowym Europy (I.2.4),</i> <p>wymagania ponadprogramowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia różnice między prehistorią a historią – omawia różnice między teoriami: ewolucjonizmu i kreacjonizmu – przedstawia kolejne etapy ewolucji istot 	1

Temat	Material nauczania	Odniesienia do podstawy programowej. Uczeń:	Liczba godzin
CZEŚĆ I: STAROŻYTNOŚĆ I ŚREDNIOWIECZE			
WSTĘP			
Zrozumieć przeszłość	<ul style="list-style-type: none"> – historia jako nauka – chronologia w historii; kalendarze – propozycje periodyzacji dziejów – współczesne metody datowania zabytków archeologicznych – rodzaje źródeł historycznych – zasady pracy ze źródłami historycznymi – specyfika źródeł do nauki prehistorii – specyfika źródeł historycznych – znaczenie terminów: <i>historiografia, chronologia, periodyzacja</i> 	<p>wymagania ogólne:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok [...] (II)</i> – <i>rozpoznaje rodzaje źródeł (II)</i> – <i>ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...] (II),</i> <p>wymagania ponadprogramowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje zjawiska z przeszłości utrwalone w pamięci zbiorowej – prezentuje różne metody rachuby czasu stosowane w przeszłości – wymienia różne propozycje periodyzacji dziejów – omawia różne źródła historyczne i ich systematykę. 	1
PIERWSZE CYWILIZACJE			
1. Prehistoria	<ul style="list-style-type: none"> – teorie o początku życia na Ziemi (kreacjonizm a ewolucjonizm) – kryteria człowieczeństwa (biologiczne i psychiczne) – zarys etapów ewolucji człowieka i rozprzestrzenianie się ludzi na Ziemi – przemiany społeczne, ekonomiczne, kulturowe w okresach: paleolitu i neolitu, epokach: brązu i żelaza – rewolucja neolityczna – sztuka prehistoryczna – powstanie i znaczenie pierwszych miast – rola wielkich rzek w powstaniu pierwszych cywilizacji – powstanie cywilizacji – powstanie i rozwój pisma (ideogramy, pismo sylabiczne, alfabet) 	<p>wymagania ogólne:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>charakteryzuje uwarunkowania geograficzne rozwoju cywilizacji na Bliskim i Dalekim Wschodzie (I.1.1)</i> – <i>identyfikuje dziedzictwo kultury greckiej w dorobku kulturowym Europy (I.2.4),</i> <p>wymagania ponadprogramowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia różnice między prehistorią a historią – omawia różnice między teoriami: ewolucjonizmu i kreacjonizmu – przedstawia kolejne etapy ewolucji istot 	1

Temat	Material nauczania	Odniesienia do podstawy programowej. Uczeń:	Liczba godzin
CZEŚĆ I: STAROŻYTNOŚĆ I ŚREDNIOWIECZE			
WSTĘP			
Zrozumieć przeszłość	<ul style="list-style-type: none"> – historia jako nauka – chronologia w historii; kalendarze – propozycje periodyzacji dziejów – współczesne metody datowania zabytków archeologicznych – rodzaje źródeł historycznych – zasady pracy ze źródłami historycznymi – specyfika źródeł do nauki prehistorii – specyfika źródeł historycznych – znaczenie terminów: <i>historiografia, chronologia, periodyzacja</i> 	<p>wymagania ogólne:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok [...] (II)</i> – <i>rozpoznaje rodzaje źródeł (II)</i> – <i>ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...] (II),</i> <p>wymagania ponadprogramowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje zjawiska z przeszłości utrwalone w pamięci zbiorowej – prezentuje różne metody rachuby czasu stosowane w przeszłości – wymienia różne propozycje periodyzacji dziejów – omawia różne źródła historyczne i ich systematykę. 	1
PIERWSZE CYWILIZACJE			
1. Prehistoria	<ul style="list-style-type: none"> – teorie o początku życia na Ziemi (kreacjonizm a ewolucjonizm) – kryteria człowieczeństwa (biologiczne i psychiczne) – zarys etapów ewolucji człowieka i rozprzestrzenianie się ludzi na Ziemi – przemiany społeczne, ekonomiczne, kulturowe w okresach: paleolitu i neolitu, epokach: brązu i żelaza – rewolucja neolityczna – sztuka prehistoryczna – powstanie i znaczenie pierwszych miast – rola wielkich rzek w powstaniu pierwszych cywilizacji – powstanie cywilizacji – powstanie i rozwój pisma (ideogramy, pismo sylabiczne, alfabet) 	<p>wymagania ogólne:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>charakteryzuje uwarunkowania geograficzne rozwoju cywilizacji na Bliskim i Dalekim Wschodzie (I.1.1)</i> – <i>identyfikuje dziedzictwo kultury greckiej w dorobku kulturowym Europy (I.2.4),</i> <p>wymagania ponadprogramowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia różnice między prehistorią a historią – omawia różnice między teoriami: ewolucjonizmu i kreacjonizmu – przedstawia kolejne etapy ewolucji istot 	1

Temat	Material nauczania	Odniesienia do podstawy programowej. Uczeń:	Liczba godzin
CZEŚĆ I: STAROŻYTNOŚĆ I ŚREDNIOWIECZE			
WSTĘP			
Zrozumieć przeszłość	<ul style="list-style-type: none"> – historia jako nauka – chronologia w historii; kalendarze – propozycje periodyzacji dziejów – współczesne metody datowania zabytków archeologicznych – rodzaje źródeł historycznych – zasady pracy ze źródłami historycznymi – specyfika źródeł do nauki prehistorii – specyfika źródeł historycznych – znaczenie terminów: <i>historiografia, chronologia, periodyzacja</i> 	<p>wymagania ogólne:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok [...] (II)</i> – <i>rozpoznaje rodzaje źródeł (II)</i> – <i>ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...] (II),</i> <p>wymagania ponadprogramowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje zjawiska z przeszłości utrwalone w pamięci zbiorowej – prezentuje różne metody rachuby czasu stosowane w przeszłości – wymienia różne propozycje periodyzacji dziejów – omawia różne źródła historyczne i ich systematykę. 	1
PIERWSZE CYWILIZACJE			
1. Prehistoria	<ul style="list-style-type: none"> – teorie o początku życia na Ziemi (kreacjonizm a ewolucjonizm) – kryteria człowieczeństwa (biologiczne i psychiczne) – zarys etapów ewolucji człowieka i rozprzestrzenianie się ludzi na Ziemi – przemiany społeczne, ekonomiczne, kulturowe w okresach: paleolitu i neolitu, epokach: brązu i żelaza – rewolucja neolityczna – sztuka prehistoryczna – powstanie i znaczenie pierwszych miast – rola wielkich rzek w powstaniu pierwszych cywilizacji – powstanie cywilizacji – powstanie i rozwój pisma (ideogramy, pismo sylabiczne, alfabet) 	<p>wymagania ogólne:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>charakteryzuje uwarunkowania geograficzne rozwoju cywilizacji na Bliskim i Dalekim Wschodzie (I.1.1)</i> – <i>identyfikuje dziedzictwo kultury greckiej w dorobku kulturowym Europy (I.2.4),</i> <p>wymagania ponadprogramowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia różnice między prehistorią a historią – omawia różnice między teoriami: ewolucjonizmu i kreacjonizmu – przedstawia kolejne etapy ewolucji istot 	1

Temat	Material nauczania	Odniesienia do podstawy programowej. Uczeń:	Liczba godzin
CZEŚĆ I: STAROŻYTNOŚĆ I ŚREDNIOWIECZE			
WSTĘP			
Zrozumieć przeszłość	<ul style="list-style-type: none"> – historia jako nauka – chronologia w historii; kalendarze – propozycje periodyzacji dziejów – współczesne metody datowania zabytków archeologicznych – rodzaje źródeł historycznych – zasady pracy ze źródłami historycznymi – specyfika źródeł do nauki prehistorii – specyfika źródeł historycznych – znaczenie terminów: <i>historiografia, chronologia, periodyzacja</i> 	<p>wymagania ogólne:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok [...] (II)</i> – <i>rozpoznaje rodzaje źródeł (II)</i> – <i>ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...] (II),</i> <p>wymagania ponadprogramowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje zjawiska z przeszłości utrwalone w pamięci zbiorowej – prezentuje różne metody rachuby czasu stosowane w przeszłości – wymienia różne propozycje periodyzacji dziejów – omawia różne źródła historyczne i ich systematykę. 	1
PIERWSZE CYWILIZACJE			
1. Prehistoria	<ul style="list-style-type: none"> – teorie o początku życia na Ziemi (kreacjonizm a ewolucjonizm) – kryteria człowieczeństwa (biologiczne i psychiczne) – zarys etapów ewolucji człowieka i rozprzestrzenianie się ludzi na Ziemi – przemiany społeczne, ekonomiczne, kulturowe w okresach: paleolitu i neolitu, epokach: brązu i żelaza – rewolucja neolityczna – sztuka prehistoryczna – powstanie i znaczenie pierwszych miast – rola wielkich rzek w powstaniu pierwszych cywilizacji – powstanie cywilizacji – powstanie i rozwój pisma (ideogramy, pismo sylabiczne, alfabet) 	<p>wymagania ogólne:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>charakteryzuje uwarunkowania geograficzne rozwoju cywilizacji na Bliskim i Dalekim Wschodzie (I.1.1)</i> – <i>identyfikuje dziedzictwo kultury greckiej w dorobku kulturowym Europy (I.2.4),</i> <p>wymagania ponadprogramowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia różnice między prehistorią a historią – omawia różnice między teoriami: ewolucjonizmu i kreacjonizmu – przedstawia kolejne etapy ewolucji istot 	1

Temat	Material nauczania	Odniesienia do podstawy programowej. Uczeń:	Liczba godzin
CZEŚĆ I: STAROŻYTNOŚĆ I ŚREDNIOWIECZE			
WSTĘP			
Zrozumieć przeszłość	<ul style="list-style-type: none"> – historia jako nauka – chronologia w historii; kalendarze – propozycje periodyzacji dziejów – współczesne metody datowania zabytków archeologicznych – rodzaje źródeł historycznych – zasady pracy ze źródłami historycznymi – specyfika źródeł do nauki prehistorii – specyfika źródeł historycznych – znaczenie terminów: <i>historiografia, chronologia, periodyzacja</i> 	<p>wymagania ogólne:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok [...] (II)</i> – <i>rozpoznaje rodzaje źródeł (II)</i> – <i>ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...] (II),</i> <p>wymagania ponadprogramowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje zjawiska z przeszłości utrwalone w pamięci zbiorowej – prezentuje różne metody rachuby czasu stosowane w przeszłości – wymienia różne propozycje periodyzacji dziejów – omawia różne źródła historyczne i ich systematykę. 	1
PIERWSZE CYWILIZACJE			
1. Prehistoria	<ul style="list-style-type: none"> – teorie o początku życia na Ziemi (kreacjonizm a ewolucjonizm) – kryteria człowieczeństwa (biologiczne i psychiczne) – zarys etapów ewolucji człowieka i rozprzestrzenianie się ludzi na Ziemi – przemiany społeczne, ekonomiczne, kulturowe w okresach: paleolitu i neolitu, epokach: brązu i żelaza – rewolucja neolityczna – sztuka prehistoryczna – powstanie i znaczenie pierwszych miast – rola wielkich rzek w powstaniu pierwszych cywilizacji – powstanie cywilizacji – powstanie i rozwój pisma (ideogramy, pismo sylabiczne, alfabet) 	<p>wymagania ogólne:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>charakteryzuje uwarunkowania geograficzne rozwoju cywilizacji na Bliskim i Dalekim Wschodzie (I.1.1)</i> – <i>identyfikuje dziedzictwo kultury greckiej w dorobku kulturowym Europy (I.2.4),</i> <p>wymagania ponadprogramowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia różnice między prehistorią a historią – omawia różnice między teoriami: ewolucjonizmu i kreacjonizmu – przedstawia kolejne etapy ewolucji istot 	1

Temat	Material nauczania	Odniesienia do podstawy programowej. Uczeń:	Liczba godzin
CZEŚĆ I: STAROŻYTNOŚĆ I ŚREDNIOWIECZE			
WSTĘP			
Zrozumieć przeszłość	<ul style="list-style-type: none"> – historia jako nauka – chronologia w historii; kalendarze – propozycje periodyzacji dziejów – współczesne metody datowania zabytków archeologicznych – rodzaje źródeł historycznych – zasady pracy ze źródłami historycznymi – specyfika źródeł do nauki prehistorii – specyfika źródeł historycznych – znaczenie terminów: <i>historiografia, chronologia, periodyzacja</i> 	<p>wymagania ogólne:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok [...] (II)</i> – <i>rozpoznaje rodzaje źródeł (II)</i> – <i>ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...] (II),</i> <p>wymagania ponadprogramowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje zjawiska z przeszłości utrwalone w pamięci zbiorowej – prezentuje różne metody rachuby czasu stosowane w przeszłości – wymienia różne propozycje periodyzacji dziejów – omawia różne źródła historyczne i ich systematykę. 	1
PIERWSZE CYWILIZACJE			
1. Prehistoria	<ul style="list-style-type: none"> – teorie o początku życia na Ziemi (kreacjonizm a ewolucjonizm) – kryteria człowieczeństwa (biologiczne i psychiczne) – zarys etapów ewolucji człowieka i rozprzestrzenianie się ludzi na Ziemi – przemiany społeczne, ekonomiczne, kulturowe w okresach: paleolitu i neolitu, epokach: brązu i żelaza – rewolucja neolityczna – sztuka prehistoryczna – powstanie i znaczenie pierwszych miast – rola wielkich rzek w powstaniu pierwszych cywilizacji – powstanie cywilizacji – powstanie i rozwój pisma (ideogramy, pismo sylabiczne, alfabet) 	<p>wymagania ogólne:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>charakteryzuje uwarunkowania geograficzne rozwoju cywilizacji na Bliskim i Dalekim Wschodzie (I.1.1)</i> – <i>identyfikuje dziedzictwo kultury greckiej w dorobku kulturowym Europy (I.2.4),</i> <p>wymagania ponadprogramowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia różnice między prehistorią a historią – omawia różnice między teoriami: ewolucjonizmu i kreacjonizmu – przedstawia kolejne etapy ewolucji istot 	1

1. Barbarzyńska Europa	<ul style="list-style-type: none"> – plemiona germańskie – królestwa barbarzyńskie – ustrój polityczno-społeczny państw germańskich – upadek państw barbarzyńskich – powstanie łacińskiego kręgu cywilizacyjnego – Kościół na przełomie epok – powstanie państw germańskich – rozwój chrześcijaństwa i powstanie pierwszych zakonów (V–VII w.) – znaczenie terminów: <i>arianizm, kler, pontyfikat, asceta, konwent, klasztor, zakon, reguła, benedyktyni</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – <i>charakteryzuje kręgi kulturowe: łaciński [...] (II.1.1)</i> – <i>opisuje proces tworzenia się państw w Europie Zachodniej [...] (II.2.3)</i> – <i>charakteryzuje funkcjonowanie władzy, struktur społecznych i gospodarki w systemie feudalnym (II.2.5).</i> 	
2. Cesarstwo bizantyjskie	<ul style="list-style-type: none"> – ustrój polityczny cesarstwa bizantyjskiego – odbudowa potęgi w czasach Justyniana I – kryzys i najazdy Bułgarów oraz Persów, walki z Arabami – polityka wewnętrzna Justyniana I – społeczeństwo i gospodarka cesarstwa bizantyjskiego – kultura bizantyjska – renesans macedoński – znaczenie terminów: <i>kodyfikacja justyniańska, temy, ikonoklazm, „ogień grecki”, Kodeks Justyniana</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – <i>charakteryzuje kręgi kulturowe: [...] bizantyjski [...] (II.1.1)</i> – <i>opisuje charakterystyczne cechy bizantyjskiego systemu politycznego (II.1.2).</i> 	1
3. Świat islamu	<ul style="list-style-type: none"> – Arabia przed powstaniem islamu – powstanie islamu (nauki Mahometa) – rozwój nowej religii – podboje arabskie w Europie – powstanie imperium Arabów – kultura i sztuka arabska – cywilizacja islamska i jej znaczenie – znaczenie terminów: <i>Beduini, szariat, Koran, hidżra, dżihad, muzułmanie, islam, kalifat, Sunna, meczet, dżizja, Umajjadzi, Abbasydzi</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – <i>charakteryzuje kręgi kulturowe: [...] arabski (II.1.1)</i> – <i>wyjaśnia wpływ cywilizacji islamskiej na cywilizację łacińską i bizantyjską (II.1.3)</i> – <i>rozpoznaje najważniejsze osiągnięcia cywilizacji islamskiej w zakresie architektury, sztuki i nauki (II.1.4)</i> – <i>opisuje proces tworzenia się państw w Europie Zachodniej, z uwzględnieniem najazdów Arabów [...] (II.2.3).</i> 	1
4.	– pochodzenie Franków	– <i>opisuje zasięg terytorialny, organizację władzy,</i>	1

Monarchia Franków	<ul style="list-style-type: none"> – początki państwa Franków – chrzest Chlodwiga – rządy Merowingów – społeczeństwo monarchii Merowingów – organizacja monarchii Franków – początek potęgi Karolingów – panowanie Pepina Krótkiego – znaczenie terminów: <i>prawo salickie, majordom, hrabstwo, wiec, Patrymonium św. Piotra</i> 	<i>gospodarke i kulture państwa Franków (II.2.1).</i>	
5. Imperium Karolingów	<ul style="list-style-type: none"> – powstanie imperium Karolingów – monarchia Karola Wielkiego – reformy karolińskie – renesans karoliński – odnowienie cesarstwa na Zachodzie – kryzys imperium Karolingów – traktat z Verdun i jego skutki – znaczenie terminów: <i>minuskuła karolińska, kapitularz, marchia</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – <i>charakteryzuje kręgi kulturowe: łaciński [...]</i> (II.1.1) – <i>charakteryzuje [...] ideę cesarstwa karolińskiego [...]</i> (II.2.2). 	1
6. Kształtowanie się ustroju feudalnego	<ul style="list-style-type: none"> – gospodarka i społeczeństwo wczesnego średniowiecza – władztwo gruntowe – feudalizm – rozwój systemu lennego – znaczenie terminów: <i>gospodarka naturalna, gospodarka towarowo-pięniężna, trybut, senior, wasal, feudum, renta feudalna, immunitet, pańszczyzna, beneficjum, kasztelan, lenno, hołd lenny, suzeren</i> 	– <i>charakteryzuje funkcjonowanie władzy, struktur społecznych i gospodarki w systemie feudalnym</i> (II.2.5).	1
7. Europa Zachodnia w IX i X wieku	<ul style="list-style-type: none"> – upadek dynastii Karolingów – początki królestwa francuskiego – powstanie Rzeszy i cesarstwa Ottonów – Skandynawia i Normanowie – początek najazdów wikingów – podboje normańskie i Wilhelm Zdobywca – znaczenie terminów: <i>Robertyni, Kapetyngowie, Ludolfingowie,</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – <i>charakteryzuje kręgi kulturowe: łaciński [...]</i> (II.1.1) – <i>opisuje [...] gospodarke i kulture państwa Franków</i> (II.2.1) – <i>charakteryzuje i porównuje ideę cesarstwa karolińskiego z ideą cesarstwa Ottonów</i> (II.2.2) – <i>opisuje proces tworzenia się państw w Europie</i> 	1

	<i>uniwersalizm cesarski, Waregowie, pismo runiczne</i>	<i>Zachodniej, z uwzględnieniem najazdów [...] Normanów [...] (II.2.3) – charakteryzuje funkcjonowanie władzy, struktur społecznych i gospodarki w systemie feudalnym (II.2.5).</i>	
8. Słowianie i Węgrzy	<ul style="list-style-type: none"> – pochodzenie Słowian i ich rozmieszczenie – organizacja plemion słowiańskich – kultura pierwotna Słowian – Awarowie – pierwsze państwo słowiańskie – Wielkie Morawy i wpływy bizantyjskie – powstanie państwa czeskiego – państwa słowiańskie na Bałkanach – powstanie Rusi Kijowskiej – Węgrzy i początki ich państwowości – najazdy Węgrów w Europie – znaczenie terminów: <i>kaganat, głągolica, cyrylica, demokracja wojenna, żupan, Przemyślidzi</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje proces tworzenia się państw w Europie Zachodniej, z uwzględnieniem najazdów [...] Węgrów (II.2.3) – opisuje proces powstawania państw w Europie Środkowo-Wschodniej, z uwzględnieniem wpływu cywilizacji łacińskiej i bizantyjskiej (II.2.4) – charakteryzuje funkcjonowanie władzy, struktur społecznych i gospodarki w systemie feudalnym (II.2.5) – prezentuje główne stanowiska historiografii dotyczące etnogenezy Słowian (II.4.1). 	1
9. Ziemie polskie do X wieku	<ul style="list-style-type: none"> – pierwsi mieszkańcy ziem polskich – przybycie plemion słowiańskich i ich rozmieszczenie – warunki naturalne i gospodarka plemienna – organizacja społeczna Słowian – plemiona polskie – pierwsze państwa plemienne – początki państwa Polan – znaczenie terminów: <i>kultura łużycka, kultura pomorska, kultura lateńska, bursztynowy szlak, gospodarka żarowa, gospodarka przemienno-odłogowa, opole, ród, gród</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – prezentuje główne stanowiska historiografii dotyczące etnogenezy Słowian (II.4.1) – wyjaśnia uwarunkowania narodzin państwa polskiego [...] (II.4.2). 	1
10. Początki państwa polskiego	<ul style="list-style-type: none"> – najstarsze źródła dotyczące dziejów Polski – polityka Mieszka I – przyjęcie chrztu i jego znaczenie – stosunki państwa gnieźnieńskiego z sąsiadami 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje proces powstawania państw w Europie Środkowo-Wschodniej, z uwzględnieniem wpływu cywilizacji łacińskiej i bizantyjskiej (II.2.4) – wyjaśnia uwarunkowania narodzin państwa 	1

	<ul style="list-style-type: none"> – początki rządów Bolesława Chrobrego – misja św. Wojciecha w Prusach – zjazd gnieźnieński – wojny z sąsiadami – koronacja Bolesława Chrobrego – znaczenie terminów: <i>Dagome iudex, chrystianizacja, kanonizacja, męczeństwo, relikwie, arcybiskupstwo, bulla, denar, wojowie</i> 	<p><i>polskiego i jego chrystianizacji (II.4.2)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>opisuje rozwój terytorialny państwa polskiego w X–XII w. (II.4.3)</i> – <i>rozpoznaje tendencje centralistyczne i decentralistyczne w życiu politycznym państwa polskiego w X–XII w. (II.4.4)</i> – <i>synchronizuje najważniejsze wydarzenia z dziejów Polski i Europy w X–XII w. (II.4.5)</i> – <i>ocenia znaczenie włączenia ziem polskich do cywilizacyjnego kręgu świata zachodniego (łacińskiego) (II.8.2).</i> 	
<p>11. Kryzys monarchii piastowskiej</p>	<ul style="list-style-type: none"> – początki rządów Mieszka II – kryzys państwa pierwszych Piastów i reakcja pogańska – najazd Brzetysława – Kazimierz Odnowiciel i jego polityka – odbudowa państwa piastowskiego – monarchia Bolesława Śmiałego – sprawa św. Stanisława i upadek Bolesława Śmiałego – polityka wewnętrzna i zewnętrzna Władysława Hermana – początki rządów Bolesława Krzywoustego – polityka zagraniczna i wewnętrzna Bolesława Krzywoustego – podbój Pomorza i walki z Niemcami – znaczenie terminów: <i>obóz gregoriański, obóz cesarski, palatyn</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – <i>wyjaśnia uwarunkowania narodzin państwa polskiego i jego chrystianizacji (II.4.2)</i> – <i>opisuje rozwój terytorialny państwa polskiego w X–XII w. (II.4.3)</i> – <i>rozpoznaje tendencje centralistyczne i decentralistyczne w życiu politycznym państwa polskiego w X–XII w. (II.4.4)</i> – <i>synchronizuje najważniejsze wydarzenia z dziejów Polski i Europy w X–XII w. (II.4.5).</i> 	<p>1</p>

12. Państwo wczesno- piastowskie	<ul style="list-style-type: none"> – Polska monarchią patrymonialną – drużyna monarsza – dwór monarchy i jego urzędnicy – organizacja grodowa – struktura społeczna monarchii wczesnopiastowskiej – prawo rycerskie i książęce – znaczenie terminów: <i>monarchia patrymonialna, możnowładztwo, wojewoda, komornik, cześnik, stolnik, kanclerz, koniuszy, łowczy, miecznik, włodarz, rycerze, komesi, okręg grodowy, osady służebne, daniny, posługi, powołowe (poradlnie, podymne), stróża, podworowe, narzaz, stan, przewód, stan (stacja), regalia</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – <i>rozpoznaje tendencje centralistyczne i decentralistyczne w życiu politycznym państwa polskiego w X–XII w. (II.4.4)</i> – <i>ocenia znaczenie włączenia ziem polskich do cywilizacyjnego kręgu świata zachodniego (łacińskiego) (II.8.2)</i> – <i>synchronizuje najważniejsze wydarzenia z dziejów Polski i Europy w X–XII w. (II.4.5).</i> 	1
POWTÓRZENIE WIADOMOŚCI			1
SPRAWDZIAN I OMÓWIENIE WYNIKÓW			2

EUROPA I POLSKA W XI–XIV WIEKU			
1. Cesarstwo i papieżstwo	<ul style="list-style-type: none"> – papieżstwo po upadku cesarstwa rzymskiego – feudalizacja Kościoła – reforma kluniacka – wielka schizma wschodnia – kryzys w Kościele łacińskim i reforma gregoriańska – spór o inwestyturę – początki prawa kanonicznego – znaczenie terminów: <i>Dictatus papae, ortodoksja, schizma, Kościół autokefaliczny, symonia, nepotyzm, ekskomunika, świętopietrze, inwestytura, antypapież, nikolaizm, celibat, konklawe, ekskomunika, inwestytura</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – <i>wyjaśnia ideowe i polityczne przyczyny rywalizacji papieżstwa z cesarstwem o zwierzchnictwo nad średniowieczną Europą (II.3.1).</i> 	1
2. Wyprawy krzyżowe	<ul style="list-style-type: none"> – pielgrzymki do Ziemi Świętej – sytuacja w Europie i na Bliskim Wschodzie w przededniu krucjat 	<ul style="list-style-type: none"> – <i>charakteryzuje polityczne, społeczno-gospodarcze i religijne uwarunkowania oraz ocenia skutki wypraw krzyżowych do Ziemi</i> 	1

	<ul style="list-style-type: none"> – geneza krucjat – pierwsza wyprawa krzyżowa – Królestwo Jerozolimskie – zakony rycerskie – kolejne wyprawy krzyżowe i upadek państw łacińskich na Bliskim Wschodzie – przyczyny klęski i skutki krucjat – znaczenie terminów: <i>emir, Turcy seldżuccy, mamelukowie, krzyżowcy, zakony rycerskie, templariusze, joannici, Krzyżacy, krucjata dziecięca, handel lewantyński</i> 	Świętej [...] (II.3.2).	
3. Gospodarka średnio-wiecznej Europy	<ul style="list-style-type: none"> – główne cechy społeczno-gospodarcze Europy w XI–XIII w. – przemiany w rolnictwie – rozwój osadnictwa i odtworzenie sieci miast – ukształtowanie się stanu mieszczańskiego – rozwój handlu i powrót do gospodarki pieniężnej – znaczenie terminów: <i>trójpolówka, łan, cechy, mistrzowie, czeladnicy, gildie, majstersztyk, patrycjat, pospólstwo, plebs, Hanza, jarmark, bank, lichwa, weksel, dukat</i> 	– opisuje charakterystyczne przejawy ożywienia społeczno-gospodarczego w Europie XI–XIII w. (II.3.3).	1
4. Powstanie monarchii stanowej	<ul style="list-style-type: none"> – przyczyny powstania i główne cechy monarchii stanowych – kształtowanie się stanów – powstanie reprezentacji stanowych – przemiany ustrojowe w królestwie angielskim – monarchia stanowa w Anglii – Stany Generalne we Francji – inne parlamenty stanowe w Europie – znaczenie terminów: <i>rycerstwo, ławnicy, społeczeństwo stanowe, przywileje generalne, parlamentaryzm, precedens, Izba Gmin, Izba Lordów, baron, Wielka karta swobód, Stany Generalne</i> 	– porównuje proces formowania się społeczeństwa stanowego w Polsce i w zachodniej Europie (II.5.2).	1
5. Kościół w średnio-	<ul style="list-style-type: none"> – duchowość monastyczna i przemiany średniowiecznej religijności – monastycyzm cysterski 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia uniwersalny charakter kultury średniowiecznej (II.8.1) – identyfikuje dokonania kultury okresu 	1

wieczu	<ul style="list-style-type: none"> – religijność miejska – średniowieczne herezje – zakony żebracze – papieżstwo – od kryzysu do potęgi – znaczenie terminów: <i>kameduli, kartuzi, kanonicy regularni, norbertanie, franciszkanie, dominikanie, waldensi, katarzy, kroniki, roczniki</i> 	<i>średniowiecza w zakresie piśmiennictwa, prawa, filozofii, architektury i sztuki, z uwzględnieniem kultury polskiego średniowiecza (II.8.3).</i>	
6. Kultura średniowiecznej Europy	<ul style="list-style-type: none"> – kultura w czasach karolińskich i ottońskich – cechy kultury średniowiecznej – znaczenie symboli i rytuałów – rozwój piśmiennictwa i czytelnictwa – architektura i sztuka średniowiecza – kultura miejska – filozofia i uniwersytety – literatura świecka – kultura dworska – znaczenie terminów: <i>trivium, quadrivium, uniwersalizm, Biblia pauperum, Złota legenda, portal, apsyda, rozeta, przypory, manuskrypt, scholastyka, tomizm, styl romański, gotyk</i> 	<i>– identyfikuje dokonania kultury okresu średniowiecza w zakresie piśmiennictwa, prawa, filozofii, architektury i sztuki, z uwzględnieniem kultury polskiego średniowiecza (II.8.3).</i>	1
7. Imperium mongolskie	<ul style="list-style-type: none"> – zjednoczenie plemion mongolskich – powstanie i rozwój imperium – podboje Czyngis-chana – dalsza ekspansja Mongołów – organizacja mongolskiej armii i państwa – podbój Rusi – inwazja na Węgry i Polskę – rozpad imperium mongolskiego – znaczenie terminów: <i>chan, wielki chan, Złota Orda, lekka kawaleria, jaryk, haracz</i> 	<i>– opisuje kierunki i charakter oraz konsekwencje najazdów mongolskich dla Europy Środkowo-Wschodniej (II.3.4).</i>	1
8. Rozbicie dzielnicowe-	<ul style="list-style-type: none"> – testament Bolesława Krzywoustego – przyczyny polityczne, ekonomiczne i kulturowe rozbicia dzielnicowego w Polsce 	<i>– wyjaśnia przyczyny polityczne i społeczno-gospodarcze oraz następstwa rozbicia dzielnicowego (II.5.1)</i>	1

we	<ul style="list-style-type: none"> – walka o władzę – upadek senioratu – apogeum rozbicia dzielnicowego – skutki polityczne rozbicia dzielnicowego dla ziem polskich – znaczenie terminów: <i>pryncypat, seniorat, dzielnica senioralna, dzielnica dziedziczna, pogrobowiec, interdykt</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – <i>porównuje proces formowania się społeczeństwa stanowego w Polsce i w zachodniej Europie (II.5.2)</i> – <i>opisuje przemiany społeczno-gospodarcze na ziemiach polskich [...] (II.5.3)</i> – <i>charakteryzuje proces przewyższenia rozbicia politycznego ziem polskich, ze wskazaniem na rolę władców i Kościoła (II.5.4)</i> – <i>synchronizuje najważniejsze wydarzenia z okresu rozbicia dzielnicowego i dziejów Europy (II.5.5).</i> 	
9. Rozwój gospodarczy ziem polskich w XII i XIII wieku	<ul style="list-style-type: none"> – przyczyny ożywienia gospodarczego – kolonizacja na prawie niemieckim – lokacja wsi i miast – początki społeczeństwa stanowego – społeczne i kulturowe skutki przemian gospodarczych w XII i XIII w. na ziemiach polskich – znaczenie terminów: <i>Zwierciadło saskie, „wolni goście”, immunitet ekonomiczny, immunitet prawny, prawo magdeburskie, prawo lubeckie, wolnizna, umowa lokacyjna, sołtys, wójt, rada miejska, burmistrz, kmieć, zasadzca, dziesięcina, ława wiejska, podgrodzie</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – <i>wyjaśnia przyczyny polityczne i społeczno-gospodarcze oraz następstwa rozbicia dzielnicowego (II.5.1)</i> – <i>porównuje proces formowania się społeczeństwa stanowego w Polsce i w zachodniej Europie (II.5.2)</i> – <i>opisuje przemiany społeczno-gospodarcze na ziemiach polskich oraz ocenia społeczno-kulturowe skutki kolonizacji na prawie niemieckim (II.5.3)</i> – <i>synchronizuje najważniejsze wydarzenia z okresu rozbicia dzielnicowego i dziejów Europy (II.5.5).</i> 	1
10. Sąsiedzi Polski w XII i XIII wieku	<ul style="list-style-type: none"> – Marchia Brandenburska i jej podboje – plemiona bałtyjskie w XIII w. – początki istnienia zakonu krzyżackiego – państwo krzyżackie w Prusach i jego organizacja – rozpad Rusi Kijowskiej – sytuacja w Czechach w XIII w. – znaczenie terminów: <i>Nowa Marchia, wielki mistrz, komturia, bracia dobrzyńscy, Złota bulla Henryka VI</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – <i>porównuje proces formowania się społeczeństwa stanowego w Polsce i w zachodniej Europie (II.5.2)</i> – <i>opisuje zmiany na mapie politycznej Europy w XIV–XV w. (II.6.3)</i> – <i>charakteryzuje i ocenia stosunki polsko-krzyżackie na płaszczyźnie politycznej, gospodarczej i kulturowej (II.7.4).</i> 	1

11. Próby zjednoczeni a Królestwa Polskiego	<ul style="list-style-type: none"> – ziemie polskie w połowie XIII w. – przesłanki zjednoczenia monarchii – walki o tron krakowski – monarchia Henryków śląskich – koronacja Przemysła II – Przemysłidzi na tronie polskim – znaczenie terminów: <i>grosz praski, Piastowie śląscy</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia [...] następstwa rozbicia dzielnicowego (II.5.1) – porównuje proces formowania się społeczeństwa stanowego w Polsce i w zachodniej Europie (II.5.2) – charakteryzuje proces przewyciężenia rozbicia politycznego ziem polskich ze wskazaniem na rolę władców i Kościoła (II.5.4) – synchronizuje najważniejsze wydarzenia z okresu rozbicia dzielnicowego i dziejów Europy (II.5.5). 	1
POWTÓRZENIE WIADOMOŚCI			1
SPRAWDZIAN I OMÓWIENIE WYNIKÓW			2
SCHYLEK ŚREDNIOWIECZA			
1. Odrodzenie Królestwa Polskiego	<ul style="list-style-type: none"> – działania Władysława Łokietka i początki jego rządów – utrata Pomorza Gdańskiego – walka o zjednoczenie kraju – koronacja Władysława Łokietka i odrodzenie monarchii polskiej – pozycja Polski w Europie – konflikty: polsko-krzyżacki i polsko-czeski – bitwa pod Płowcami – znaczenie terminów: <i>polityka dynastyczna, starosta, rzeź Gdańska, Szczerbiec</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje proces przewyciężenia rozbicia politycznego ziem polskich, ze wskazaniem na rolę władców i Kościoła (II.5.4) – opisuje rozwój terytorialny państwa polskiego w XIV–XV w. (II.7.1) – charakteryzuje i ocenia stosunki polsko-krzyżackie na płaszczyźnie politycznej, gospodarczej i kulturowej (II.7.4) – synchronizuje wydarzenia z dziejów Polski i Europy w XIV–XV w. (II.7.6). 	1
2. Monarchia Kazimierza Wielkiego	<ul style="list-style-type: none"> – sytuacja ziem polskich na początku rządów Kazimierza Wielkiego – polityka zagraniczna Kazimierza Wielkiego – zawarcie pokoju z Czechami, spór z Krzyżakami i podbój Rusi Halickiej – polityka gospodarcza w Królestwie Polskim w XIV w. – polityka wewnętrzna Kazimierza Wielkiego – sprawa sukcesji po Kazimierzu Wielkim 	<ul style="list-style-type: none"> – porównuje proces formowania się społeczeństwa stanowego w Polsce i w zachodniej Europie (II.5.2) – charakteryzuje proces przewyciężenia rozbicia politycznego ziem polskich ze wskazaniem na rolę władców i Kościoła (II.5.4) – opisuje rozwój terytorialny państwa polskiego w 	1

	<ul style="list-style-type: none"> – ocena panowania Kazimierza Wielkiego – znaczenie terminów: <i>przymus drożny, prawo składu, Akademia Krakowska, rada królewska, Korona Królestwa Polskiego, statuty Kazimierza Wielkiego, bojarzy</i> 	<p>XIV–XV w. (II.7.1)</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>charakteryzuje rozwój monarchii stanowej w Polsce, uwzględniając strukturę społeczeństwa polskiego w późnym średniowieczu i rozwój przywilejów szlacheckich (II.7.2)</i> – <i>wyjaśnia międzynarodowe i wewnętrzne uwarunkowania związków Polski z Węgrami [...] w XIV–XV w. (II.7.3)</i> – <i>charakteryzuje i ocenia stosunki polsko-krzyżackie na płaszczyźnie politycznej, gospodarczej i kulturowej (II.7.4)</i> – <i>ocenia panowanie Piastów w dziejach Polski [...] (II.7.5)</i> – <i>synchronizuje wydarzenia z dziejów Polski i Europy w XIV–XV w. (II.7.6).</i> 	
3. Europa Zachodnia w XIV i XV wieku	<ul style="list-style-type: none"> – ugruntowanie potęgi Francji – geneza konfliktu Anglii z Francją – wojna stuletnia i jej skutki – wojna „Dwóch Róż” w Anglii – monarchia burgundzka – przemiany w cesarstwie w XIII w. – walki o tron cesarski – wojny szwajcarskie – rekonkwista na Półwyspie Iberyjskim – znaczenie terminów: <i>wielkie bezkrólewie, Habsburgowie, Luksemburgowie, Złota bulla Karola IV, kolegium elektorów, Związek Wieczysty</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – <i>charakteryzuje polityczne, społeczno-gospodarcze i religijne uwarunkowania oraz ocenia skutki [...] rekonkwisty (II.3.2)</i> – <i>opisuje zmiany na mapie politycznej Europy w XIV–XV w. (II.6.3)</i> – <i>synchronizuje wydarzenia z dziejów Polski i Europy w XIV–XV w. (II.7.6).</i> 	1
4. Kryzys schyłku średnio-wieczna	<ul style="list-style-type: none"> – „czarna śmierć” i jej następstwa – kryzys gospodarczy Europy w XIV i XV w. – bunt społeczny i prześladowania Żydów – upadek rycerstwa – przyczyny kryzysu idei władzy uniwersalnej 	<ul style="list-style-type: none"> – <i>wyjaśnia przyczyny kryzysu idei władzy uniwersalnej w Europie późnego średniowiecza (II.6.1)</i> – <i>charakteryzuje przemiany społeczne i gospodarcze w Europie w późnym średniowieczu</i> 	1

	<ul style="list-style-type: none"> – upadek znaczenia cesarstwa w średniowiecznej Europie – niewola awiniońska papieży i wielka schizma zachodnia – spory o istotę Kościoła – ruchy reformatorskie w Kościele i „nowa pobożność” – znaczenie terminów: <i>danse macabre, żakeria, kurialiści, koncyliaryzm, list żelazny, unia florencka</i> 	<p>(II.6.2)</p> <p>– <i>synchronizuje wydarzenia z dziejów Polski i Europy w XIV–XV w. (II.7.6).</i></p>	
5. Początki rządów Jagiellonów	<ul style="list-style-type: none"> – Andegawenowie na tronie polskim – problemy z sukcesją i pierwsze przywileje generalne – Jadwiga królem Polski – księstwo litewskie i jego rozwój – unia polsko-litewska w Krewie – chrystianizacja Litwy – początki rządów Władysława Jagiełły – trudna współpraca – unia w Horodle – polityka dynastyczna Władysława Jagiełły – odnowienie Akademii Krakowskiej – znaczenie terminów: <i>przywilej, unia personalna, nietykalność osobista i majątkowa</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – <i>opisuje rozwój terytorialny państwa polskiego w XIV–XV w. (II.7.1)</i> – <i>charakteryzuje rozwój monarchii stanowej w Polsce, uwzględniając strukturę społeczeństwa polskiego w późnym średniowieczu i rozwój przywilejów szlacheckich (II.7.2)</i> – <i>wyjaśnia międzynarodowe i wewnętrzne uwarunkowania związków Polski z Węgrami i Litwą w XIV–XV w. (II.7.3)</i> – <i>charakteryzuje i ocenia stosunki polsko-krzyżackie na płaszczyźnie politycznej, gospodarczej i kulturowej (II.7.4)</i> – <i>[...] ocenia politykę dynastyczną Jagiellonów (II.7.5)</i> – <i>synchronizuje wydarzenia z dziejów Polski i Europy w XIV–XV w. (II.7.6).</i> 	1
6. Wojny z zakonem krzyżackim	<ul style="list-style-type: none"> – przyczyny konfliktu z Krzyżakami – wielka wojna z zakonem krzyżackim – pokój w Toruniu z 1411 r. – spór polsko-krzyżacki na soborze w Konstancji – kolejne wojny z Krzyżakami i ostatnie lata rządów Władysława Jagiełły – opozycja stanowa w państwie zakonnym – wojna trzynastoletnia – postanowienia i skutki II pokoju toruńskiego – znaczenie terminów: <i>bitwa pod Grunwaldem, akt inkorporacji, I</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – <i>opisuje rozwój terytorialny państwa polskiego w XIV–XV w. (II.7.1)</i> – <i>charakteryzuje rozwój monarchii stanowej w Polsce, uwzględniając strukturę społeczeństwa polskiego w późnym średniowieczu i rozwój przywilejów szlacheckich (II.7.2)</i> – <i>wyjaśnia międzynarodowe i wewnętrzne uwarunkowania związków Polski z Węgrami i Litwą w XIV–XV w. (II.7.3)</i> – <i>charakteryzuje i ocenia stosunki polsko-</i> 	1

	<p>i II pokój toruński, wojsko zacieężne, inkorporacja, Związek Pruski, Prusy Królewskie, Prusy Zakonne</p>	<p>krzyżackie na płaszczyźnie politycznej, gospodarczej i kulturowej (II.7.4) – [...] ocenia politykę dynastyczną Jagiellonów (II.7.5) – synchronizuje wydarzenia z dziejów Polski i Europy w XIV–XV w. (II.7.6).</p>	
<p>7. Europa Środkowa i Wschodnia w XV wieku</p>	<p>– Czechy za panowania Luksemburgów – powstanie husytyzmu – wojny husyckie – Turcy osmańscy i ich imperium – zagrożenie tureckie w Europie i upadek cesarstwa bizantyjskiego – Władysław Warneńczyk na tronie węgierskim – bitwa pod Warną i jej konsekwencje – uniezależnienie się Rusi od Mongołów – znaczenie terminów: <i>imperium osmańskie, sultan, janczar, chanat krymski, husyci, wojny husyckie, taboryci, kalikstyni (utrakwiści)</i></p>	<p>– charakteryzuje następstwa upadku cesarstwa bizantyjskiego i ekspansji tureckiej dla Europy (II.6.4) – wyjaśnia międzynarodowe i wewnętrzne uwarunkowania związków Polski z Węgrami i Litwą w XIV–XV w. (II.7.3) – [...] ocenia politykę dynastyczną Jagiellonów (II.7.5) – synchronizuje wydarzenia z dziejów Polski i Europy w XIV–XV w. (II.7.6).</p>	<p>1</p>
<p>8. Monarchia polska w XIV i XV wieku</p>	<p>– zmiany w administracji polskiej w XIII w. – władza monarsza i urzędy centralne – administracja lokalna – ukształtowanie się społeczeństwa stanowego – przywileje szlacheckie – początki polskiego parlamentaryzmu (sejm walny) – cechy polskiej monarchii stanowej – znaczenie terminów: <i>urzędy centralne i grodowe, komes nadworny, kasztelan, monarchia elekcyjna, województwa, sejm walny, sejmiki generalne, sejmiki ziemskie, taksy wojewodzińskie, sąd podkomorski, sąd grodzki</i></p>	<p>– opisuje rozwój terytorialny państwa polskiego w XIV–XV w. (II.7.1) – charakteryzuje rozwój monarchii stanowej w Polsce, uwzględniając strukturę społeczeństwa polskiego w późnym średniowieczu i rozwój przywilejów szlacheckich (II.7.2) – wyjaśnia międzynarodowe i wewnętrzne uwarunkowania związków Polski z Węgrami i Litwą w XIV–XV w. (II.7.3) – [...] ocenia politykę dynastyczną Jagiellonów (II.7.5) – synchronizuje wydarzenia z dziejów Polski i Europy w XIV–XV w. (II.7.6).</p>	<p>1</p>
<p>9.</p>	<p>– początki kultury łacińskiej w Polsce</p>	<p>– wyjaśnia uniwersalny charakter kultury</p>	<p>1</p>

Kultura polska w średniowieczu	<ul style="list-style-type: none"> – ośrodki życia kulturalnego – początki polskiego dziejopisarstwa – rozwój cywilizacyjny w XIII w. – rola Akademii Krakowskiej – architektura i sztuka polskiego średniowiecza – literatura w późnym średniowieczu – sztuka romańska i gotycka na ziemiach polskich – znaczenie terminów: <i>tablice paschalne, roczniki, kroniki, rotunda</i> 	<p><i>średniowiecznej (II.8.1)</i></p> <p><i>– ocenia znaczenie włączenia ziem polskich do cywilizacyjnego kręgu świata zachodniego (łacińskiego) (II.8.2)</i></p> <p><i>– identyfikuje dokonania kultury okresu średniowiecza w zakresie piśmiennictwa, prawa, filozofii, architektury i sztuki, z uwzględnieniem kultury polskiego średniowiecza (II.8.3).</i></p>	
POWTÓRZENIE WIADOMOŚCI			1
SPRAWDZIAN I OMÓWIENIE WYNIKÓW			2

CZEŚĆ II – DZIEJE NOWOŻYTNE			
ODKRYWANIE NOWEGO ŚWIATA I PRZEMIANY W EUROPIE W XV–XVII WIEKU			
1. Cywilizacje prekolumbijskie	<ul style="list-style-type: none"> – wiedza geograficzna Europejczyków w końcu średniowiecza – cechy kultur prekolumbijskich przed przybyciem Europejczyków – cywilizacja Olmeków – cywilizacja Majów – cywilizacja Azteków – cywilizacja Inków – największe osiągnięcia cywilizacji prekolumbijskich – znaczenie terminów: <i>Teotihuacán, świątynia Słońca, kalendarz aztecki, Tenochtitlán, Machu Picchu, kipu</i> 	<p><i>– charakteryzuje cywilizacje prekolumbijskie w Ameryce (III.1.1).</i></p>	1
2. Wielkie odkrycia geograficzne	<ul style="list-style-type: none"> – przyczyny wielkich odkryć geograficznych – odkrycia Portugalczyków – odkrycia Hiszpanów – podział Nowego Świata – skutki wielkich odkryć geograficznych – znaczenie terminów: <i>karawela, astrolabium, busola, żagiel łaciński, akademia w Sagres</i> 	<p><i>– opisuje udział poszczególnych państw europejskich w podziale Nowego Świata w XVI–XVIII w. (III.1.2)</i></p> <p><i>– ocenia wpływ odkryć geograficznych i ekspansji kolonialnej na życie gospodarcze i kulturowe Europy (III.1.3)</i></p> <p><i>– ocenia długofalowe konsekwencje wielkich odkryć geograficznych dla Ameryki, Azji, Afryki</i></p>	1

		(III.1.4).	
3. Ekspansja kolonialna	<ul style="list-style-type: none"> – podbój Nowego Świata przez konkwistadorów – powstanie kolonii i ich eksploatacja – niewolnictwo w koloniach – znaczenie terminów: <i>konkwistadorzy, korsarze, Złoty Trójkąt</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje udział poszczególnych państw europejskich w podziale Nowego Świata w XVI–XVIII w. (III.1.2) – ocenia wpływ odkryć geograficznych i ekspansji kolonialnej na życie gospodarcze i kulturowe Europy (III.1.3) – ocenia długofalowe konsekwencje wielkich odkryć geograficznych dla Ameryki, Azji, Afryki (III.1.4). 	1
4. Przemiany gospodarcze i społeczne w XVI i XVII wieku	<ul style="list-style-type: none"> – geneza i główne cechy dualizmu gospodarczego – przemiany w rolnictwie – przemiany w miastach – początki gospodarki kapitalistycznej – znaczenie terminów: <i>inflacja, nominalna wartość waluty, nożyce cen, refeudalizacja, kapitalizm, cech, system nakładczy, manufaktury, spółki, giełda, proces grodzień, płodozmian, kompania handlowa, domy kupiecko-handlowe</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje udział poszczególnych państw europejskich w podziale Nowego Świata w XVI–XVIII w. (III.1.2) – ocenia wpływ odkryć geograficznych i ekspansji kolonialnej na życie gospodarcze i kulturowe Europy (III.1.3) – analizuje przemiany kapitalistyczne w życiu gospodarczym Europy Zachodniej XVI–XVII w. (III.2.8). 	1
5. Kultura renesansu	<ul style="list-style-type: none"> – geneza renesansu – główne cechy humanizmu – rozwój nauki – sztuka renesansu – literatura renesansu – znaczenie terminów: <i>mecenat, utopia, heliocentryzm, geocentryzm, perspektywa geometryczna, pieta, kopuła</i> 	– rozpoznaje charakterystyczne cechy renesansu europejskiego oraz wskazuje czołowych twórców i ich dzieła (III.2.1).	1
6. Reformacja i jej skutki	<ul style="list-style-type: none"> – przyczyny reformacji – Marcin Luter i jego działalność – ruchy reformacyjne w Europie – następstwa reformacji – znaczenie terminów: <i>odpusty, protestanci, arianie, luteranizm, kalwinizm, predestynacja, wyznanie ewangelicko-augsburskie,</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia polityczne, gospodarcze, społeczne, kulturowe uwarunkowania i następstwa reformacji, opisując główne nurty i postaci [...] (III.2.2) – opisuje mapę [...] wyznaniową Europy w XVI w. (III.2.3) 	1

	wyznanie ewangelicko-reformowane	– wyjaśnia zmiany w sposobie funkcjonowania państw europejskich w epoce nowożytnej [...] (III.2.4) – charakteryzuje główne europejskie konflikty polityczne w XVI–XVII w. [...] (III.2.6).	
7. Kontr-reformacja i wojny religijne	– sobór trydencki – powstanie i działalność Towarzystwa Jezusowego – znaczenie terminów: <i>zasada Cuius regio, eius religio, jezuita, trybunał świętej inkwizycji, „noc św. Bartłomieja”, Edykt nantejski, Akt supremacji, indeks ksiąg zakazanych, sekularyzacja, nepotyzm, hugenoci</i>	– [...] charakteryzuje reformę Kościoła katolickiego (III.2.2) – opisuje mapę [...] wyznaniową Europy w XVI w. (III.2.3) – wyjaśnia zmiany w sposobie funkcjonowania państw europejskich w epoce nowożytnej [...] (III.2.4) – charakteryzuje główne europejskie konflikty polityczne w XVI–XVII w. [...] (III.2.6).	1
8. Przemiany polityczne w Europie w XVI wieku	– monarchie narodowe w Europie Zachodniej: Francja, Anglia i Hiszpania – geneza powstania nowożytnych monarchii absolutnych – imperium Habsburgów – powstanie, rozwój i podział – imperium osmańskie – znaczenie terminów: <i>monarchia stanowa, monarchia absolutna, monarchia narodowa, merkantylizm, wojny włoskie, Sacco di Roma</i>	– wyjaśnia polityczne, gospodarcze, społeczne, kulturowe uwarunkowania i następstwa reformacji [...] (III.2.2) – opisuje mapę polityczną i wyznaniową Europy w XVI w. (III.2.3) – wyjaśnia zmiany w sposobie funkcjonowania państw europejskich w epoce nowożytnej, z uwzględnieniem charakterystyki i oceny absolutyzmu francuskiego (III.2.4) – charakteryzuje główne europejskie konflikty polityczne w XVI–XVII w., z uwzględnieniem roli Turcji w Europie Środkowo-Wschodniej (III.2.6).	1
POWTÓRZENIE WIADOMOŚCI			1
SPRAWDZIAN I OMÓWIENIE WYNIKÓW			2
„ZŁOTY WIEK” SZLACHECKIEJ RZECZYPOSPOLITEJ			
1. Przemiany gospodarcze	– geneza gospodarki folwarczno-pańszczyźnianej – funkcjonowanie folwarków pańszczyźnianych – miasta w Polsce w XVI w.	– ocenia polską specyfikę w zakresie rozwiązań ustrojowych, struktury społecznej i modelu życia gospodarczego na tle europejskim oraz	1

w Rzeczy- pospolitej	– znaczenie terminów: <i>dualizm ekonomiczny, szlachta, folwarki, pańszczyzna, przywilej warcki, taksy wojewodzińskie</i>	<i>synchronizuje najważniejsze wydarzenia z dziejów Polski w XVI w. z wydarzeniami europejskimi (III.3.2).</i>	
2. Rozwój demokracji szlacheckiej	– przyczyny dominacji politycznej szlachty – przywileje polityczne szlachty – powstanie sejmu walnego i jego funkcjonowanie – ruch egzekucyjny i jego działalność – znaczenie terminów: <i>magnateria, szlachta zaściankowa, szlachta zagrodowa, gołota, senat, izba poselska, demokracja szlachecka, ruch egzekucyjny, lustracja królewszczyzn, rokosz, wojna kokosza, przywilej mielnicki, elekcja vivente rege, wojsko kwarciane, Nihil novi (konstytucja), Trybunał Koronny, Trybunał Litewski</i>	– <i>opisuje i wyjaśnia funkcjonowanie najważniejszych instytucji życia politycznego w XVI-wiecznej Polsce, w tym sejmików, sejmu, senatu i sejmu elekcyjnego; ocenia demokrację szlachecką (III.3.1)</i> – <i>ocenia polską specyfikę w zakresie rozwiązań ustrojowych, struktury społecznej i modelu życia gospodarczego na tle europejskim oraz synchronizuje najważniejsze wydarzenia z dziejów Polski w XVI w. z wydarzeniami europejskimi (III.3.2)</i> – <i>[...] ocenia dorobek polskiej myśli politycznej okresu odrodzenia i reformacji (III.3.7).</i>	1
3. Kultura i sztuka renesansu w Polsce	– geneza odrodzenia na ziemiach polskich – nauka i szkolnictwo – literatura odrodzenia – renesans w sztuce – znaczenie terminów: <i>humanizm, kaplica Zygmuntowska, arras, attyka, krużganek, podcień</i>	– <i>ocenia kulturową rolę Polski w przeniesieniu wzorców cywilizacji zachodniej na obszary ruskie i litewskie (III.3.5)</i> – <i>identyfikuje dzieła polskiego renesansu oraz ocenia dorobek polskiej myśli politycznej okresu odrodzenia i reformacji (III.3.7).</i>	1
4. Panowanie ostatnich Jagiellonów	– główne kierunki polityki zagranicznej Jagiellonów – wzrost znaczenia państwa moskiewskiego – dyplomacja i wojny Zygmunta I Starego – I wojna północna o Inflanty i hegemonię w basenie Morza Bałtyckiego – polityka zagraniczna Zygmunta II Augusta – znaczenie terminów: <i>hołd pruski, I wojna północna, дума bojarska, sobór ziemski, samodzierżawie, „trzeci Rzym”, hołd wileński, flota kaperska, konstytucje Karnkowskiego</i>	– <i>opisuje proces kształtowania się państwa moskiewskiego/rosyjskiego (III.2.5)</i> – <i>[...] synchronizuje najważniejsze wydarzenia z dziejów Polski w XVI w. z wydarzeniami europejskimi (III.3.2)</i> – <i>opisuje zmiany terytorialne państwa polsko-litewskiego i charakteryzuje stosunki z sąsiadami w XVI w. (III.3.3)</i> – <i>ocenia zmiany w relacjach polsko-litewskich w XVI w. (III.3.4)</i>	1

		– ocenia kulturową rolę Polski w przeniesieniu wzorców cywilizacji zachodniej na obszary ruskie i litewskie (III.3.5).	
5. Reformacja i kontrreformacja w Rzeczypospolitej	– państwo wielu religii – luteranizm i kalwinizm na ziemiach Rzeczypospolitej – tolerancja religijna – kontrreformacja w Rzeczypospolitej – znaczenie terminów: <i>bracia czescy, bracia polscy, ugoda sandomierska, konfederacja warszawska, unia brzeska, annaty, beneficja, unicy, nuncjusz papieski, Biblia brzeska</i>	– opisuje i wyjaśnia funkcjonowanie najważniejszych instytucji życia politycznego w XVI-wiecznej Polsce [...] (III.3.1) – ocenia polską specyfikę w zakresie [...] struktury społecznej [...] oraz synchronizuje najważniejsze wydarzenia z dziejów Polski w XVI w. z wydarzeniami europejskimi (III.3.2) – ocenia kulturową rolę Polski w przeniesieniu wzorców cywilizacji zachodniej na obszary ruskie i litewskie (III.3.5) – ocenia sytuację wyznaniową na ziemiach Rzeczypospolitej w XVI w., w tym tolerancję wyznaniową oraz unię brzeską (III.3.6) – [...] ocenia dorobek polskiej myśli politycznej okresu odrodzenia i reformacji (III.3.7).	1
6. Rzeczpospolita Obojga Narodów	– geneza unii lubelskiej – postanowienia unii lubelskiej w 1569 r. – Rzeczpospolita Obojga Narodów – znaczenie terminów: <i>unia realna, kniaziowie, panowie, bojarzy</i>	– opisuje i wyjaśnia funkcjonowanie najważniejszych instytucji życia politycznego w XVI-wiecznej Polsce [...] (III.3.1) – [...] synchronizuje najważniejsze wydarzenia z dziejów Polski w XVI w. z wydarzeniami europejskimi (III.3.2) – opisuje zmiany terytorialne państwa polsko-litewskiego [...] (III.3.3) – ocenia zmiany w relacjach polsko-litewskich w XVI w. (III.3.4) – ocenia kulturową rolę Polski w przeniesieniu wzorców cywilizacji zachodniej na obszary ruskie i litewskie (III.3.5).	1
7.	– pierwsze bezkrólewie	– opisuje i wyjaśnia funkcjonowanie	1

<p>Pierwsi władcy elekcyjni</p>	<ul style="list-style-type: none"> – pierwsza wolna elekcja – Henryk Walezy na tronie Rzeczypospolitej – kolejna wolna elekcja – polityka wewnętrzna i zagraniczna Stefana Batorego – znaczenie terminów: <i>konfederacje, sądy kapturowe, interrex, prymas, sejm konwokacyjny, elekcja viritim, artykuły henrykowskie, pacta conventa, sejm elekcyjny, sejm koronacyjny, piechota wybraniecka, husaria</i> 	<p><i>najważniejszych instytucji życia politycznego w XVI-wiecznej Polsce [...] (III.3.1)</i></p> <p><i>– ocenia polską specyfikę w zakresie rozwiązań ustrojowych [...] oraz synchronizuje najważniejsze wydarzenia z dziejów Polski w XVI w. z wydarzeniami europejskimi (III.3.2)</i></p> <p><i>– opisuje zmiany terytorialne państwa polsko-litewskiego i charakteryzuje stosunki z sąsiadami w XVI w. (III.3.3)</i></p> <p><i>– ocenia zmiany w relacjach polsko-litewskich w XVI w. (III.3.4)</i></p> <p><i>– ocenia kulturową rolę Polski w przeniesieniu wzorców cywilizacji zachodniej na obszary ruskie i litewskie (III.3.5)</i></p> <p><i>– [...] ocenia dorobek polskiej myśli politycznej okresu odrodzenia i reformacji (III.3.7).</i></p>	
POWTÓRZENIE WIADOMOŚCI			1
SPRAWDZIAN I OMÓWIENIE WYNIKÓW			2
DZIEJE EUROPY W XVII WIEKU			
<p>1. Rewolucja angielska i rozwój parlamentaryzmu</p>	<ul style="list-style-type: none"> – sytuacja społeczno-gospodarcza w Anglii – rządy Stuartów – wybuch rewolucji angielskiej – wojna domowa w Anglii – dyktatura Olivera Cromwella – demokracja parlamentarna w Anglii – znaczenie terminów: <i>stara szlachta – nobility, nowa szlachta – gentry, anglikanizm, purytanizm, parlament, Akt nawigacyjny, lord protektor, Habeas Corpus Act, Ustawa o prawach, Akt o następstwie tronu</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – <i>wyjaśnia zmiany w sposobie funkcjonowania państw europejskich w epoce nowożytnej [...] (III.2.4)</i> – <i>charakteryzuje główne europejskie konflikty polityczne w XVI–XVII w. [...] (III.2.6)</i> – <i>wyjaśnia genezę i opisuje następstwa rewolucji angielskich (III.2.7)</i> – <i>analizuje przemiany kapitalistyczne w życiu gospodarczym Europy Zachodniej XVI–XVII w. (III.2.8)</i> – <i>charakteryzuje parlamentaryzm angielski [...] (III.5.5).</i> 	1

<p>2. Wojna trzydziesto-letnia</p>	<ul style="list-style-type: none"> – geneza wojny trzydziestoletniej – etapy wojny trzydziestoletniej – pokój westfalski – skutki wojny trzydziestoletniej dla dziejów Europy – znaczenie terminów: <i>cesarstwo Habsburgów, defenestracja praska, pokój westfalski, Unia Protestancka, Liga Katolicka</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia polityczne, gospodarcze, społeczne, kulturowe uwarunkowania i następstwa reformacji [...] (III.2.2) – wyjaśnia zmiany w sposobie funkcjonowania państw europejskich w epoce nowożytnej [...] (III.2.4) – charakteryzuje główne europejskie konflikty polityczne w XVI–XVII w. [...] (III.2.6) – analizuje przemiany kapitalistyczne w życiu gospodarczym Europy Zachodniej XVI–XVII w. (III.2.8) – opisuje przemiany w kulturze europejskiej w XVII w. [...] (III.2.9). 	<p>1</p>
<p>3. Absolutyzm we Francji</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Francja kardynała Richelieu – czasy Frondy – rządy osobiste Ludwika XIV – znaczenie terminów: <i>intendenci, hugenoci, Edykt nantejski, rządy osobiste, Wersal, Bastylia, Król Słońce</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia zmiany w sposobie funkcjonowania państw europejskich w epoce nowożytnej, z uwzględnieniem charakterystyki i oceny absolutyzmu francuskiego (III.2.4) – charakteryzuje główne europejskie konflikty polityczne w XVI–XVII w. [...] (III.2.6) – opisuje przemiany w kulturze europejskiej w XVII w. i rozpoznaje główne dokonania epoki baroku (III.2.9). 	<p>1</p>
<p>4. Zmiany polityczne w Europie w XVII wieku</p>	<ul style="list-style-type: none"> – polityka zagraniczna Ludwika XIV – wojna o sukcesję hiszpańską – zagrożenie tureckie w Europie – wojna Francji z Ligą Augsburską – znaczenie terminów: <i>sukcesja, Liga Augsburska, wojna palatynacka, koalicja antyfrancuska</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia zmiany w sposobie funkcjonowania państw europejskich w epoce nowożytnej [...] (III.2.4) – analizuje przemiany kapitalistyczne w życiu gospodarczym Europy Zachodniej XVI–XVII w. (III.2.8) – charakteryzuje główne europejskie konflikty polityczne w XVI–XVII w. z uwzględnieniem roli Turcji w Europie Środkowo-Wschodniej (III.2.6). 	<p>1</p>

5. Kultura baroku w Europie	<ul style="list-style-type: none"> – geneza baroku – główne cechy baroku – dzieła sztuki barokowej w Europie – architektura – znacznie terminów: <i>rokoko, ogrody pałacowe, pałac barokowy, rzeźba barokowa</i> 	– opisuje przemiany w kulturze europejskiej w XVII w. i rozpoznaje główne dokonania epoki baroku (III.2.9).	1
POWTÓRZENIE WIADOMOŚCI			2
SPRAWDZIAN I OMÓWIENIE WYNIKÓW			1
WOJNY I KRYZYS RZECZYPOSPOLITEJ OBOJGA NARODÓW W XVII WIEKU			
1. Początki rządów Zygmunta Wazy	<ul style="list-style-type: none"> – podwójna elekcja – początki rządów Zygmunta III Wazy – główne kierunki polityki zagranicznej pierwszych Wazów – bitwa pod Kircholmem – wojna o ujście Wisły – bitwa morska pod Oliwą – rozejm w Starym Targu – przygotowania do wojny i porozumienie w Sztumskiej Wsi – wojna z Turcją – rządy Władysława IV Wazy – plany wojny tureckiej Władysława IV – znaczenie terminów: <i>rokosz Zebrzydowskiego, detronizacja, dominium Maris Baltici</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje zmiany terytorium Rzeczypospolitej w XVII w. (III.4.1) – opisuje główne etapy konfliktów politycznych i militarnych Rzeczypospolitej ze Szwecją [...] w XVII w.; wyjaśnia ich następstwa (III.4.2) – charakteryzuje proces oligarchizacji życia politycznego Rzeczypospolitej (III.4.3) – wyjaśnia przyczyny kryzysów wewnętrznych oraz załamania gospodarczego Rzeczypospolitej w XVII w. (III.4.4) – [...] synchronizuje najważniejsze wydarzenia z dziejów Polski w XVII w. z wydarzeniami europejskimi (III.4.5). 	1
2. O koronę carów – wojny z Moskwą	<ul style="list-style-type: none"> – sytuacja w Rosji po śmierci Iwana Groźnego – cele polskiej polityki wschodniej – dymitriady – wojna z Rosją i zdobycie Kremla – walki o Moskwę w 1612 r. – kolejne wojny o tron moskiewski – pokój w Polanowie – znaczenie terminów: <i>„wielka smuta”, dymitriada, Kreml</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje zmiany terytorium Rzeczypospolitej w XVII w. (III.4.1) – opisuje główne etapy konfliktów politycznych i militarnych Rzeczypospolitej z [...] państwem moskiewskim/Rosją [...] w XVII w.; wyjaśnia ich następstwa (III.4.2) – charakteryzuje proces oligarchizacji życia politycznego Rzeczypospolitej (III.4.3) – wyjaśnia przyczyny kryzysów wewnętrznych 	1

		<p><i>oraz załamania gospodarczego Rzeczypospolitej w XVII w. (III.4.4)</i></p> <p><i>– [...] synchronizuje najważniejsze wydarzenia z dziejów Polski w XVII w. z wydarzeniami europejskimi (III.4.5).</i></p>	
3. Konflikt z Turcją	<ul style="list-style-type: none"> – przyczyny wojen z Turcją – bitwa pod Cecorą – obrona obozu warownego pod Chocimiem – zawarcie pokoju polsko-tureckiego – znacznie terminów: <i>Kozacy, Kozacy zaporoscy, Dzikie Pola, Zaporozże, Tatarzy krymscy, sultan</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – <i>opisuje zmiany terytorium Rzeczypospolitej w XVII w. (III.4.1)</i> – <i>opisuje główne etapy konfliktów politycznych i militarnych Rzeczypospolitej z [...] Turcją w XVII w.; wyjaśnia ich następstwa (III.4.2)</i> – <i>charakteryzuje proces oligarchizacji życia politycznego Rzeczypospolitej (III.4.3)</i> – <i>wyjaśnia przyczyny kryzysów wewnętrznych oraz załamania gospodarczego Rzeczypospolitej w XVII w. (III.4.4)</i> – <i>[...] synchronizuje najważniejsze wydarzenia z dziejów Polski w XVII w. z wydarzeniami europejskimi (III.4.5).</i> 	1
4. Powstanie Chmielnickiego	<ul style="list-style-type: none"> – problem kozacki w Rzeczypospolitej – sytuacja na Ukrainie w połowie XVII w. – wybuch powstania Chmielnickiego – przebieg wojny polsko-kozackiej – unia w Perejasławiu – wojna z Rosją w latach 1654–1667 – skutki konfliktu z Kozakami i Rosją – znaczenie terminów: <i>ugoda w Hadziaczu, pokój Grzymułtowskiego, kozacy rejestrowi, ataman, chan tatarski</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – <i>opisuje zmiany terytorium Rzeczypospolitej w XVII w. (III.4.1)</i> – <i>charakteryzuje proces oligarchizacji życia politycznego Rzeczypospolitej (III.4.3)</i> – <i>wyjaśnia przyczyny kryzysów wewnętrznych oraz załamania gospodarczego Rzeczypospolitej w XVII w. (III.4.4)</i> – <i>ocenia polską specyfikę w zakresie rozwiązań ustrojowych, struktury społecznej i modelu życia gospodarczego na tle europejskim oraz synchronizuje najważniejsze wydarzenia z dziejów Polski w XVII w. z wydarzeniami europejskimi (III.4.5)</i> – <i>charakteryzuje sarmatyzm jako ideologię i styl</i> 	1

		<i>życia polskiej szlachty [...] (III.4.6).</i>	
5. Potop szwedzki	<ul style="list-style-type: none"> – geneza najazdu szwedzkiego – przebieg potopu szwedzkiego – współpraca sąsiadów Rzeczypospolitej – następstwa potopu szwedzkiego – znaczenie terminów: <i>wojna podjazdowa, śluby lwowskie, Jasna Góra, traktat z Radnot, traktaty welawsko-bydgoskie, pokój oliwski</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – <i>opisuje zmiany terytorium Rzeczypospolitej w XVII w. (III.4.1)</i> – <i>opisuje główne etapy konfliktów politycznych i militarnych Rzeczypospolitej ze Szwecją [...] w XVII w.; wyjaśnia ich następstwa (III.4.2)</i> – <i>charakteryzuje proces oligarchizacji życia politycznego Rzeczypospolitej (III.4.3)</i> – <i>wyjaśnia przyczyny kryzysów wewnętrznych oraz załamania gospodarczego Rzeczypospolitej w XVII w. (III.4.4)</i> – [...] <i>synchronizuje najważniejsze wydarzenia z dziejów Polski w XVII w. z wydarzeniami europejskimi (III.4.5).</i> 	1
6. Rzeczpospolita w drugiej połowie XVII wieku	<ul style="list-style-type: none"> – problemy wewnętrzne i rokosz Lubomirskiego – wojna z Turcją i pokój w Buczaczu – bitwa pod Chocimiem – elekcja i polityka zagraniczna Jana III Sobieskiego – wyprawa wiedeńska – pokój w Karłowicach – znaczenie terminów: <i>Podole, Święta Liga, wezyr</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – <i>opisuje zmiany terytorium Rzeczypospolitej w XVII w. (III.4.1)</i> – <i>opisuje główne etapy konfliktów politycznych i militarnych Rzeczypospolitej z [...] Turcją w XVII w.; wyjaśnia ich następstwa (III.4.2)</i> – <i>charakteryzuje proces oligarchizacji życia politycznego Rzeczypospolitej (III.4.3)</i> – <i>wyjaśnia przyczyny kryzysów wewnętrznych oraz załamania gospodarczego Rzeczypospolitej w XVII w. (III.4.4)</i> – [...] <i>synchronizuje najważniejsze wydarzenia z dziejów Polski w XVII w. z wydarzeniami europejskimi (III.4.5).</i> 	1
7. Kryzys Rzeczypospolitej w XVII	<ul style="list-style-type: none"> – przemiany społeczno-gospodarcze w Rzeczypospolitej w XVII w. – przemiany ustrojowe Rzeczypospolitej w XVII w. – sytuacja wyznaniowa w Rzeczypospolitej 	<ul style="list-style-type: none"> – <i>opisuje zmiany terytorium Rzeczypospolitej w XVII w. (III.4.1)</i> – <i>opisuje główne etapy konfliktów politycznych i militarnych Rzeczypospolitej [...] XVII w.; wyjaśnia ich następstwa (III.4.2)</i> 	1

wieku	– znaczenie terminów: <i>klientela, lutyfundia, oligarchia magnacka, liberum veto, przymus propinacyjny, regaliści, apostazja, dysydenci, dyzunicy</i>	– <i>charakteryzuje proces oligarchizacji życia politycznego Rzeczypospolitej (III.4.3)</i> – <i>wyjaśnia przyczyny kryzysów wewnętrznych oraz załamania gospodarczego Rzeczypospolitej w XVII w. (III.4.4)</i> – <i>ocenia polską specyfikę w zakresie rozwiązań ustrojowych, struktury społecznej i modelu życia gospodarczego na tle europejskim oraz synchronizuje najważniejsze wydarzenia z dziejów Polski w XVII w. z wydarzeniami europejskimi (III.4.5).</i>	
8. Barok i sarmatyzm	– geneza baroku – specyfika polskiego baroku – sztuka barokowa – nauka i oświata – literatura barokowa – sarmatyzm i jego cechy – znaczenie terminów: <i>światłocień, kalwaria, portrety trumienne, ksenofobia, „przedmurze chrześcijaństwa”, manieryzm, inkrustacja, intarsjowanie, „złota wolność szlachecka”, żupan, kontusz</i>	– <i>opisuje przemiany w kulturze europejskiej w XVII w. i rozpoznaje główne dokonania epoki baroku (III.2.9)</i> – <i>charakteryzuje sarmatyzm jako ideologię i styl życia polskiej szlachty; rozpoznaje dzieła sztuki polskiego baroku (III.4.6).</i>	1
POWTÓRZENIE WIADOMOŚCI			1
SPRAWDZIAN I OMÓWIENIE WYNIKÓW			2
OŚWIECENIE W EUROPIE I RZECZYPOSPOLITEJ			
1. Przemiany gospodarcz o-społeczne w Europie w XVIII wieku	– przyczyny rozwoju gospodarczego Anglii – maszyna parowa i jej zastosowanie – skutki gospodarcze i społeczne rewolucji przemysłowej – idee liberalizmu ekonomicznego – znaczenie terminów: <i>farmerzy, gospodarka wolnorynkowa, kapitalizm, rewolucja agrarna, rewolucja przemysłowa, urbanizacja, maszyna parowa, fizjokratyzm</i>	– <i>wyjaśnia polityczne, gospodarcze, społeczne, kulturowe uwarunkowania oświecenia europejskiego (III.5.1)</i> – <i>charakteryzuje [...] rewolucję przemysłową w Anglii (III.5.5).</i>	1

2. Oświecenie	<ul style="list-style-type: none"> – geneza i główne cechy oświecenia – nauka i szkolnictwo – literatura piękna i polityczna czasów oświecenia – sztuka XVIII w. – znaczenie terminów: <i>krytycyzm, racjonalizm, empiryzm, encyklopedia, deizm, ateizm, salon literacki, prawa naturalne, umowa społeczna, trójpodział władzy, klasycyzm, sentymentalizm, loże masońskie</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – <i>wyjaśnia polityczne, gospodarcze, społeczne, kulturowe uwarunkowania oświecenia europejskiego (III.5.1)</i> – <i>charakteryzuje główne idee europejskiego oświecenia i rozpoznaje jego główne dokonania w myśli politycznej, nauce, literaturze, sztuce i architekturze (III.5.2)</i> – <i>charakteryzuje absolutyzm oświecony [...] (III.5.3)</i> – <i>charakteryzuje parlamentaryzm angielski [...] (III.5.5).</i> 	1
3. Budowa Imperium Rosyjskiego	<ul style="list-style-type: none"> – przemiany ustrojowe, społeczno-gospodarcze i kulturowe w Rosji cara Piotra Wielkiego – Rosja Katarzyny II Wielkiej – cele rosyjskiej polityki zagranicznej i wewnętrznej w XVIII w. – znaczenie terminów: <i>wielka wojna północna, imperator Wszechrosji, gubernatorzy, grazdanka, wsie potiomkinowskie, Senat Rządzący</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – <i>wyjaśnia polityczne, gospodarcze, społeczne, kulturowe uwarunkowania oświecenia europejskiego (III.5.1)</i> – <i>charakteryzuje absolutyzm oświecony na przykładach państw sąsiadujących z Rzeczpospolitą (III.5.3)</i> – <i>charakteryzuje program modernizacji Rosji i rosyjską ideę imperium (III.5.4)</i> – <i>wskazuje najważniejsze zmiany na mapie politycznej Europy [...] w XVIII w. oraz wyjaśnia ich przyczyny (III.5.8).</i> 	1
4. Absolutyzm oświecony w Prusach i Austrii	<ul style="list-style-type: none"> – przemiany ustrojowe, społeczno-gospodarcze i kulturowe w Prusach – wojny śląskie – przemiany ustrojowe, społeczno-gospodarcze i kulturowe w monarchii Habsburgów – wojna siedmioletnia – znaczenie terminów: <i>absolutyzm oświecony, junkrzy, sankcja pragmatyczna, austriacka wojna sukcesyjna, józefinizm</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – <i>wyjaśnia polityczne, gospodarcze, społeczne, kulturowe uwarunkowania oświecenia europejskiego (III.5.1)</i> – <i>charakteryzuje absolutyzm oświecony na przykładach państw sąsiadujących z Rzeczpospolitą (III.5.3)</i> – <i>wskazuje najważniejsze zmiany na mapie politycznej Europy [...] w XVIII w. oraz wyjaśnia ich przyczyny (III.5.8).</i> 	1
5.	– August II Mocny na tronie Rzeczypospolitej	– wskazuje najważniejsze zmiany na mapie	1

<p>Rzeczpospolita na początku XVIII wieku</p>	<ul style="list-style-type: none"> – wybuch i przebieg wielkiej wojny północnej – reformy okresu saskiego – Sejm Niemy i jego znaczenie – podwójna elekcja w 1733 r. – sytuacja Rzeczypospolitej w czasach rządów Augusta III Sasa – znaczenie terminów: <i>polska wojna sukcesyjna, sejm pacyfikacyjny, Familia</i> 	<p><i>politycznej Europy [...] w XVIII w. oraz wyjaśnia ich przyczyny (III.5.8)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>charakteryzuje politykę Rosji, Prus i Austrii wobec Rzeczypospolitej i wskazuje przejawy osłabienia suwerenności państwa polskiego (III.6.1)</i> – <i>charakteryzuje działania zmierzające do naprawy Rzeczypospolitej [...] (III.6.2)</i> – <i>prezentuje oceny polskiej historiografii dotyczące rozbiorów, panowania Stanisława Augusta Poniatowskiego i przyczyn upadku Rzeczypospolitej (III.6.5)</i> – <i>synchronizuje najważniejsze wydarzenia z dziejów Polski w XVIII w. z wydarzeniami w Europie i w Stanach Zjednoczonych (III.6.7).</i> 	
<p>6. Pierwsze lata rządów Stanisława Augusta Poniatowskiego</p>	<ul style="list-style-type: none"> – elekcja Stanisława Poniatowskiego – konfederacja barska – I rozbiór Rzeczypospolitej – Sejm Rozbiorowy – znaczenie terminów: <i>Szkoła Rycerska, sejm delegacyjny, prawa kardynalne, dysydenci, dyzunicy, rozbiór, Rada Nieustająca, Komisja Edukacji Narodowej, koliszczyzna</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – <i>charakteryzuje politykę Rosji, Prus i Austrii wobec Rzeczypospolitej i wskazuje przejawy osłabienia suwerenności państwa polskiego (III.6.1)</i> – <i>charakteryzuje działania zmierzające do naprawy Rzeczypospolitej i walkę zbrojną o utrzymanie niepodległości w drugiej połowie XVIII w. (III.6.2)</i> – <i>opisuje i wyjaśnia uwarunkowania wewnętrzne i międzynarodowe kolejnych rozbiorów Polski, a także analizuje zmiany granic (III.6.4)</i> – <i>prezentuje oceny polskiej historiografii dotyczące rozbiorów, panowania Stanisława Augusta Poniatowskiego i przyczyn upadku Rzeczypospolitej (III.6.5)</i> – <i>wyjaśnia specyfikę polskiego oświecenia [...] (III.6.6)</i> 	<p>1</p>

		– synchronizuje najważniejsze wydarzenia z dziejów Polski w XVIII w. z wydarzeniami w Europie i w Stanach Zjednoczonych (III.6.7).	
7. Oświecenie w Rzeczyposp olitej	– początki oświecenia na ziemiach polskich – Komisja Edukacji Narodowej – mecenat Stanisława Augusta Poniatowskiego – literatura piękna i polityczna – sztuki plastyczne – przemiany społeczno-gospodarcze doby stanisławowskiej – znaczenie terminów: <i>oświecenie stanisławowskie, Łazienki, klasycyzm, szkoły wydziałowe, szkoły podwydziałowe, szkoły główne, obiady czwartkowe</i>	– charakteryzuje działania zmierzające do naprawy Rzeczypospolitej [...] (III.6.2) – wyjaśnia specyfikę polskiego oświecenia; ocenia dorobek kulturowy okresu stanisławowskiego, z uwzględnieniem reformy szkolnictwa (III.6.6) – synchronizuje najważniejsze wydarzenia z dziejów Polski w XVIII w. z wydarzeniami w Europie i w Stanach Zjednoczonych (III.6.7).	1
POWTÓRZENIE WIADOMOŚCI			1
SPRAWDZIAN I OMÓWIENIE WYNIKÓW			2
ŚWIAT I RZECZPOSPOLITA W KOŃCU XVIII WIEKU			
1. Rewolucja amerykań- ska	– kolonie w Nowym Świecie w XVIII w. – geneza wojny z Anglią – wojna o niepodległość USA – <i>Konstytucja Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej</i> – znaczenie terminów: „ <i>bostońskie picie herbaty</i> ”, <i>konstytucja, federacja, stany, prezydent, opłaty stemplowe, Kongres Kontynentalny, milicja, zasada impeachmentu, Karta praw</i>	– charakteryzuje główne idee europejskiego oświecenia i rozpoznaje jego główne dokonania w myśli politycznej [...] (III.5.2) – porównuje przyczyny oraz charakter rewolucji amerykańskiej i francuskiej (III.5.6) – wskazuje najważniejsze zmiany na mapie politycznej [...] Ameryki Północnej w XVIII w. oraz wyjaśnia ich przyczyny (III.5.8) – ocenia znaczenie rewolucji amerykańskiej [...] z perspektywy politycznej, gospodarczej i społecznej (III.5.9).	1
2. Kryzys monarchii francuskiej i wybuch rewolucji	– Francja Ludwika XVI – zwołanie Stanów Generalnych – wybuch rewolucji w 1789 r. – przebieg i skutki rewolucji francuskiej – znaczenie terminów: <i>rewolucja, drobnomieszczaństwo, burżuazja, Marsylianka</i>	– wyjaśnia polityczne, gospodarcze, społeczne, kulturowe uwarunkowania oświecenia europejskiego (III.5.1) – charakteryzuje główne idee europejskiego oświecenia i rozpoznaje jego główne dokonania w myśli politycznej [...] (III.5.2)	1

		<p>– porównuje przyczyny oraz charakter rewolucji amerykańskiej i francuskiej (III.5.6)</p> <p>– wskazuje najważniejsze zmiany na mapie politycznej Europy [...] w XVIII w. oraz wyjaśnia ich przyczyny (III.5.8)</p> <p>– ocenia znaczenie rewolucji amerykańskiej i francuskiej z perspektywy politycznej, gospodarczej i społecznej (III.5.9).</p>	
3. Republika Francuska	<p>– konstytucja Francji z 1791 r.</p> <p>– Francja republiką</p> <p>– dyktatura jakobinów</p> <p>– ścięcie króla Ludwika XVI</p> <p>– obalenie Maksymiliana de Robespierre’a</p> <p>– znaczenie terminów: Deklaracja praw człowieka i obywatela, Zgromadzenie Konstytucyjne, Legislatywa, cenzus majątkowy, żyrondyści, kordelierzy, „górale”, Konwent Narodowy, republika, Komitet Ocalenia Publicznego, dyktatoriat, sankiuloci, Zgromadzenie Narodowe, Gwardia Narodowa, kontrasygnata, prawo Le Chapeliera, przewrót thermidoriański</p>	<p>– wyjaśnia polityczne, gospodarcze, społeczne, kulturowe uwarunkowania oświecenia europejskiego (III.5.1)</p> <p>– charakteryzuje główne idee europejskiego oświecenia i rozpoznaje jego główne dokonania w myśli politycznej [...] (III.5.2)</p> <p>– charakteryzuje specyfikę okresu jakobińskiego rewolucji francuskiej (III.5.7)</p> <p>– wskazuje najważniejsze zmiany na mapie politycznej Europy [...] w XVIII w. oraz wyjaśnia ich przyczyny (III.5.8)</p> <p>– ocenia znaczenie rewolucji amerykańskiej i francuskiej z perspektywy politycznej, gospodarczej i społecznej (III.5.9).</p>	1
4. Uchwalenie Konstytucji 3 maja i wojna w jej obronie	<p>– geneza zwołania Sejmu Wielkiego</p> <p>– główne stronnictwa Sejmu Wielkiego</p> <p>– reformy Sejmu Czteroletniego</p> <p>– Konstytucja 3 maja</p> <p>– konfederacja targowicka</p> <p>– wojna w obronie Konstytucji 3 maja</p> <p>– II rozbiór Rzeczypospolitej</p> <p>– znaczenie terminów: sejm skonfederowany, Sejm Wielki, stronnictwa polityczne, Kuźnica Kollątajowska, aukcja wojska, „ofiara 10. grosza”, prawo o miastach, Virtuti Militari</p>	<p>– charakteryzuje politykę Rosji, Prus i Austrii wobec Rzeczypospolitej i wskazuje przejawy osłabienia suwerenności państwa polskiego (III.6.1)</p> <p>– charakteryzuje działania zmierzające do naprawy Rzeczypospolitej i walkę zbrojną o utrzymanie niepodległości w drugiej połowie XVIII w. (III.6.2)</p> <p>– charakteryzuje i ocenia dzieło Sejmu Wielkiego, odwołując się do tekstu Konstytucji 3 maja</p>	1

		<p>(III.6.3) – opisuje i wyjaśnia uwarunkowania wewnętrzne i międzynarodowe kolejnych rozbiórów Polski, a także analizuje zmiany granic (III.6.4) – prezentuje oceny polskiej historiografii dotyczące rozbiórów, panowania Stanisława Augusta Poniatowskiego [...] (III.6.5) – wyjaśnia specyfikę polskiego oświecenia; ocenia dorobek kulturowy okresu stanisławowskiego [...] (III.6.6) – synchronizuje najważniejsze wydarzenia z dziejów Polski w XVIII w. z wydarzeniami w Europie i w Stanach Zjednoczonych (III.6.7).</p>	
5. Insurekcja kościuszkowska i upadek Rzeczypospolitej	<ul style="list-style-type: none"> – geneza powstania – wybuch powstania i zwycięstwo pod Raclawicami – <i>Uniwersał połaniecki</i> – przebieg insurekcji – III rozbiór Rzeczypospolitej – znaczenie terminów: <i>insurekcja, naczelnik, uniwersał, kosynierzy</i> 	<p>– charakteryzuje politykę Rosji, Prus i Austrii wobec Rzeczypospolitej i wskazuje przejawy osłabienia suwerenności państwa polskiego (III.6.1) – charakteryzuje działania zmierzające do naprawy Rzeczypospolitej i walkę zbrojną o utrzymanie niepodległości w drugiej połowie XVIII w. (III.6.2) – opisuje i wyjaśnia uwarunkowania wewnętrzne i międzynarodowe kolejnych rozbiórów Polski, a także analizuje zmiany granic (III.6.4) – prezentuje oceny polskiej historiografii dotyczące rozbiórów, panowania Stanisława Augusta Poniatowskiego i przyczyn upadku Rzeczypospolitej (III.6.5) – synchronizuje najważniejsze wydarzenia z dziejów Polski w XVIII w. z wydarzeniami w Europie i w Stanach Zjednoczonych (III.6.7).</p>	1
POWTÓRZENIE WIADOMOŚCI			1

SPRAWDZIAN I OMÓWIENIE WYNIKÓW			2
EUROPA NAPOLEONA			
1. Francja – od konsulatu do cesarstwa	<ul style="list-style-type: none"> – rządy dyktatoratu we Francji i kryzys władz rewolucyjnych – przejęcie władzy przez Napoleona Bonapartego – polityka wewnętrzna i zagraniczna Napoleona Bonapartego – pierwsze militarne sukcesy Napoleona – Napoleon cesarzem Francuzów – organizacja Cesarstwa Francuzów; reformy Napoleona – znaczenie terminów: <i>kodeks cywilny, blokada kontynentalna, dyktatorat, państwo policyjne, pierwszy konsul, konkordat, plebiscyt</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje kierunki i etapy podbojów Napoleona; charakteryzuje napoleońską ideę imperium (IV.1.1) – wyjaśnia źródła sukcesów i porażek Napoleona w polityce wewnętrznej i zagranicznej (IV.1.2) – wyjaśnia wpływ idei rewolucji francuskiej i wojen okresu napoleońskiego na zmiany polityczne, społeczne i gospodarcze w Europie (IV.1.3) – [...] wyjaśnia przyczyny zaangażowania się Polaków po stronie Napoleona (IV.1.4). 	1
2. Legiony Polskie we Włoszech	<ul style="list-style-type: none"> – emigracja po III rozbiórce Rzeczypospolitej – sprawa polska po III rozbiórce – Legiony Jana Henryka Dąbrowskiego – udział Polaków w wojnach Napoleona – powstanie na ziemiach polskich w 1806 r. – znaczenie terminów: <i>Mazurek Dąbrowskiego, Towarzystwo Przyjaciół Nauk, Agencja, Deputacja, Legion Włoski, Legion Naddunajski, szwoleżerowie</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje przykłady i wyjaśnia przyczyny zaangażowania się Polaków po stronie Napoleona (IV.1.4). 	1
3. Ekspansja i klęska Napoleona	<ul style="list-style-type: none"> – wojna z III koalicją (bitwy: pod Trafalgarem i pod Austerlitz) – wojna z IV koalicją – wyprawa hiszpańska – wojna z V koalicją – wyprawa na Moskwę – wojna z wielką koalicją i upadek Napoleona – „100 dni Napoleona” – znaczenie terminów: <i>„bitwa trzech cesarzy”, „bitwa narodów”, kampania pruska, kampania rosyjska, Związek Reński, traktat w Tylży, guerrilla, bermysa, grenadierzy, gwardia</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje kierunki i etapy podbojów Napoleona; charakteryzuje napoleońską ideę imperium (IV.1.1) – wyjaśnia źródła sukcesów i porażek Napoleona w polityce wewnętrznej i zagranicznej (IV.1.2) – wyjaśnia wpływ idei rewolucji francuskiej i wojen okresu napoleońskiego na zmiany polityczne, społeczne i gospodarcze w Europie (IV.1.3) – [...] wyjaśnia przyczyny zaangażowania się Polaków po stronie Napoleona (IV.1.4). 	1

4. Księstwo Warszaw- skie	<ul style="list-style-type: none"> – ustrój polityczny Księstwa Warszawskiego – sytuacja społeczno-gospodarcza w Księstwie Warszawskim – wojna z Austrią w 1809 r. – udział Polaków w wyprawie na Moskwę – upadek Księstwa Warszawskiego – znaczenie terminów: <i>konstytucja okrojowana, deputowani, cenzus majątkowy, rezydent, II wojna polska, Wolne Miasto Gdańsk</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – <i>opisuje kierunki i etapy podbojów Napoleona; charakteryzuje napoleońską ideę imperium (IV.1.1)</i> – <i>wyjaśnia wpływ idei rewolucji francuskiej i wojen okresu napoleońskiego na zmiany polityczne, społeczne i gospodarcze w Europie (IV.1.3)</i> – <i>wskazuje przykłady i wyjaśnia przyczyny zaangażowania się Polaków po stronie Napoleona (IV.1.4)</i> – <i>charakteryzuje ustrój polityczny Księstwa Warszawskiego (IV.1.5).</i> 	1
5. „Tańczący kongres” i „100 dni Napoleona”	<ul style="list-style-type: none"> – geneza zwołania kongresu wiedeńskiego – główni uczestnicy kongresu – 100 dni Napoleona – decyzje kongresu – powstanie Świętego Przymierza – znaczenie terminów: <i>„tańczący kongres”, restauracja, legitymizm, równowaga sił, Związek Niemiecki, Święte Przymierze, kodeks dyplomatyczny, ancien régime</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – <i>opisuje kierunki i etapy podbojów Napoleona; charakteryzuje napoleońską ideę imperium (IV.1.1)</i> – <i>wyjaśnia źródła sukcesów i porażek Napoleona w polityce wewnętrznej i zagranicznej (IV.1.2)</i> – <i>wyjaśnia wpływ idei rewolucji francuskiej i wojen okresu napoleońskiego na zmiany polityczne, społeczne i gospodarcze w Europie (IV.1.3)</i> – <i>charakteryzuje decyzje kongresu wiedeńskiego [...] (IV.1.6).</i> 	1
POWTÓRZENIE WIADOMOŚCI			1
SPRAWDZIAN I OMÓWIENIE WYNIKÓW			2
CZĘŚĆ III: CZAS WIELKICH PRZEMIAN (1815–1939)			
SYSTEM WIEDEŃSKI W EUROPIE (1815–1850)			
1. Sprawa polska na kongresie	<ul style="list-style-type: none"> – mocarstwa a sprawa polska – powstanie Królestwa Polskiego – <i>Konstytucja Królestwa Polskiego</i> – nauka i oświata w Królestwie Polskim – przemiany społeczno-gospodarcze na ziemiach polskich 	<ul style="list-style-type: none"> – <i>charakteryzuje decyzje kongresu wiedeńskiego, z uwzględnieniem sprawy polskiej (IV.1.6)</i> – <i>charakteryzuje i porównuje cele oraz metody polityki zaborców wobec społeczeństwa polskiego w okresie niewoli narodowej (IV.4.1)</i> 	1

wiedeńskim	<ul style="list-style-type: none"> – sytuacja Polaków na „ziemiach zabranych” – powstanie Wielkiego Księstwa Poznańskiego – Rzeczpospolita Krakowska i jej funkcjonowanie – znaczenie terminów: <i>Galicja, autonomia</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – <i>rozpoznaje działania społeczeństwa [polskiego] sprzyjające rozwojowi tożsamości narodowej (IV.4.2)</i> – <i>wyjaśnia [...] zewnętrzne przyczyny odmiennego rozwoju gospodarczego ziem polskich w trzech zaborach (IV.5.1)</i> – <i>analizuje strukturę społeczeństwa w trzech zaborach [...] (IV.5.2)</i> – <i>wyjaśnia przyczyny, charakter i skutki emigracji w XIX w. [...] (IV.5.3)</i> – <i>[...] synchronizuje wydarzenia z historii politycznej [ziem polskich i świata w XIX w.] (IV.5.6).</i> 	
2. Świat na początku XIX wieku	<ul style="list-style-type: none"> – przemiany gospodarcze na świecie na początku XIX w. (uprzemysłowienie) – przemiany społeczne i kształtowanie się ideologii społeczno-politycznych – kwestia robotnicza – romantyzm – znaczenie terminów: <i>uwłaszczenie chłopów, statek parowy, burżuazja przemysłowa, robotnicy, zabezpieczenia socjalne, strajk, luddyci, związki zawodowe, czartyzm, socjalizm utopijny, chemia rolna, pasteryzacja, mobilność społeczna, „zgniłe miasteczka”</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – <i>charakteryzuje proces uprzemysłowienia państw europejskich i Stanów Zjednoczonych (IV.2.1)</i> – <i>ocenia gospodarcze, społeczne, kulturowe i ekologiczne skutki rewolucji przemysłowej (IV.2.3)</i> – <i>charakteryzuje i porównuje ideologie: konserwatyzm, liberalizm, nacjonalizm, socjalizm utopijny, marksizm i anarchizm (IV.3.1)</i> – <i>charakteryzuje różne formy zorganizowanej działalności robotników: związki zawodowe, partie polityczne, oraz wyjaśnia proces demokratyzacji, z uwzględnieniem przemian ustrojowych w Europie Zachodniej (IV.3.4)</i> – <i>charakteryzuje czynniki sprzyjające rozwojowi badań naukowych; rozpoznaje największe osiągnięcia nauki i techniki XIX w. (IV.6.5).</i> 	1
3. Funkcjono- nowanie systemu	<ul style="list-style-type: none"> – konserwatyzm i liberalizm w 1. połowie XIX w. – ruchy narodowe i rewolucyjne w Europie – przemiany ustrojowe w Europie w 1. połowie XIX w. – wojna o niepodległość Grecji 	<ul style="list-style-type: none"> – <i>charakteryzuje i porównuje ideologie: konserwatyzm, liberalizm, nacjonalizm, socjalizm utopijny, marksizm i anarchizm (IV.3.1)</i> – <i>wyjaśnia związki pomiędzy ideologiami</i> 	1

wiedzeń- skiego	<ul style="list-style-type: none"> – rewolucje w Ameryce Łacińskiej – znaczenie terminów: <i>karbonaryzm, marksizm, anarchizm, Młoda Europa, dekabryści, „żandarm Europy”, tajna policja, cenzura, rewolucja lipcowa, reakcjonizm, leseferyzm, masoneria, burszowie, filhelleniści</i> 	<p><i>liberalnymi i nacjonalistycznymi a europejskimi ruchami niepodległościowymi i zjednoczeniowymi, omawia powstanie o niepodległość Grecji [...] (IV.3.2)</i></p> <p><i>– charakteryzuje różne formy zorganizowanej działalności robotników: związki zawodowe, partie polityczne, oraz wyjaśnia proces demokratyzacji, z uwzględnieniem przemian ustrojowych w Europie Zachodniej (IV.3.4)</i></p> <p><i>– [...] ocenia aktywność polityczną, militarną i kulturalną Polaków w Europie (IV.5.3).</i></p>	
4. Powstanie listopadowe	<ul style="list-style-type: none"> – opozycja legalna w Królestwie Polskim – działalność Waleriana Łukasińskiego – geneza powstania listopadowego – spisek w Szkole Podchorążych – „noc listopadowa” – problemy władz powstańczych – ofensywa Iwana Dybicza – wiosenna ofensywa polska – klęska pod Ostrołęką – upadek Warszawy – przyczyny klęski powstania – bilans powstania – znaczenie terminów: <i>opozycja legalna, konspiracja, kaliszanie, Towarzystwo Filomatów, Towarzystwo Patriotyczne, detronizacja, Rząd Narodowy, Wolnomularstwo Narodowe, Klub Patriotyczny, Rząd Tymczasowy</i> 	<p><i>– charakteryzuje i porównuje cele oraz metody polityki zaborców wobec społeczeństwa polskiego w okresie niewoli narodowej (IV.4.1)</i></p> <p><i>– rozpoznaje działania społeczeństwa sprzyjające rozwojowi tożsamości narodowej (IV.4.2)</i></p> <p><i>– wyjaśnia przyczyny, charakter i skutki powstań narodowych (IV.4.3)</i></p> <p><i>– prezentuje oceny polskiej historiografii dotyczące powstań narodowych (IV.4.4)</i></p> <p><i>– [...] synchronizuje wydarzenia z historii politycznej (IV.5.6).</i></p>	1
5. Wielka Emigracja	<ul style="list-style-type: none"> – Wielka Emigracja – działalność Joachima Lelewela – ugrupowania polityczne Wielkiej Emigracji, ich liderzy i programy – działalność emisariuszy 	<p><i>– charakteryzuje i porównuje cele oraz metody polityki zaborców wobec społeczeństwa polskiego w okresie niewoli narodowej (IV.4.1)</i></p> <p><i>– rozpoznaje działania społeczeństwa sprzyjające rozwojowi tożsamości narodowej (IV.4.2)</i></p>	1

	<ul style="list-style-type: none"> – kultura polska na emigracji – znaczenie terminów: <i>Towarzystwo Demokratyczne Polskie, Hotel Lambert, Biblioteka Polska, Komitet Narodowy Polski, Mały manifest, mesjanizm, Centralizacja, Gromady Ludu Polskiego</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia [...] skutki powstań narodowych (IV.4.3.) – prezentuje oceny polskiej historiografii dotyczące powstań narodowych (IV.4.4) – charakteryzuje koncepcje polityczno-społeczne Wielkiej Emigracji XIX w. i ich wpływ na życie polityczno-społeczne w trzech zaborach (IV.4.5) – ocenia dorobek kultury polskiej XIX w. i jej wpływ na kształtowanie się tożsamości narodowej Polaków (IV.4.6) – wyjaśnia przyczyny, charakter i skutki emigracji w XIX w. oraz ocenia aktywność polityczną, militarną i kulturalną Polaków w Europie (IV.5.3). 	
6. Ziemie polskie po powstaniu listopadowym	<ul style="list-style-type: none"> – sytuacja w Królestwie Polskim po powstaniu listopadowym – początki pracy organicznej w Wielkopolsce – działalność spiskowa na ziemiach polskich w latach 1831–1846 – plan powstania w 1846 r. – powstanie krakowskie – rabacja galicyjska – skutki powstania w 1846 r. – znaczenie terminów: Statut organiczny, <i>stan wyjątkowy, rusyfikacja, „noc paskiewiczowska”, „noc flottwellowska”, germanizacja, praca organiczna, Bazar, Kasyno Gostyńskie</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje i porównuje cele oraz metody polityki zaborców wobec społeczeństwa polskiego w okresie niewoli narodowej (IV.4.1) – rozpoznaje działania społeczeństwa sprzyjające rozwojowi tożsamości narodowej (IV.4.2) – wyjaśnia przyczyny, charakter i skutki powstań narodowych (IV.4.3) – prezentuje oceny polskiej historiografii dotyczące powstań narodowych (IV.4.4) – charakteryzuje koncepcje polityczno-społeczne Wielkiej Emigracji XIX w. i ich wpływ na życie polityczno-społeczne w trzech zaborach (IV.4.5) – ocenia dorobek kultury polskiej XIX w. i jej wpływ na kształtowanie się tożsamości narodowej Polaków (IV.4.6) – wyjaśnia wewnętrzne i zewnętrzne przyczyny odmiennego rozwoju gospodarczego ziem polskich w trzech zaborach (IV.5.1) – analizuje strukturę społeczeństwa w trzech 	1

		<p><i>zaborach, z uwzględnieniem mniejszości narodowych i wyznaniowych, w tym ludności żydowskiej (IV.5.2)</i></p> <p><i>– porównuje dynamikę zmian gospodarczych i społecznych na ziemiach polskich z przemianami europejskimi oraz synchronizuje wydarzenia z historii politycznej (IV.5.6).</i></p>	
7. Wiosna Ludów w Europie	<ul style="list-style-type: none"> – geneza Wiosny Ludów – Wiosna Ludów we Francji – początki rządów Ludwika Napoleona – polityka zagraniczna i wewnętrzna Napoleona III – Wiosna Ludów w krajach niemieckich – parlament frankfurcki i jego działalność – rewolucje w krajach włoskich – powstanie węgierskie – skutki Wiosny Ludów – znaczenie terminów: <i>rojaliści, republikanie, socjaliści, bonapartyści, II republika, Komisja Luksemburska, warsztaty narodowe, II cesarstwo, parlament frankfurcki, Wielkie Niemcy, Małe Niemcy, madziaryzacja, liberalizacja</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – <i>ocenia [...] społeczne [...] skutki rewolucji przemysłowej (IV.2.3)</i> – <i>wyjaśnia związki pomiędzy ideologiami liberalnymi i nacjonalistycznymi a europejskimi ruchami niepodległościowymi i zjednoczeniowymi, omawia [...] Wiosnę Ludów [...] (IV.3.2)</i> – <i>[...] wyjaśnia proces demokratyzacji, z uwzględnieniem przemian ustrojowych w Europie Zachodniej (IV.3.4)</i> – <i>charakteryzuje kierunki przemian społecznych i politycznych w państwach europejskich [...] (IV.6.1)</i> – <i>[...] ocenia aktywność polityczną, militarną i kulturalną Polaków w Europie (IV.5.3).</i> 	1
8. Sprawa polska w czasie Wiosny Ludów	<ul style="list-style-type: none"> – sytuacja na ziemiach polskich w przededniu Wiosny Ludów – wybuch walk w Wielkopolsce – wzrost polskiej świadomości narodowej na obszarach wcielonych do Prus – Wiosna Ludów w Galicji – Polacy w europejskiej Wiośnie Ludów – skutki Wiosny Ludów dla sprawy polskiej – znaczenie terminów: <i>hasło „Za wolność waszą i naszą”, Komitet Narodowy Polski</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – <i>charakteryzuje i porównuje cele oraz metody polityki zaborców wobec społeczeństwa polskiego w okresie niewoli narodowej (IV.4.1)</i> – <i>rozpoznaje działania społeczeństwa sprzyjające rozwojowi tożsamości narodowej (IV.4.2)</i> – <i>wyjaśnia przyczyny, charakter i skutki powstań narodowych (IV.4.3)</i> – <i>prezentuje oceny polskiej historiografii dotyczące powstań narodowych (IV.4.4)</i> – <i>charakteryzuje koncepcje polityczno-społeczne</i> 	1

		<p><i>Wielkiej Emigracji XIX w. i ich wpływ na życie polityczno-społeczne w trzech zaborach (IV.4.5)</i> – wyjaśnia wewnętrzne i zewnętrzne przyczyny odmiennego rozwoju gospodarczego ziem polskich w trzech zaborach (IV.5.1) – analizuje strukturę społeczeństwa w trzech zaborach [...] (IV.5.2) – porównuje dynamikę zmian gospodarczych i społecznych na ziemiach polskich z przemianami europejskimi oraz synchronizuje wydarzenia z historii politycznej (IV.5.6) – charakteryzuje system polityczny i społeczny imperium rosyjskiego na tle przemian w XIX-wiecznej Europie (IV.6.2).</p>	
POWTÓRZENIE WIADOMOŚCI			1
SPRAWDZIAN I OMÓWIENIE WYNIKÓW			2
ŚWIAT I EUROPA W „DOBIE WĘGLA I ŻELAZA” (W 2. POŁOWIE XIX WIEKU)			
1. Wojna krymska i jej skutki	<p>– Turcja „chorym człowiekiem Europy” – wybuch wojny krymskiej – walki o Sewastopol – pokój paryski i jego skutki – sprawa polska w czasie wojny krymskiej – odwilż posewastopolska w Cesarstwie Rosyjskim – znaczenie terminów: <i>Święte Przymierze, pansławizm, mir, ziemstwo</i></p>	<p>– charakteryzuje koncepcje polityczno-społeczne <i>Wielkiej Emigracji XIX w. i ich wpływ na życie polityczno-społeczne w trzech zaborach (IV.4.5)</i> – wyjaśnia przyczyny, charakter i skutki emigracji w XIX w. oraz ocenia aktywność polityczną, militarną i kulturalną Polaków w Europie (IV.5.3) – charakteryzuje kierunki przemian społecznych i politycznych w państwach europejskich [...] (IV.6.1) – charakteryzuje system polityczny i społeczny imperium rosyjskiego na tle przemian w XIX-wiecznej Europie (IV.6.2) – opisuje zasięg i ekspansję kolonialną [...] Rosji [...] (IV.6.3).</p>	1
2.	– odwilż posewastopolska na ziemiach polskich	– charakteryzuje i porównuje cele oraz metody	1

Powstanie styczniowe	<ul style="list-style-type: none"> – wzrost uczuć patriotycznych – niepodległościowe stronnictwa polityczne – działalność Aleksandra Wielopolskiego – wybuch powstania styczniowego – problem władz powstańczych – charakter walk – sprawa polska na arenie międzynarodowej – dyktatura Romualda Traugutta – upadek powstania – bilans powstania – znaczenie terminów: <i>Towarzystwo Rolnicze, Biali, Czerwoni, branka, Rząd Narodowy, żałoba narodowa, Dyrekcja Krajowa, Komitet Miejski, Ziemia i Wola, Komitet Centralny Narodowy, millenerzy, lojalizm, Szkoła Główna, oczynszowanie, Tymczasowy Rząd Narodowy, „żuawi śmierci”</i> 	<p><i>polityki zaborców wobec społeczeństwa polskiego w okresie niewoli narodowej (IV.4.1)</i></p> <p><i>– rozpoznaje działania społeczeństwa sprzyjające rozwojowi tożsamości narodowej (IV.4.2)</i></p> <p><i>– wyjaśnia przyczyny, charakter i skutki powstań narodowych (IV.4.3)</i></p> <p><i>– prezentuje oceny polskiej historiografii dotyczące powstań narodowych (IV.4.4)</i></p> <p><i>– charakteryzuje koncepcje polityczno-społeczne Wielkiej Emigracji XIX w. i ich wpływ na życie polityczno-społeczne w trzech zaborach (IV.4.5)</i></p> <p><i>– ocenia dorobek kultury polskiej XIX w. i jej wpływ na kształtowanie się tożsamości narodowej Polaków (IV.4.6)</i></p> <p><i>– wyjaśnia wewnętrzne i zewnętrzne przyczyny odmiennego rozwoju gospodarczego ziem polskich w trzech zaborach (IV.5.1)</i></p> <p><i>– analizuje strukturę społeczeństwa w trzech zaborach z uwzględnieniem mniejszości narodowych i wyznaniowych, w tym ludności żydowskiej (IV.5.2)</i></p> <p><i>– porównuje dynamikę zmian gospodarczych i społecznych na ziemiach polskich z przemianami europejskimi oraz synchronizuje wydarzenia z historii politycznej (IV.5.6)</i></p> <p><i>– charakteryzuje system polityczny i społeczny imperium rosyjskiego na tle przemian w XIX-wiecznej Europie (IV.6.2).</i></p>	
3. Stany Zjednoczone	<ul style="list-style-type: none"> – rozwój terytorialny USA – kwestia Indian w polityce wewnętrznej Stanów Zjednoczonych – przemiany gospodarczo- społeczne w USA – problem niewolnictwa w USA 	<p><i>– charakteryzuje proces uprzemysłowienia [...] Stanów Zjednoczonych (IV.2.1)</i></p> <p><i>– charakteryzuje rozwój terytorialny, gospodarczy oraz przemiany społeczno-kulturowe w Stanach</i></p>	1

w XIX wieku	<ul style="list-style-type: none"> – wybór Abrahama Lincolna na prezydenta USA – geneza wojny secesyjnej – wojna secesyjna (1861–1865 r.) – skutki polityczne, ekonomiczne i społeczne wojny secesyjnej – znaczenie terminów: <i>izolacjonizm, abolicjonizm, demokraci, republikanie, Unia, Konfederacja (Skonfederowane Stany Ameryki Północnej), doktryna Monroe’a, kompromis Missouri, wojna totalna, XIII poprawka</i> 	<p><i>Zjednoczonych w XIX w. (IV.2.2)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>ocenia gospodarcze, społeczne, kulturowe i ekologiczne skutki rewolucji przemysłowej (IV.2.3)</i> – <i>charakteryzuje kierunki przemian społecznych i politycznych [...] w Stanach Zjednoczonych [...] (IV.6.1)</i> – <i>opisuje zasięg i ekspansję kolonialną [...] Stanów Zjednoczonych (IV.6.3).</i> 	
4. Zjednoczenie Włoch	<ul style="list-style-type: none"> – polityka Camilla Cavoura – wojna Francji i Piemontu z Austrią – „wyprawa 1000 czerwonych koszul” – powstanie Królestwa Włoch – wcielenie do Włoch Wenecji i Rzymu – powstanie Austro-Węgier – znaczenie terminów: <i>risorgimento, państwo dualistyczne, „więzień Watykanu”</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – <i>wyjaśnia związki pomiędzy ideologiami liberalnymi i nacjonalistycznymi a europejskimi ruchami niepodległościowymi i zjednoczeniowymi, omawia [...] zjednoczenie Włoch [...] (IV.3.2)</i> – <i>porównuje cele i charakter oraz ocenia polityczne i społeczno-gospodarcze skutki zjednoczenia Włoch [...] (IV.3.3)</i> – [...] <i>wyjaśnia proces demokratyzacji, z uwzględnieniem przemian ustrojowych w Europie Zachodniej (IV.3.4).</i> 	1
5. Bismarck i powstanie II Rzeszy	<ul style="list-style-type: none"> – Otto von Bismarck i jego idee polityczne – reformy gospodarcze i militarne w Królestwie Prus – wojna z Danią w 1864 r. i jej skutki – wojenna klęska Austrii w 1866 r. – Związek Północnoniemiecki – geneza wojny z Francją – wojna z Francją i jej skutki – II Rzesza – sytuacja ustrojowa – polityka wewnętrzna Bismarcka – polityka zagraniczna Bismarcka – znaczenie terminów: <i>Związek Północnoniemiecki, II Rzesza, kulturkampf, Związek Niemiecki, depesza emska, III republika, Bundestag, Reichstag, „sojusz trzech cesarzy”</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – <i>charakteryzuje proces uprzemysłowienia państw europejskich [...] (IV.2.1)</i> – <i>wyjaśnia związki pomiędzy ideologiami liberalnymi i nacjonalistycznymi a europejskimi ruchami niepodległościowymi i zjednoczeniowymi, omawia [...] zjednoczenie [...] Niemiec (IV.3.2)</i> – <i>porównuje cele i charakter oraz ocenia polityczne i społeczno-gospodarcze skutki zjednoczenia [...] Niemiec (IV.3.3)</i> – [...] <i>wyjaśnia proces demokratyzacji, z uwzględnieniem przemian ustrojowych w Europie Zachodniej (IV.3.4)</i> 	1

		– <i>charakteryzuje kierunki przemian społecznych i politycznych w państwach europejskich [...] (IV.6.1).</i>	
6. Gospodarka i społeczeństwo w 2. połowie XIX wieku	– przemiany w rolnictwie – rozwój przemysłu – centralizacja kapitału – przemiany społeczne – znaczenie terminów: <i>mechanizacja, elektryfikacja, monopolizacja, emigracja zarobkowa, kartel, syndykat, trust, koncern</i>	– <i>charakteryzuje proces uprzemysłowienia państw europejskich i Stanów Zjednoczonych (IV.2.1)</i> – <i>ocenia gospodarcze, społeczne, kulturowe i ekologiczne skutki rewolucji przemysłowej (IV.2.3)</i> – <i>charakteryzuje różne formy zorganizowanej działalności robotników: związki zawodowe, partie polityczne oraz wyjaśnia proces demokratyzacji, z uwzględnieniem przemian ustrojowych w Europie Zachodniej (IV.3.4).</i>	1
POWTÓRZENIE WIADOMOŚCI			1
SPRAWDZIAN I OMÓWIENIE WYNIKÓW			2
ŚWIAT I ZIEMIE POLSKIE NA PRZEŁOMIE XIX I XX WIEKU			
1. Świat na przełomie XIX i XX wieku	– zmiany cywilizacyjne – rozwój medycyny i higieny – zmiany w systemie oświaty – emancypacja kobiet – literatura i sztuka przełomu wieków – znaczenie terminów: <i>analfabetyzm, pozytywizm, la belle époque, fin de siècle, skauting, realizm, impresjonizm, secesja, agencja prasowa, sufrażystki, Społeczno-Polityczna Unia Kobiet, deklaracja paryska, konwencja genewska, I i II konferencja haska, naturalizm, symbolizm</i>	– <i>charakteryzuje kierunki przemian społecznych i politycznych w państwach europejskich oraz w Stanach Zjednoczonych i w Japonii (IV.6.1)</i> – <i>charakteryzuje czynniki sprzyjające rozwojowi badań naukowych; rozpoznaje największe osiągnięcia nauki i techniki XIX w. (IV.6.5)</i> – <i>rozpoznaje dorobek kulturowy XIX w. (IV.6.6).</i>	1
2. Kolonializm w XIX wieku	– cele tworzenia kolonii – kolonializm brytyjski – kolonializm francuski – inne państwa kolonialne – imperializm amerykański – imperializm rosyjski – Chiny i Japonia – różne drogi rozwoju	– <i>charakteryzuje kierunki przemian społecznych i politycznych w państwach europejskich oraz w Stanach Zjednoczonych i w Japonii (IV.6.1)</i> – <i>charakteryzuje system polityczny i społeczny imperium rosyjskiego [...] (IV.6.2)</i> – <i>opisuje zasięg i ekspansję kolonialną Wielkiej Brytanii, Francji, Niemiec, Rosji i Stanów</i>	1

	<ul style="list-style-type: none"> – konflikty kolonialne – znaczenie terminów: <i>kolonializm, wojny burskie, dominium, doktryna Monroe'a, wojna opiumowa, „powstanie bokserów”, samuraj, epoka Meiji, protektorat, Zulusi, powstanie sipajów, szogun, Kompania Wschodnioindyjska, Legia Cudzoziemska, powstanie tajpingów, polityka „otwartych drzwi”, dyplomacja dolarowa</i> 	<p>Zjednoczonych (IV.6.3)</p> <ul style="list-style-type: none"> – analizuje polityczne, gospodarcze i społeczne przyczyny oraz następstwa podbojów kolonialnych państw europejskich w Azji i Afryce (IV.6.4). 	
3. Nowe idee polityczne	<ul style="list-style-type: none"> – rozwój systemów demokratycznych w 2. połowie XIX w. – konserwatyzm i liberalizm – socjalizm – Komuna Paryska – komunizm – socjaldemokracja – chadecja – nacjonalizm – znaczenie terminów: <i>powszechne prawo wyborcze, Manifest komunistyczny, socjalizm naukowy, proletariusze, walka klas, internacjonalistyczna rewolucja, I Międzynarodówka, Socjaldemokratyczna Partia Robotnicza Rosji (SDPRR), II Międzynarodówka, chrześcijańska demokracja, III republika, system kurialny, Związek Komunistów, Socjaldemokratyczna Partia Niemiec (SPD), Partia Pracy, narodnicy, eserowcy, anarchiści, reformiści, Rerum novarum, solidaryzm społeczny, Gwardia Narodowa, komunardzi</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje proces uprzemysłowienia państw europejskich i Stanów Zjednoczonych (IV.2.1) – ocenia gospodarcze, społeczne, kulturowe i ekologiczne skutki rewolucji przemysłowej (IV.2.3) – charakteryzuje i porównuje ideologie: <i>konserwatyzm, liberalizm, nacjonalizm, socjalizm utopijny, marksizm i anarchizm</i> (IV.3.1) – porównuje cele i charakter oraz ocenia polityczne i społeczno-gospodarcze skutki zjednoczenia Włoch i Niemiec (IV.3.3) – charakteryzuje różne formy zorganizowanej działalności robotników: <i>związki zawodowe, partie polityczne</i> oraz wyjaśnia proces demokratyzacji, z uwzględnieniem przemian ustrojowych w Europie Zachodniej (IV.3.4) – charakteryzuje kierunki przemian społecznych i politycznych w państwach europejskich oraz w Stanach Zjednoczonych i w Japonii (IV.6.1) – charakteryzuje system polityczny i społeczny imperium rosyjskiego na tle przemian w XIX-wiecznej Europie (IV.6.2) – rozpoznaje dorobek kulturowy XIX w. (IV.6.6). 	1
4. Ziemie polskie	<ul style="list-style-type: none"> – gospodarka i społeczeństwo polskie w Prusach – polityka niemiecka wobec ludności polskiej – postawy Polaków wobec władz pruskich 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje i porównuje cele oraz metody polityki zaborców wobec społeczeństwa polskiego w okresie niewoli narodowej (IV.4.1) 	1

<p>na przełomie XIX i XX wieku</p>	<ul style="list-style-type: none"> – sytuacja gospodarczo-społeczna w zaborze rosyjskim – polityka rosyjska wobec Polaków – Polacy w zaborze rosyjskim – gospodarka i społeczeństwo w zaborze austriackim – polityka władz austriackich wobec Galicji – Polacy w Galicji wobec zaborcy – znaczenie terminów: <i>Komisja Kolonizacyjna, Hakata, praca organiczna, ruch spółdzielczy, inteligencja, Kraj Przywiślański, lojaliści, pozytywiści warszawscy, asymilacja, trójlojalizm, rugi pruskie, Ustawa kagańcowa, „nowela osadnicza”, ustawa wyłączeniowa, Centralne Towarzystwo Gospodarcze, czytelnie ludowe, Sejm Krajowy, Wydział Krajowy, Teka Stańczyka, krakowska szkoła historyczna</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje działania społeczeństwa sprzyjające rozwojowi tożsamości narodowej (IV.4.2) – wyjaśnia [...] skutki powstań narodowych (IV.4.3) – ocenia dorobek kultury polskiej XIX w. i jej wpływ na kształtowanie się tożsamości narodowej Polaków (IV.4.6) – wyjaśnia wewnętrzne i zewnętrzne przyczyny odmiennego rozwoju gospodarczego ziem polskich w trzech zaborach (IV.5.1) – analizuje strukturę społeczeństwa w trzech zaborach z uwzględnieniem mniejszości narodowych i wyznaniowych, w tym ludności żydowskiej (IV.5.2) – wyjaśnia przyczyny, charakter i skutki emigracji w XIX w. oraz ocenia aktywność polityczną, militarną i kulturalną Polaków w Europie (IV.5.3) – porównuje dynamikę zmian gospodarczych i społecznych na ziemiach polskich z przemianami europejskimi oraz synchronizuje wydarzenia z historii politycznej (IV.5.6). 	
<p>5. Powstanie polskich partii politycznych</p>	<ul style="list-style-type: none"> – powstanie masowych partii politycznych – Ludwik Waryński i jego działalność – początki działalności Polskiej Partii Socjalistycznej (PPS) i Socjaldemokracji Królestwa Polskiego i Litwy (SDKPiL) – ruch narodowy – ruch ludowy – znaczenie terminów: <i>I Proletariat, Liga Polska, Liga Narodowa, endecja, Narodowa Demokracja, -Stronnictwo Ludowe, Polskie Stronnictwo Ludowe (PSL), PSL-Lewica, PSL-Piast, II Proletariat, Polska Partia Socjalno-Demokratyczna Galicji</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje [...] metody polityki zaborców wobec społeczeństwa polskiego w okresie niewoli narodowej (IV.4.1) – rozpoznaje działania społeczeństwa sprzyjające rozwojowi tożsamości narodowej (IV.4.2) – wyjaśnia [...] skutki powstań narodowych (IV.4.3) – charakteryzuje koncepcje polityczno-społeczne Wielkiej Emigracji XIX w. i ich wpływ na życie polityczno-społeczne w trzech zaborach (IV.4.5) – analizuje strukturę społeczeństwa w trzech 	<p>1</p>

	<p><i>i Śląska Cieszyńskiego (PPSD), „kasy oporu”, „program brukselski”, Związek Młodzieży Polskiej „Zet”, ruch wszechpolski, „egoizm narodowy”, Związek Robotników Polskich, Partia Socjaldemokratyczna Galicji i Śląska Cieszyńskiego, Polska Partia Socjalistyczna zaboru pruskiego (PPS zaboru pruskiego), Narodowy Związek Chłopski, „Zaranie”</i></p>	<p><i>zaborach z uwzględnieniem mniejszości narodowych i wyznaniowych, w tym ludności żydowskiej (IV.5.2)</i> <i>– wyjaśnia przyczyny, charakter i skutki emigracji w XIX w. oraz ocenia aktywność polityczną, militarną i kulturalną Polaków w Europie (IV.5.3)</i> <i>– porównuje programy ruchu narodowego, ruchu ludowego oraz partii socjalistycznych (IV.5.4)</i> <i>– [...] synchronizuje wydarzenia z historii politycznej (IV.5.6).</i></p>	
6. Rewolucja w 1905 r.	<p><i>– sytuacja wewnętrzna w Imperium Rosyjskim na przełomie XIX i XX w.</i> <i>– geneza, przebieg i skutki wojny rosyjsko-japońskiej</i> <i>– wybuch rewolucji w Rosji</i> <i>– Manifest październikowy Mikołaja I i jego realizacja</i> <i>– rewolucja w 1905 r. na ziemiach polskich</i> <i>– zmiany w systemie represji w Królestwie Polskim</i> <i>– znaczenie terminów: „krwawa niedziela”, „krwawa środa”, Manifest październikowy, bolszewicy, Duma Państwowa, strajk powszechny, Koło Polskie, PPS-Lewica, PPS-Fracja Rewolucyjna, Rady Delegatów Robotniczych, Rady Delegatów Żołnierskich, ochrona, Rada Państwa, Organizacja Spiskowo-Bojowa PPS, Stronictwo Polityki Realnej (realiści), Narodowy Związek Robotniczy</i></p>	<p><i>– wyjaśnia wewnętrzne i zewnętrzne przyczyny odmiennego rozwoju gospodarczego ziem polskich w trzech zaborach (IV.5.1)</i> <i>– analizuje strukturę społeczeństwa w trzech zaborach [...] (IV.5.2)</i> <i>– porównuje programy ruchu narodowego, ruchu ludowego oraz partii socjalistycznych (IV.5.3)</i> <i>– charakteryzuje wydarzenia rewolucyjne 1905–1907 (IV.5.5)</i> <i>– porównuje dynamikę zmian gospodarczych i społecznych na ziemiach polskich z przemianami europejskimi oraz synchronizuje wydarzenia z historii politycznej (IV.5.6)</i> <i>– charakteryzuje kierunki przemian społecznych i politycznych w państwach europejskich oraz w Stanach Zjednoczonych i w Japonii (IV.6.1)</i> <i>– charakteryzuje system polityczny i społeczny imperium rosyjskiego na tle przemian w XIX-wiecznej Europie (IV.6.2).</i></p>	1
7. Napięcia między-	<p><i>– ekonomiczne i polityczne przyczyny wybuchu wojny</i> <i>– powstanie bloków polityczno-militarnych</i> <i>– znaczenie terminów: <i>militaryzm, Weltpolitik, trójprzymierze,</i></i></p>	<p><i>– charakteryzuje kierunki przemian społecznych i politycznych w państwach europejskich oraz w Stanach Zjednoczonych i w Japonii (IV.6.1)</i></p>	1

rodowe na początku XX wieku	entente cordiale, <i>trójporozumienie</i> , <i>aneksja</i> , <i>splendid isolation</i> , <i>kryzys marokański</i> , „ <i>kocioł bałkański</i> ”	– <i>wyjaśnia genezę I wojny światowej [...] (V.1.1).</i>	
POWTÓRZENIE WIADOMOŚCI			1
SPRAWDZIAN I OMÓWIENIE WYNIKÓW			2
I WOJNA ŚWIATOWA (1914–1918)			
1. Geneza I wojny światowej	– zamach w Sarajewie i jego konsekwencje – wybuch wojny – znaczenie terminów: <i>ultimatum</i> , <i>Młoda Bośnia</i>	– <i>wyjaśnia genezę I wojny światowej [...] (V.1.1).</i>	1
2. Polityka i działania wojenne w latach 1914–1917	– niemieckie plany wojenne – pierwsze miesiące wojny – wydarzenia z 1915 r. – najkrwawszy rok wojny (1916 r.) – znaczenie terminów: <i>inicjatywa strategiczna</i> , <i>wojna pozycyjna</i> , <i>państwa centralne</i> , <i>ententa</i> , <i>nieograniczona wojna podwodna</i>	– [...] <i>opisuje charakter działań wojennych (V.1.1)</i> – <i>wyjaśnia wpływ wydarzeń rewolucyjnych w Rosji na przebieg I wojny światowej (V.1.3).</i>	1
3. Rewolucje w Rosji	– kryzys wojenny w Rosji – rewolucja lutowa w 1917 r. – abdykacja cara Mikołaja II – wzrost znaczenia bolszewików – rewolucja październikowa w 1917 r. – wojna domowa w Rosji – przyczyny sukcesu bolszewików – znaczenie terminów: <i>abdykacja</i> , <i>Rząd Tymczasowy</i> , <i>Rady Delegatów Robotniczych i Żołnierskich</i> , <i>dwuwładza</i> , „ <i>tezy kwietniowe</i> ”, <i>Rada Komisarzy Ludowych</i> , <i>komunizm wojenny</i> , <i>nacjonalizacja</i> , <i>Czeka</i> , <i>Armia Czerwona</i> , <i>Biali</i> , <i>III Międzynarodówka (Komintern)</i>	– <i>przedstawia genezę i charakteryzuje przebieg rewolucji rosyjskich w 1917 r. (V.1.2)</i> – <i>wyjaśnia wpływ wydarzeń rewolucyjnych w Rosji na przebieg I wojny światowej (V.1.3)</i> – <i>opisuje zmiany na mapie politycznej Europy i świata po I wojnie światowej (V.1.4)</i> – <i>wyjaśnia przyczyny zwycięstwa bolszewików w Rosji [...] (V.2.1).</i>	1
4. Polityka i działania wojenne	– przystąpienie USA do wojny – działania wojenne poza Europą – ostatni rok wojny (1918 r.) – rozejm w Compiègne	– [...] <i>opisuje charakter działań wojennych (V.1.1)</i> – <i>wyjaśnia wpływ wydarzeń rewolucyjnych w Rosji na przebieg I wojny światowej (V.1.3).</i>	1

w latach 1917–1918	<ul style="list-style-type: none"> – bilans wojny – znaczenie terminu: <i>traktaty brzeskie</i> 		
5. Sprawa polska w czasie I wojny światowej	<ul style="list-style-type: none"> – Polacy wobec wybuchu wojny – działalność Józefa Piłsudskiego – <i>Akt 5 listopada</i> i jego konsekwencje – kryzys przysięgowy – działalność Romana Dmowskiego – sprawa polska pod koniec I wojny światowej – znaczenie terminów: <i>Związek Walki Czynnej, Towarzystwo „Strzelec”, Związek Strzelecki, 1. Kompania Kadrowa, Legiony Polskie, Polska Organizacja Wojskowa (POW), „manifest dwóch cesarzy”, „wielka licytacja”, Rada Regencyjna, Komitet Narodowy Polski (KNP) w Paryżu, Błękitna Armia, 14 punktów programu pokojowego, trializm, Komunistyczna Partia Robotnicza Polski (KPRP), Mitteleuropa, Tymczasowa Rada Stanu, bajońscy</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia genezę I wojny światowej i opisuje charakter działań wojennych (V.1.1) – przedstawia genezę i charakteryzuje przebieg rewolucji rosyjskich w 1917 r. (V.1.2) – wyjaśnia wpływ wydarzeń rewolucyjnych w Rosji na przebieg I wojny światowej (V.1.3) – opisuje zmiany na mapie politycznej Europy i świata po I wojnie światowej (V.1.4) – omawia polskie orientacje polityczne oraz działalność polskich formacji wojskowych w okresie I wojny światowej (V.1.5) – wyjaśnia zmiany zachodzące w polityce mocarstw wobec sprawy polskiej, w tym charakteryzuje stanowisko Rosji i Stanów Zjednoczonych (V.1.6). 	1
POWTÓRZENIE WIADOMOŚCI			1
SPRAWDZIAN I OMÓWIENIE WYNIKÓW			2
ŚWIAT PO I WOJNIE ŚWIATOWEJ (1918–1939)			
1. System wersalsko-waszyngtoński	<ul style="list-style-type: none"> – główni uczestnicy konferencji paryskiej – traktat wersalski i jego główne założenia – powstanie i działalność Ligi Narodów – konferencja waszyngtońska i jej skutki – znaczenie terminów: <i>Rada Trzech, Liga Narodów, dyktat wersalski, „mały traktat wersalski”, Zagłębie Ruhry, strefa zdemilitaryzowana, klauzule, reparacje wojenne, dominia, Zgromadzenia Ogólne Ligi Narodów, Rada Ligi Narodów, parytet, status quo, „standard dwóch potęg”, tereny mandatowe</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje zmiany na mapie politycznej Europy i świata po I wojnie światowej (V.1.4) – charakteryzuje proces demokratyzacji społeczeństw międzywojennych i ustrojów politycznych, z uwzględnieniem następstw I wojny światowej [...] (V.3.1). 	1
2. Wielki kryzys	<ul style="list-style-type: none"> – sytuacja polityczno-gospodarcza w USA po I wojnie światowej – geneza wielkiego kryzysu gospodarczego – wielki kryzys gospodarczy i jego skutki 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje proces demokratyzacji społeczeństw międzywojennych i ustrojów politycznych, z uwzględnieniem następstw I wojny 	1

gospo- darczy	<ul style="list-style-type: none"> – polityka Franklina Delano Roosevelta – znaczenie terminów: <i>hiperinflacja, interwencjonizm państwowy, Nowy ład, roboty publiczne, deficyt budżetowy, ustawy socjalne, zasiłki dla bezrobotnych, ubezpieczenia emerytalne</i> 	<p><i>światowej, przemian cywilizacyjnych, w tym kultury masowej (V.3.1)</i></p> <p><i>– charakteryzuje życie gospodarcze okresu międzywojennego i wyjaśnia mechanizm wielkiego kryzysu gospodarczego oraz porównuje sposoby przezwycięzania jego skutków w Stanach Zjednoczonych i w Europie (V.3.2).</i></p>	
3. Totalita- ryzm stalinowski	<ul style="list-style-type: none"> – powstanie ZSRR – ostatnie lata życia Włodzimierza Lenina – przejęcie władzy przez Józefa Stalina – polityka wewnętrzna Stalina – ZSRR jako państwo totalitarne – znaczenie terminów: <i>totalitaryzm, leninizm, stalinizm, unitaryzm, demokracja ludowa, nomenklatura, socjalistyczna gospodarka, centralne planowanie, kolektywizacja, industrializacja, łagier, Gułag, NKWD, „wielka czystka”, kult jednostki, ateizacja, Nowa polityka ekonomiczna (NEP), plany pięcioletnie, kulak, stachanowcy</i> 	<p><i>– wyjaśnia przyczyny zwycięstwa bolszewików w Rosji oraz charakteryzuje najistotniejsze przemiany zachodzące w życiu społecznym, gospodarczym i politycznym w ZSRR do końca lat trzydziestych XX w. (V.2.1)</i></p> <p><i>– porównuje systemy totalitarne oraz charakteryzuje ich imperialne cele (V.2.3)</i></p> <p><i>– prezentuje stanowiska nauk społecznych na temat genezy i mechanizmów działania systemów totalitarnych (V.2.4)</i></p> <p><i>– ocenia politykę świata zachodniego wobec [...] komunizmu [...] (V.2.5).</i></p>	1
4. Faszyzm włoski	<ul style="list-style-type: none"> – kryzys powojenny we Włoszech – Benito Mussolini i jego działalność – cechy faszyzmu włoskiego – polityka wewnętrzna Mussoliniego – znaczenie terminów: <i>faszyzm, Związek Weteranów, Narodowa Partia Faszystowska, Wielkie Włochy, „czarne koszule”, „marsz na Rzym”, duce, opieka socjalna, płatne urlopy, wczasy pracownicze, korporacjonizm</i> 	<p><i>– wyjaśnia społeczne, gospodarcze, polityczne i kulturowe uwarunkowania [...] faszyzmu włoskiego [...] (V.2.2)</i></p> <p><i>– porównuje systemy totalitarne oraz charakteryzuje ich imperialne cele (V.2.3)</i></p> <p><i>– prezentuje stanowiska nauk społecznych na temat genezy i mechanizmów działania systemów totalitarnych (V.2.4).</i></p>	1
5. Państwo Hitlera	<ul style="list-style-type: none"> – Republika Weimarska – działalność Adolfa Hitlera – cechy nazizmu niemieckiego – przejęcie władzy przez Hitlera – polityka wewnętrzna Hitlera 	<p><i>– wyjaśnia społeczne, gospodarcze, polityczne i kulturowe uwarunkowania [...] nazizmu [...] (V.2.2)</i></p> <p><i>– porównuje systemy totalitarne oraz charakteryzuje ich imperialne cele (V.2.3)</i></p>	1

	<ul style="list-style-type: none"> – państwo Hitlera jako państwo totalitarne – znaczenie terminów: <i>nazizm, Narodowosocjalistyczna Niemiecka Partia Robotników (NSDAP), pucz monachijski, Oddziały Szturmowe (SA), rasa aryjska, darwinizm społeczny, „rasa panów”, obóz koncentracyjny, Sztafety Ochronne (SS), „noc długich noży”, III Rzesza, Führer, system monopartyjny, system wodzowski, ustawy norymberskie, „noc kryształowa”, eutanazja, indoktrynacja, Mein Kampf, nadczłowiek, „przestrzeń życiowa”, swastyka, gestapo, autarkia, Hitlerjugend, antysemityzm</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – <i>prezentuje stanowiska nauk społecznych na temat genezy i mechanizmów działania systemów totalitarnych (V.2.4)</i> – <i>ocenia politykę świata zachodniego wobec totalitaryzmu nazistowskiego [...] (V.2.5)</i> – <i>charakteryzuje życie gospodarcze okresu międzywojennego i wyjaśnia mechanizm wielkiego kryzysu gospodarczego oraz porównuje sposoby przewycięzania jego skutków [...] w Europie (V.3.2).</i> 	
6. Kryzys demokracji i autorytaryzm w Europie	<ul style="list-style-type: none"> – przyczyny powstawania rządów autorytarnych w krajach europejskich – dyktatura na Węgrzech – sytuacja w Austrii po I wojnie światowej – ustroje autorytarne na Bałkanach – Turcja Mustafy Kemala Atatürka – autorytaryzm w republikach bałtyckich – reżimy w Hiszpanii i Portugalii – demokracja w krajach skandynawskich, Wielkiej Brytanii, Irlandii, Czechosłowacji i we Francji – znaczenie terminów: <i>Węgierska Republika Rad, autorytaryzm, przewrót wojskowy</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – <i>opisuje zmiany na mapie politycznej Europy i świata po I wojnie światowej (V.1.4)</i> – <i>wyjaśnia społeczne, gospodarcze, polityczne i kulturowe uwarunkowania rządów autorytarnych w Europie Środkowo-Wschodniej [...] (V.2.2)</i> – <i>charakteryzuje proces demokratyzacji społeczeństw międzywojennych i ustrojów politycznych, z uwzględnieniem następstw I wojny światowej, przemian cywilizacyjnych, w tym kultury masowej (V.3.1)</i> – <i>charakteryzuje życie gospodarcze okresu międzywojennego i wyjaśnia mechanizm wielkiego kryzysu gospodarczego oraz porównuje sposoby przewycięzania jego skutków [...] w Europie (V.3.2).</i> 	1
7. Kultura i nauka okresu międzywojennego	<ul style="list-style-type: none"> – ruchy społeczne i trendy cywilizacyjne – osiągnięcia naukowe – rozwój techniki – kultura masowa i mass media – architektura – literatura i sztuka – dorobek kulturowy II Rzeczypospolitej 	<ul style="list-style-type: none"> – <i>charakteryzuje proces demokratyzacji społeczeństw międzywojennych i ustrojów politycznych, z uwzględnieniem następstw I wojny światowej, przemian cywilizacyjnych, w tym kultury masowej (V.3.1)</i> – <i>rozpoznaje dorobek kulturowy okresu międzywojennego (V.3.3)</i> 	1

	– znaczenie terminów: <i>kultura egalitarna, modernizm, funkcjonalizm, egzystencjalizm, ekspresjonizm, kubizm, dadaizm, surrealizm, futurizm, psychoanaliza, intuicjonizm</i>	– <i>charakteryzuje dorobek kulturowy II Rzeczypospolitej (V.5.3).</i>	
8. Droga ku wojnie	– polityka zagraniczna Japonii – polityka zagraniczna Włoch – zbrojenia Niemiec – kryzys nadreński w 1936 r. – hiszpańska wojna domowa (1936–1939 r.) – anszlus Austrii w 1938 r. – kryzys sudecki i konferencja monachijska – narastanie groźby wojny światowej – pakt Ribbentrop-Mołotow – znaczenie terminów: <i>embargo, powszechna służba wojskowa, Front Ludowy, oś Berlin–Rzym–Tokio, pakt antykominternowski, polityka ustępstw, appeasement, droga eksterytorialna, gwarancje niepodległości, strefy wpływów, sojusz wojskowy, „piąta kolumna”, Falanga, karliści, Komitet Nieinterwencji, Legia Cudzoziemska, Legion Condor, Brygady Międzynarodowe, anszlus, pakt stalowy</i>	– <i>opisuje zmiany na mapie politycznej Europy i świata po I wojnie światowej (V.1.4)</i> – [...] <i>charakteryzuje najistotniejsze przemiany zachodzące w życiu [...] politycznym w ZSRR do końca lat trzydziestych XX w. (V.2.1)</i> – <i>wyjaśnia społeczne, gospodarcze, polityczne i kulturowe uwarunkowania rządów autorytarnych w Europie Środkowo-Wschodniej, faszyzmu włoskiego i nazizmu oraz charakteryzuje aktywność międzynarodową Włoch i Niemiec w latach trzydziestych XX w. (V.2.2)</i> – <i>porównuje systemy totalitarne oraz charakteryzuje ich imperialne cele (V.2.3)</i> – <i>prezentuje stanowiska nauk społecznych na temat genezy i mechanizmów działania systemów totalitarnych (V.2.4)</i> – <i>ocenia politykę świata zachodniego wobec totalitaryzmu nazistowskiego i komunizmu; wyjaśnia genezę II wojny światowej (V.2.5)</i> – <i>wyjaśnia uwarunkowania polityki zagranicznej II Rzeczypospolitej (V.4.5)</i> – <i>prezentuje oceny polskiej historiografii dotyczące II Rzeczypospolitej (V.5.4).</i>	1
POWTÓRZENIE WIADOMOŚCI			1
SPRAWDZIAN I OMÓWIENIE WYNIKÓW			2
II RZECZPOSPOLITA			
1. Powstanie II Rzeczy-	– przyczyny odzyskania niepodległości – pierwsze ośrodki władzy – Józef Piłsudski na czele odrodzonej Polski	– <i>opisuje zmiany na mapie politycznej Europy i świata po I wojnie światowej (V.1.4)</i> – <i>charakteryzuje proces demokratyzacji</i>	1

pospolitej	<ul style="list-style-type: none"> – powstanie władz centralnych II Rzeczypospolitej – konferencja paryska a sprawa polska – znaczenie terminów: <i>Tymczasowy Rząd Ludowy Republiki Polskiej, tymczasowy naczelnik państwa, dekret, republika ludowa, parcelacja, Sejm Ustawodawczy, ordynacja wyborcza</i> 	<p><i>społeczeństw międzywojennych i ustrojów politycznych, z uwzględnieniem następstw I wojny światowej [...] (V.3.1)</i></p> <p><i>– opisuje proces kształtowania się terytorium II Rzeczypospolitej [...] (V.4.1)</i></p> <p><i>– wyjaśnia uwarunkowania polityki zagranicznej II Rzeczypospolitej (V.4.5)</i></p> <p><i>– synchronizuje najważniejsze wydarzenia z dziejów Polski z wydarzeniami europejskimi (V.4.6)</i></p> <p><i>– prezentuje oceny polskiej historiografii dotyczące II Rzeczypospolitej (V.5.4).</i></p>	
2. Walka o granicę wschodnią	<ul style="list-style-type: none"> – walki polsko-ukraińskie o Galicję Wschodnią – geneza wojny z bolszewikami – pierwsze walki z bolszewikami – wyprawa kijowska – ofensywa Tuchaczewskiego – konferencja w Spa – Bitwa Warszawska – operacja niemeńska – traktat ryski – konflikt polsko-litewski i sprawa Wilna – znaczenie terminów: <i>Galicja Zachodnia, Galicja Wschodnia, Orleńskie, wojna przewrótowa, Tymczasowy Komitet Rewolucyjny Polski, linia Curzona, traktat ryski, bunt Żeligowskiego, koncepcja federalistyczna, koncepcja inkorporacyjna, konfederacja, federacja, Armia Czerwona, Litwa Środkowa</i> 	<p><i>– opisuje zmiany na mapie politycznej Europy i świata po I wojnie światowej (V.1.4)</i></p> <p><i>– opisuje proces kształtowania się terytorium II Rzeczypospolitej, w tym [...] wojnę polsko-bolszewicką (V.4.1)</i></p> <p><i>– wyjaśnia uwarunkowania polityki zagranicznej II Rzeczypospolitej (V.4.5)</i></p> <p><i>– synchronizuje najważniejsze wydarzenia z dziejów Polski z wydarzeniami europejskimi (V.4.6)</i></p> <p><i>– analizuje strukturę społeczeństwa II Rzeczypospolitej, w tym strukturę narodowościowo-wyznaniową, oraz charakteryzuje politykę II Rzeczypospolitej wobec mniejszości narodowych i jej uwarunkowania (V.5.2)</i></p> <p><i>– prezentuje oceny polskiej historiografii dotyczące II Rzeczypospolitej (V.5.4).</i></p>	1
3. Walka	<ul style="list-style-type: none"> – powstanie wielkopolskie – powstania śląskie 	<p><i>– opisuje zmiany na mapie politycznej Europy i świata po I wojnie światowej (V.1.4)</i></p>	1

<p>o granice: zachodnią i południo- wą</p>	<ul style="list-style-type: none"> – spór o Śląsk Cieszyński – plebiscyty na Warmii, Mazurach oraz Powiślu – zaślubiny Polski z morzem – Wolne Miasto Gdańsk – znaczenie terminów: <i>rozejm w Trewirze, autonomia Śląska, armia z poboru</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje proces kształtowania się terytorium II Rzeczypospolitej, w tym powstanie wielkopolskie i powstania śląskie oraz plebiscyty [...] (V.4.1) – wyjaśnia uwarunkowania polityki zagranicznej II Rzeczypospolitej (V.4.5) – synchronizuje najważniejsze wydarzenia z dziejów Polski z wydarzeniami europejskimi (V.4.6) – analizuje strukturę społeczeństwa II Rzeczypospolitej, w tym strukturę narodowościowo-wyznaniową, oraz charakteryzuje politykę II Rzeczypospolitej wobec mniejszości narodowych i jej uwarunkowania (V.5.2) – prezentuje oceny polskiej historiografii dotyczące II Rzeczypospolitej (V.5.4). 	
<p>4. Pierwsze lata II Rzeczypospolitej</p>	<ul style="list-style-type: none"> – <i>Mała konstytucja z 1919 r. i Konstytucja marcowa z 1921 r.</i> – wybór prezydenta w 1922 r. i zamach na Gabriela Narutowicza – sytuacja narodowo-religijna w II Rzeczypospolitej – kryzys w 1923 r. – znaczenie terminów: <i>naczelnik państwa, wybory pięcioprzymiotnikowe, bierne i czynne prawo wyborcze, Mała konstytucja, Zgromadzenie Narodowe, prawo weta, preambuła, Chjeno, Konstytucja marcowa, Chjeno-Piast, SL-Wyzwolenie</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje charakterystyczne cechy ustroju II Rzeczypospolitej w oparciu o konstytucje z 1921 i 1935 r. (V.4.2) – opisuje główne ugrupowania polityczne II Rzeczypospolitej, ich aktywność w życiu politycznym oraz przywódców (V.4.3) – wyjaśnia przyczyny kryzysu demokracji parlamentarnej w II Rzeczypospolitej [...] (V.4.4) – synchronizuje najważniejsze wydarzenia z dziejów Polski z wydarzeniami europejskimi (V.4.6) – charakteryzuje i ocenia dorobek gospodarczy II Rzeczypospolitej (V.5.1) – analizuje strukturę społeczeństwa II Rzeczypospolitej, w tym strukturę narodowościowo-wyznaniową, oraz 	<p>1</p>

		<p>charakteryzuje politykę II Rzeczypospolitej wobec mniejszości narodowych i jej uwarunkowania (V.5.2)</p> <p>– prezentuje oceny polskiej historiografii dotyczące II Rzeczypospolitej (V.5.4).</p>	
5. Zamach majowy i rządy sanacji	<p>– geneza zamachu majowego</p> <p>– zamach majowy w 1926 r.</p> <p>– pierwsze lata rządów sanacji</p> <p>– <i>Konstytucja kwietniowa</i> z 1935 r.</p> <p>– polityka zagraniczna Józefa Piłsudskiego</p> <p>– sanacja po śmierci Piłsudskiego</p> <p>– reformy gospodarcze Eugeniusza Kwiatkowskiego</p> <p>– konflikty narodowościowo-religijne w czasach rządów sanacji</p> <p>– bilans osiągnięć II Rzeczypospolitej</p> <p>– znaczenie terminów: <i>piłsudczycy</i>, „<i>nowela sierpniowa</i>”, <i>Bezpartyjny Blok Współpracy z Rządem</i>, <i>Centrolew</i>, <i>wotum nieufności</i>, „<i>wybory brzeskie</i>”, <i>Stronnictwo Ludowe</i>, <i>aklamacja</i>, <i>generalny inspektor sił zbrojnych</i>, „<i>rządy pułkowników</i>”, <i>Obóz Wielkiej Polski</i>, <i>Narodowa Partia Robotnicza</i>, <i>Stronnictwo Chłopskie</i>, <i>Obóz Narodowo-Radykalny (ONR)</i>, <i>ONR-ABC</i>, <i>ONR-Falanga</i>, <i>Organizacja Ukraińskich Nacjonalistów</i>, <i>Ukraińska Organizacja Wojskowa</i>, <i>Zgromadzenie Elektorów</i>, <i>Obóz Zjednoczenia Narodowego</i>, <i>Front Morges</i>, <i>getto ławkowe</i>, <i>numerus clausus</i>, <i>syjonizm</i></p>	<p>– wyjaśnia społeczne, gospodarcze, polityczne i kulturowe uwarunkowania rządów autorytarnych w Europie Środkowo-Wschodniej (V.2.2)</p> <p>– rozpoznaje charakterystyczne cechy ustroju II Rzeczypospolitej w oparciu o konstytucje z [...] 1935 r. (V.4.2)</p> <p>– opisuje główne ugrupowania polityczne II Rzeczypospolitej, ich aktywność w życiu politycznym oraz przywódców (V.4.3)</p> <p>– wyjaśnia przyczyny kryzysu demokracji parlamentarnej w II Rzeczypospolitej; charakteryzuje przyczyny i konsekwencje przewrotu majowego (V.4.4)</p> <p>– synchronizuje najważniejsze wydarzenia z dziejów Polski z wydarzeniami europejskim (V.4.6)</p> <p>– charakteryzuje i ocenia dorobek gospodarczy II Rzeczypospolitej (V.5.1)</p> <p>– analizuje strukturę społeczeństwa II Rzeczypospolitej, w tym strukturę narodowościowo- wyznaniową, oraz charakteryzuje politykę II Rzeczypospolitej wobec mniejszości narodowych i jej uwarunkowania (V.5.2)</p> <p>– prezentuje oceny polskiej historiografii dotyczące II Rzeczypospolitej (V.5.4).</p>	1
6.	– problemy z unifikacją infrastruktury odrodzonej Polski	– charakteryzuje proces demokratyzacji	1

<p>Gospodarka i społeczeństwo II Rzeczypospolitej</p>	<ul style="list-style-type: none"> – trudności ekonomiczne (hiperinflacja, wielki kryzys gospodarczy, skutki wojny celnej z Niemcami) – reformy Władysława Grabskiego – zakres reformy rolnej w międzywojennej Polsce – rozwój przemysłu i powstawanie nowych ośrodków przemysłowych – polityka transportowa i surowcowa – działalność Eugeniusza Kwiatkowskiego – budowa portu w Gdyni oraz Centralnego Okręgu Przemysłowego – znaczenie terminów: <i>kraj rolniczo-surowcowy, Polska A, Polska B, stan wyjątkowy, rząd fachowców, budżet, waloryzacja, Bank Polski, bank emisyjny, złoty polski, konkordat, Centralny Okręg Przemysłowy, Międzynarodowe Targi Poznańskie</i> 	<p><i>społeczeństw międzywojennych i ustrojów politycznych, z uwzględnieniem następstw I wojny światowej, przemian cywilizacyjnych, w tym kultury masowej (V.3.1)</i></p> <p><i>– charakteryzuje życie gospodarcze okresu międzywojennego i wyjaśnia mechanizm wielkiego kryzysu gospodarczego oraz porównuje sposoby przezwycięzania jego skutków [...] w Europie (V.3.2)</i></p> <p><i>– synchronizuje najważniejsze wydarzenia z dziejów Polski z wydarzeniami europejskim (V.4.6)</i></p> <p><i>– charakteryzuje i ocenia dorobek gospodarczy II Rzeczypospolitej (V.5.1)</i></p> <p><i>– prezentuje oceny polskiej historiografii dotyczące II Rzeczypospolitej (V.5.4).</i></p>	
<p>7. Kultura i nauka w II Rzeczypospolitej</p>	<ul style="list-style-type: none"> – stan kultury społeczeństwa polskiego po okresie zaborów – reformy szkolnictwa – powstawanie instytucji kultury narodowej – wyższe uczelnie w II Rzeczypospolitej – rozwój nauki w odrodzonej Polsce – literatura polska i sztuka międzywojenna – teatr i kinematografia w II Rzeczypospolitej – główne nurty życia kulturalnego w międzywojennej Polsce – znaczenie terminów: <i>powszechny obowiązek szkolny, alfabetyzacja, KUL, art déco, katastrofizm, konstruktywizm, Skamander, awangarda</i> 	<p><i>– charakteryzuje proces demokratyzacji społeczeństw międzywojennych i ustrojów politycznych, z uwzględnieniem następstw I wojny światowej, przemian cywilizacyjnych, w tym kultury masowej (V.3.1)</i></p> <p><i>– synchronizuje najważniejsze wydarzenia z dziejów Polski z wydarzeniami europejskim (V.4.6)</i></p> <p><i>– charakteryzuje dorobek kulturowy II Rzeczypospolitej (V.5.3)</i></p> <p><i>– prezentuje oceny polskiej historiografii dotyczące II Rzeczypospolitej (V.5.4).</i></p>	<p>1</p>
<p>8. Polska polityka zagraniczna</p>	<ul style="list-style-type: none"> – cele polskiej polityki zagranicznej i pozycja międzynarodowa II Rzeczypospolitej – układy sojusznicze Polski – współpraca niemiecko-radziecka po układzie w Rapallo 	<p><i>– wyjaśnia uwarunkowania polityki zagranicznej II Rzeczypospolitej (V.4.5)</i></p> <p><i>– synchronizuje najważniejsze wydarzenia z dziejów Polski z wydarzeniami europejskim</i></p>	<p>1</p>

w okresie międzywojennym	<ul style="list-style-type: none"> – sytuacja Polski po układzie w Locarno – polsko-niemiecka wojna celna – polityka zagraniczna Józefa Piłsudskiego i Józefa Becka – stosunki polsko-radzieckie i polsko-niemieckie w latach 30. XX w. – znaczenie terminów: <i>układ sojuszniczy, Międzymorze, traktat o nieagresji, deklaracja o niestosowaniu przemocy</i> 	(V.4.6) – <i>prezentuje oceny polskiej historiografii dotyczące II Rzeczypospolitej (V.5.4).</i>	
9. Polska w przededniu II wojny światowej	<ul style="list-style-type: none"> – zajęcie Zaolzia przez Polskę – niemieckie żądania wobec Polski – stanowisko rządu polskiego w przededniu wybuchu II wojny światowej – zacieśnienie współpracy polsko-brytyjskiej i polsko-francuskiej – międzynarodowe uwarunkowania paktu Ribbentrop-Mołotow – stan przygotowania Polski do wojny na tle potencjału hitlerowskich Niemiec – społeczeństwo polskie w obliczu zbliżającej się wojny – znaczenie terminów: <i>Fundusz Obrony Narodowej, Fundusz Obrony Morskiej, plan przebrojenia, mobilizacja, sojusz gwarancyjny, pakt antykominternowski</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – <i>ocenia politykę świata zachodniego wobec totalitaryzmu nazistowskiego i komunizmu; wyjaśnia genezę II wojny światowej (V.2.5)</i> – <i>wyjaśnia uwarunkowania polityki zagranicznej II Rzeczypospolitej (V.4.5)</i> – <i>synchronizuje najważniejsze wydarzenia z dziejów Polski z wydarzeniami europejskim (V.4.6)</i> – <i>prezentuje oceny polskiej historiografii dotyczące II Rzeczypospolitej (V.5.4).</i> 	1
POWTÓRZENIE WIADOMOŚCI			1
SPRAWDZIAN I OMÓWIENIE WYNIKÓW			2
CZĘŚĆ IV: DZIEJE NAJNOWSZE			
II WOJNA ŚWIATOWA (1939–1945)			
1. Kampania polska i jej następstwa	<ul style="list-style-type: none"> – stosunek sił i plany stron – prowokacje niemieckie – wybuch wojny – przebieg działań wojennych – atak radziecki z 17 września 1939 r. – ostatnie walki i zakończenie kampanii polskiej – wydarzenia polityczne po zakończeniu walk na ziemiach 	<ul style="list-style-type: none"> – <i>ocenia politykę świata zachodniego wobec totalitaryzmu nazistowskiego i komunizmu; wyjaśnia genezę II wojny światowej (V.2.5)</i> – <i>opisuje główne etapy II wojny światowej i wskazuje przełomowe wydarzenia dla jej przebiegu (V.6.1)</i> – <i>wyjaśnia uwarunkowania współpracy</i> 	1

	<p>polskich w 1939 r.</p> <ul style="list-style-type: none"> – współpraca niemiecko-radziecka do 1941 r. – znaczenie terminów: <i>plan „Fall Weiss”</i>, <i>alianci</i>, <i>wojna obronna</i>, <i>kampania wrześniowa</i>, <i>przedmoście rumuńskie</i>, <i>blitzkrieg (wojna błyskawiczna)</i>, <i>oddziały improwizowane</i> 	<p><i>niemiecko-radzieckiej w latach 1939–1941 i jej konsekwencje dla państw i narodów Europy Środkowej (V.6.2)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – opisuje przebieg i następstwa wojny obronnej Polski w 1939 r. (V.8.1) – synchronizuje najważniejsze wydarzenia II wojny światowej z dziejów Polski, Europy i świata (V.8.7). 	
<p>2. Na frontach II wojny światowej (1939–1945 r.)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – wojna radziecko-fińska – aneksja przez Związek Radziecki republik bałtyckich i Besarabii – atak Niemiec na Danię i Norwegię – napaść niemiecka na kraje Beneluksu – atak Niemiec na Francję – bitwa o Anglię – bitwa o Atlantyk – wojna na Bałkanach – wojna w Afryce – polityka ZSRR w latach 1939–1941 – atak Niemiec na ZSRR w 1941 r. – front wschodni w latach 1942–1943 – wybuch wojny na Dalekim Wschodzie i przystąpienie do niej Stanów Zjednoczonych – powstanie wielkiej koalicji – utworzenie frontu na Sycylii i we Włoszech – konferencja w Teheranie – utworzenie drugiego frontu na Zachodzie, wyzwolenie Francji, Belgii i Holandii – klęski faszystowskich Włoch – konferencja w Jaltie – kapitulacja Niemiec i koniec wojny w Europie – koniec wojny na Dalekim Wschodzie – znaczenie terminów: <i>kolaboracja</i>, <i>Linia Maginota</i>, <i>RAF</i>, <i>taktyka</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje główne etapy II wojny światowej i wskazuje przełomowe wydarzenia dla jej przebiegu (V.6.1) – wyjaśnia uwarunkowania współpracy niemiecko-radzieckiej w latach 1939–1941 i jej konsekwencje dla państw i narodów Europy Środkowej (V.6.2) – charakteryzuje uwarunkowania militarne i polityczne konferencji Wielkiej Trójki oraz ich ustalenia (V.6.3) – porównuje I i II wojnę światową – charakter działań wojennych i następstwa obu konfliktów (V.6.4) – synchronizuje najważniejsze wydarzenia II wojny światowej z dziejów Polski, Europy i świata (V.8.7). 	<p>1</p>

	<p>„wilczych stad”, taktyka „żabich skoków”, U-boot, spadochroniarze, dywersanci, radar, bitwa o Anglię, plan „Barbarossa”, bitwa o Atlantyk, konwoje morskie, sonar, lotniskowiec, Karta atlantycka, wielka koalicja, koalicja antyhitlerowska, Deklaracja Narodów Zjednoczonych, Lend-Lease Act, operacja „Overlord”, operacja „Market-Garden”, operacja „Bagration”, kamikadze, bezwarunkowa kapitulacja, II front na Zachodzie, front włoski, desant, bomba atomowa</p>		
3. Niemiecka polityka okupacyjna w Europie podczas II wojny światowej	<ul style="list-style-type: none"> – charakter okupacji niemieckiej w krajach skandynawskich i Europie Zachodniej – nazistowski plan eksterminacji Żydów – Holokaust – postawy społeczeństw i rządów świata zachodniego oraz Kościoła katolickiego wobec Holokaustu – stosunek hitlerowskich Niemiec do podbitych narodów Europy Wschodniej – hitlerowska polityka rasowa i prześladowanie wybranych grup społecznych – znaczenie terminów: kolaboracja, ruch oporu, polityka rasowa, eugenika, getto, „ostateczne rozwiązanie kwestii żydowskiej”, szmalcownicy, obozy koncentracyjne, obozy pracy, obozy śmierci, Generalny Plan Wschodni, gwiazda Dawida, Szoah, komory gazowe, cyklon B, „Żegota”, Żydowska Organizacja Bojowa, Résistance, czetnicy, ustatze, Waffen SS 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia uwarunkowania współpracy niemiecko-radzieckiej w latach 1939–1941 i jej konsekwencje dla państw i narodów Europy Środkowej (V.6.2) – charakteryzuje politykę III Rzeszy wobec społeczeństw okupowanej Europy, w tym nazistowski plan eksterminacji Żydów oraz innych narodowości i grup społecznych (V.7.1) – opisuje postawy Żydów wobec polityki eksterminacji [...] (V.7.2) – ocenia stosunek społeczeństw i rządów świata zachodniego oraz Kościoła katolickiego do Holokaustu (V.7.3) – synchronizuje najważniejsze wydarzenia II wojny światowej z dziejów Polski, Europy i świata (V.8.7). 	1
4. Okupacja ziem polskich i los społeczeństwa polskiego	<ul style="list-style-type: none"> – polityka władz ZSRR na okupowanych ziemiach II Rzeczypospolitej – deportacje ludności polskiej w głąb ZSRR – polscy jeńcy w ZSRR i zbrodnia katyńska – okupacja niemiecka w Polsce na tle okupacji w innych krajach Europy – sytuacja Polaków na ziemiach wcielonych do III Rzeszy – polityka niemiecka w Generalnym Gubernatorstwie 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia uwarunkowania współpracy niemiecko-radzieckiej w latach 1939–1941 i jej konsekwencje dla państw i narodów Europy Środkowej (V.6.2) – charakteryzuje politykę III Rzeszy wobec społeczeństw okupowanej Europy, w tym nazistowski plan eksterminacji Żydów oraz innych narodowości i grup społecznych (V.7.1) 	1

	<ul style="list-style-type: none"> – terror hitlerowski i zbrodnie niemieckie wobec narodu polskiego – Holokaust na ziemiach polskich – powstanie w getcie warszawskim – postawa społeczeństwa polskiego wobec Holokaustu – znaczenie terminów: <i>okupacja, sowietyzacja, wysiedlenia, roboty przymusowe, łapanka, Generalne Gubernatorstwo, volksdeutsch, volkslista, Einsatzgruppen, Sonderkommando, akcja „AB”, akcja specjalna „Kraków”</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – <i>opisuje postawy Żydów wobec polityki eksterminacji, w tym powstanie w getcie warszawskim, a także opisuje postawy społeczeństwa polskiego wobec Holokaustu (V.7.2)</i> – <i>opisuje [...] następstwa wojny obronnej Polski w 1939 r. (V.8.1)</i> – <i>wskazuje podobieństwa i różnice w polityce obu okupantów wobec narodu polskiego (V.8.3)</i> – <i>synchronizuje najważniejsze wydarzenia II wojny światowej z dziejów Polski, Europy i świata (V.8.7).</i> 	
--	---	---	--

<p>5. Sprawa polska podczas wojny w latach 1939–1943</p>	<ul style="list-style-type: none"> – powstanie rządu emigracyjnego we Francji, przeniesienie polskiego ośrodka władzy do Wielkiej Brytanii – polskie formacje wojskowe na frontach II wojny światowej – stosunki polsko-radzieckie po podpisaniu układu Sikorski-Majski – sprawa katyńska i zerwanie stosunków z polskim rządem londyńskim przez ZSRR – początki komunistycznych ośrodków władzy – katastrofa gibraltarska i śmierć Władysława Sikorskiego – konferencja w Teheranie a sprawa polska – znaczenie terminów: <i>rząd emigracyjny, rząd na wychodźstwie, „rząd londyński”, internowanie, frankofil, Polskie Siły Zbrojne, amnestia, armia Andersa, sprawa katyńska, Polska Partia Robotnicza, Związek Patriotów Polskich, Krajowa Rada Narodowa</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – <i>opisuje główne etapy II wojny światowej i wskazuje przełomowe wydarzenia dla jej przebiegu (V.6.1)</i> – <i>wyjaśnia uwarunkowania współpracy niemiecko-radzieckiej w latach 1939–1941 i jej konsekwencje dla państw i narodów Europy Środkowej (V.6.2)</i> – <i>charakteryzuje uwarunkowania militarne i polityczne konferencji Wielkiej Trójki oraz ich ustalenia (V.6.3)</i> – <i>porównuje I i II wojnę światową – charakter działań wojennych i następstwa obu konfliktów (V.6.4)</i> – <i>opisuje międzynarodowe uwarunkowania działalności polskiego rządu na wychodźstwie (V.8.2)</i> – <i>wskazuje podobieństwa i różnice w polityce obu okupantów wobec narodu polskiego (V.8.3)</i> – <i>wyjaśnia działania Stalina zmierzające do utworzenia komunistycznego ośrodka władzy w Polsce (V.8.5)</i> – <i>synchronizuje najważniejsze wydarzenia II wojny światowej z dziejów Polski, Europy i świata (V.8.7).</i> 	<p>1</p>
<p>6. Polskie Państwo Podziemne</p>	<ul style="list-style-type: none"> – pierwsze organizacje konspiracyjne – polityczne organizacje konspiracyjne – podziemie zbrojne – cele polityczne i strategiczne Polskiego Państwa Podziemnego i Armii Krajowej – struktura i działalność ZWZ-AK – inne polskie organizacje podziemne – konflikt polsko-ukraiński na Wołyniu 	<ul style="list-style-type: none"> – <i>[...] opisuje postawy społeczeństwa polskiego wobec Holokaustu (V.7.2)</i> – <i>opisuje organizację polskiego państwa podziemnego oraz różne formy ruchu oporu, ze szczególnym uwzględnieniem działalności Armii Krajowej (V.8.4)</i> – <i>wyjaśnia działania Stalina zmierzające do utworzenia komunistycznego ośrodka władzy w</i> 	<p>1</p>

	<ul style="list-style-type: none"> – znaczenie terminów: <i>Rada Jedności Narodowej, Delegatura Rządu na Kraj, partyzant, dywersja, sabotaż, „mały sabotaż”, wywiad, kontrwywiad, Służba Zwycięstwu Polski, Związek Walki Zbrojnej, Armia Krajowa, akcja scaleniowa, Szare Szeregi, Polska Walcząca, BIP, cichociemni, Związek Odwetu, organizacja „Wachlarz”, Kedyw, Ukraińska Powstańcza Armia</i> 	<p><i>Polsce (V.8.5)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – synchronizuje najważniejsze wydarzenia II wojny światowej z dziejów Polski, Europy i świata (V.8.7). 	
7. Powstanie warszawskie	<ul style="list-style-type: none"> – plan „Burza” – geneza powstania warszawskiego – wybuch powstania warszawskiego – mocarstwa wobec powstania – upadek i skutki powstania – bilans powstania – znaczenie terminów: <i>Armia Ludowa, plan „Burza”, operacja „Ostra Brama”, godzina „W”, RONA</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje główne etapy II wojny światowej [...] (V.6.1) – opisuje międzynarodowe uwarunkowania działalności polskiego rządu na wychodźstwie (V.8.2) – opisuje [...] różne formy ruchu oporu, ze szczególnym uwzględnieniem działalności Armii Krajowej (V.8.4) – wyjaśnia działania Stalina zmierzające do utworzenia komunistycznego ośrodka władzy w Polsce (V.8.5) – wyjaśnia uwarunkowania polityczne i charakteryzuje czyn zbrojny powstania warszawskiego (V.8.6) – synchronizuje najważniejsze wydarzenia II wojny światowej z dziejów Polski, Europy i świata (V.8.7). 	1
8. Przejęcie kontroli nad Polską przez Stalina	<ul style="list-style-type: none"> – Armia Czerwona i NKWD na ziemiach polskich podczas wojny w latach 1944–1945 – Polska lubelska i PKWN – działalność Stanisława Mikołajczyka – rozwiązanie Armii Krajowej – konferencja w Jałcie a sprawa polska – „proces szesnastu” – powstanie Tymczasowego Rządu Jedności Narodowej – sprawa polska na konferencji w Poczdamie 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje główne etapy II wojny światowej i wskazuje przełomowe wydarzenia dla jej przebiegu (V.6.1) – charakteryzuje uwarunkowania militarne i polityczne konferencji Wielkiej Trójki oraz ich ustalenia (V.6.3) – porównuje I i II wojnę światową – charakter działań wojennych i następstwa obu konfliktów (V.6.4) 	1

	<p>– znaczenie terminów: <i>PKWN</i>, „<i>polityka faktów dokonanych</i>”, <i>PPS</i>, <i>SL</i>, <i>SD</i>, <i>sowietyzacja</i>, „<i>Polska lubelska</i>”, <i>Ludowe Wojsko Polskie</i>, <i>Tymczasowy Rząd Jedności Narodowej</i>, „<i>proces szesnastu</i>”, <i>państwo jednolite narodowo</i></p>	<p>– opisuje międzynarodowe uwarunkowania działalności polskiego rządu na wychodźstwie (V.8.2)</p> <p>– opisuje [...] różne formy ruchu oporu, ze szczególnym uwzględnieniem działalności Armii Krajowej (V.8.4)</p> <p>– wyjaśnia działania Stalina zmierzające do utworzenia komunistycznego ośrodka władzy w Polsce (V.8.5)</p> <p>– synchronizuje najważniejsze wydarzenia II wojny światowej z dziejów Polski, Europy i świata (V.8.7).</p>	
POWTÓRZENIE WIADOMOŚCI			1
SPRAWDZIAN I OMÓWIENIE WYNIKÓW			2
POLSKA I ŚWIAT PO II WOJNIE ŚWIATOWEJ			
1. Żelazna kurtyna	<p>– demograficzne, społeczno-gospodarcze i polityczne skutki II wojny światowej</p> <p>– powstanie ONZ</p> <p>– postanowienia konferencji w Poczdamie</p> <p>– wielowymiarowa rywalizacja radziecko-amerykańska</p> <p>– stalinizacja Europy Środkowo-Wschodniej</p> <p>– ekspansywna polityka Stalina</p> <p>– powstanie Kominformu</p> <p>– doktryna Trumana i plan Marshalla</p> <p>– problem niemiecki po II wojnie światowej</p> <p>– blokada Berlina Zachodniego</p> <p>– powstanie NATO</p> <p>– podział Niemiec na RFN i NRD</p> <p>– kryzys berliński w 1953 r.</p> <p>– znaczenie terminów: <i>Karta Narodów Zjednoczonych</i>, <i>denazyfikacja</i>, <i>demilitaryzacja</i>, <i>dekartelizacja</i>, <i>demokratyzacja</i>,</p>	<p>– opisuje demograficzne, społeczno-gospodarcze i polityczne skutki wojny (V.9.1)</p> <p>– rozpoznaje zmiany polityczne na mapie Europy i świata po II wojnie światowej (V.9.2)</p> <p>– wyjaśnia genezę zimnej wojny i rozpoznaje jej przejawy w stosunkach pomiędzy ZSRR a Stanami Zjednoczonymi (V.9.3)</p> <p>– charakteryzuje problem niemiecki po II wojnie światowej (V.9.4)</p> <p>– wyjaśnia cele utworzenia NATO i Układu Warszawskiego oraz charakteryzuje te bloki militarne (V.9.5)</p> <p>– charakteryzuje proces integracji Europy Zachodniej (V.9.6)</p> <p>– wyjaśnia cele utworzenia ONZ i charakteryzuje jego rolę w rozwiązywaniu problemów współczesnego świata (V.9.7)</p>	1

	<p><i>traktaty paryskie, sowietyzacja, kraje demokracji ludowej, Kominform, Rada Wzajemnej Pomocy Gospodarczej, „zimna wojna”, „żelazna kurtyna”, CIA, KGB, integracja europejska, wyścig zbrojeń, bomba termojądrowa, Niemiecka Socjalistyczna Partia Jedności (SED), Unia Chrześcijańskich Demokratów (CDU), Socjaldemokratyczna Partia Niemiec (SPD), Bizonia, Trizonia, mur berliński</i></p>	<p>– <i>charakteryzuje proces uzależniania państw Europy Środkowo-Wschodniej od ZSRR, z uwzględnieniem sowietyzacji i stalinizacji (V.12.1)</i></p> <p>– <i>synchronizuje najważniejsze wydarzenia z dziejów świata, Europy Zachodniej i Środkowo-Wschodniej oraz Polski (V.12.6).</i></p>	
<p>2. Przejęcie władzy przez komunistów w Polsce (1944–1948 r.)</p>	<p>– skutki polityczne, demograficzne i ekonomiczne II wojny światowej dla Polski</p> <p>– reforma rolna i nacjonalizacja przemysłu</p> <p>– postawy Polaków w nowej sytuacji politycznej</p> <p>– represje i działania aparatu bezpieczeństwa i władz komunistycznych wobec podziemia niepodległościowego oraz opozycji</p> <p>– referendum ludowe z 1946 r.</p> <p>– sfałszowane wybory z 1947 r.</p> <p>– znaczenie terminów: <i>konfiskata, obszarnicy, Tymczasowy Rząd Jedności Narodowej, WiN, akcja „Wisła”, referendum ludowe, Milicja Obywatelska, Urząd Bezpieczeństwa, cenzura, organizacja „NIE”, rząd Tymczasowy RP, Rząd Tymczasowy Jedności Narodowej, Delegatura Sił Zbrojnych na Kraj, Narodowe Zjednoczenie Wojskowe, Korpus Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Ochotnicza Rezerwa Milicji Obywatelskiej, Główny Urząd Kontroli Prasy, Publikacji i Widowisk</i></p>	<p>– <i>charakteryzuje proces uzależniania państw Europy Środkowo-Wschodniej od ZSRR, z uwzględnieniem sowietyzacji i stalinizacji (V.12.1)</i></p> <p>– <i>synchronizuje najważniejsze wydarzenia z dziejów świata, Europy Zachodniej i Środkowo-Wschodniej oraz Polski (V.12.6)</i></p> <p>– <i>porównuje terytorium Polski powojennej z terytorium II Rzeczypospolitej oraz analizuje polityczno-społeczne i gospodarcze skutki zmiany granic (V.13.1)</i></p> <p>– <i>charakteryzuje główne etapy przejmowania władzy przez komunistów w Polsce, z uwzględnieniem działań opozycji legalnej i podziemia antykomunistycznego; opisuje represje stosowane przez radziecki i polski aparat bezpieczeństwa (V.13.2)</i></p> <p>– <i>rozpoznaje charakterystyczne cechy okresu odbudowy i przebudowy gospodarki, z uwzględnieniem reformy rolnej i nacjonalizacji przemysłu (V.13.3)</i></p> <p>– <i>synchronizuje najważniejsze wydarzenia z dziejów świata, Europy Zachodniej i Środkowo-Wschodniej oraz Polski (V.12.6).</i></p>	1
<p>3. Stalinizm</p>	<p>– powstanie Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej</p> <p>– przemiany gospodarcze</p>	<p>– <i>charakteryzuje proces uzależniania państw Europy Środkowo-Wschodniej od ZSRR, z</i></p>	1

w Polsce	<ul style="list-style-type: none"> – stalinizm w kulturze, oświacie i nauce – państwo terroru – walka z Kościołem katolickim – <i>Konstytucja PRL z 1952 r.</i> – znaczenie terminów: <i>system wielopartyjny, plan sześćoletni, system nakazowo-rozdzielczy, przodownik pracy, Biuro Informacyjne Partii Komunistycznych i Robotniczych, ruch księży patriotów, „bitwa o handel”</i> 	<ul style="list-style-type: none"> <i>uwzględnieniem sowietyzacji i stalinizacji (V.12.1)</i> <i>– synchronizuje najważniejsze wydarzenia z dziejów świata, Europy Zachodniej i Środkowo-Wschodniej oraz Polski (V.12.6)</i> <i>– porównuje procesy stalinizacji państwa polskiego i państw Europy Środkowo-Wschodniej (V.14.1)</i> <i>– charakteryzuje system polityczny i społeczno-gospodarczy Polski w okresie stalinowskim, z uwzględnieniem konstytucji z 1952 r. (V.14.2)</i> <i>– rozpoznaje charakterystyczne cechy gospodarki centralnie planowanej i ocenia jej skutki (V.14.3)</i> <i>– charakteryzuje zjawisko socrealizmu w literaturze i sztuce (V.14.4)</i> <i>– prezentuje oceny polskiej historiografii dotyczące PRL-u (V.16.4).</i> 	
4. Azja i Afryka po II wojnie światowej	<ul style="list-style-type: none"> – sytuacja w Chinach po zakończeniu II wojny światowej – powstanie i funkcjonowanie ChRL – rewolucja kulturalna Mao Tse-tunga – konflikt koreański – skutki wojny koreańskiej – powojenna okupacja i rozwój Japonii – wojna w Wietnamie – dekolonizacja Indochin – powstanie niepodległych Indii – konflikt indyjsko-pakistański – Bliski Wschód i konflikt arabsko-izraelski – kryzys sueski – dekolonizacja w Afryce – konflikt w Algierii – znaczenie terminów: <i>Viet Minh, Wietkong, ofensywa „Tet”, Czerwoni Khmerzy, Rok Afryki, apartheid</i> 	<ul style="list-style-type: none"> <i>– charakteryzuje przyczyny i skutki przełomowych konfliktów zimnej wojny: wojny koreańskiej [...], wojny w Wietnamie [...] (V.9.8)</i> <i>– wyjaśnia źródła i rozwój konfliktu arabsko-izraelskiego po II wojnie światowej (V.9.9)</i> <i>– opisuje główne etapy procesu dekolonizacji Azji i Afryki, z uwzględnieniem Indii oraz Indochin (V.10.1)</i> <i>– opisuje zmiany na politycznej mapie świata w wyniku procesu dekolonizacji (V.10.2)</i> <i>– ocenia polityczne i społeczno-gospodarcze skutki procesu dekolonizacji (V.10.3)</i> <i>– opisuje główne etapy w dziejach komunistycznych Chin (V.11.1)</i> <i>– charakteryzuje maoistowską odmianę komunizmu (V.11.2)</i> 	1

		<p>– <i>charakteryzuje międzynarodową pozycję Chin w okresie rywalizacji ZSRR i Stanów Zjednoczonych [...] (V.11.3)</i></p> <p>– <i>synchronizuje najważniejsze wydarzenia z dziejów świata, Europy Zachodniej i Środkowo-Wschodniej oraz Polski (V.12.6).</i></p>	
5. Zimna wojna w latach 1953–1980	<p>– ostatnie lata życia Józefa Stalina</p> <p>– śmierć Stalina w 1953 r.</p> <p>– polityka wewnętrzna i zagraniczna Nikity Chruszczowa</p> <p>– uformowanie się Układu Warszawskiego</p> <p>– powstanie węgierskie w 1956 r.</p> <p>– zmiana polityki zagranicznej Chruszczowa</p> <p>– kryzys kubański</p> <p>– wzrost wpływów ZSRR na świecie i popularyzacja ideologii komunistycznej na Zachodzie</p> <p>– „praska wiosna” w 1968 r.</p> <p>– kryzys wewnętrzny w ZSRR</p> <p>– początki integracji europejskiej</p> <p>– wybuch wojny radziecko-afgańskiej</p> <p>– znaczenie terminów: <i>tajny referat, dekolonizacja, blokada morska, afera „Watergate”, sandiniści, Czerwone Brygady, Frakcja Czerwonej Armii, doktryna Breżniewa, détente, Konferencja Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie</i></p>	<p>– <i>rozpoznaje zmiany polityczne na mapie Europy i świata po II wojnie światowej (V.9.2)</i></p> <p>– <i>wyjaśnia genezę zimnej wojny i rozpoznaje jej przejawy w stosunkach pomiędzy ZSRR a Stanami Zjednoczonymi (V.9.3)</i></p> <p>– <i>wyjaśnia cele utworzenia NATO i Układu Warszawskiego oraz charakteryzuje te bloki militarne (V.9.5)</i></p> <p>– <i>synchronizuje najważniejsze wydarzenia z dziejów świata, Europy Zachodniej i Środkowo-Wschodniej oraz Polski (V.12.6)</i></p> <p>– <i>charakteryzuje przyczyny i skutki przełomowych konfliktów zimnej wojny: [...] kryzysu kubańskiego [...] i wojny w Afganistanie (V.9.8)</i></p> <p>– <i>charakteryzuje międzynarodową pozycję Chin w okresie rywalizacji ZSRR i Stanów Zjednoczonych [...] (V.11.3)</i></p> <p>– <i>wyjaśnia przyczyny zmian w polityce zagranicznej ZSRR i w polityce wewnętrznej państw satelickich ZSRR po 1956 r. (V.12.2)</i></p> <p>– <i>synchronizuje najważniejsze wydarzenia z dziejów świata, Europy Zachodniej i Środkowo-Wschodniej oraz Polski (V.12.6).</i></p>	1
6. PRL w czasach	<p>– PRL po śmierci Stalina</p> <p>– poznański Czerwiec (1956 r.)</p> <p>– polski Październik (1956 r.)</p>	<p>– <i>wyjaśnia przyczyny zmian w polityce zagranicznej ZSRR i w polityce wewnętrznej państw satelickich ZSRR po 1956 r. (V.12.2)</i></p>	1

<p>Władysław Gomułka</p>	<ul style="list-style-type: none"> – pierwsze lata rządów Władysława Gomułki – spór Gomułki z Kościołem katolickim – Marzec ‘68 – stagnacja gospodarcza w latach 60. XX w. – Grudzień ‘70 – odsunięcie Władysława Gomułki od władzy – znaczenie terminów: <i>puławianie, natolińczycy, „mała stabilizacja”, peregrynacja, Klub Inteligencji Katolickiej</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – <i>synchronizuje najważniejsze wydarzenia z dziejów świata, Europy Zachodniej i Środkowo-Wschodniej oraz Polski (V.12.6)</i> – <i>charakteryzuje i porównuje etapy: 1956–1970 i 1970–1980 (V.15.1)</i> – <i>wyjaśnia przyczyny kryzysów społeczno-politycznych: 1968 r., 1970 r. [...] (V.15.2)</i> – <i>charakteryzuje działalność opozycji w PRL-u (V.15.3)</i> – <i>charakteryzuje relacje państwo-Kościół i ocenia rolę Kościoła w życiu społecznym (V.15.4)</i> – <i>charakteryzuje kulturę i życie codzienne w Polsce Ludowej (V.15.5)</i> – <i>prezentuje oceny polskiej historiografii dotyczące PRL-u (V.16.4).</i> 	
<p>7. „Dru ga Polska” Edwarda Gierka</p>	<ul style="list-style-type: none"> – geneza i założenia reform Edwarda Gierka – przyczyny niepowodzeń gospodarczych – przemiany społeczne – wydarzenia z 1976 r. – opozycja w latach 70. XX w. – znaczenie terminów: <i>ruble transferowe, Państwowe Gospodarstwo Rolne (PGR), fiat 126p, Dziennik Telewizyjny, Trybuna Ludu, Komitet Obrony Robotników, Ruch Obrony Praw Człowieka i Obywatela, sobór watykański II, Konfederacja Polski Niepodległej, Ruch Młodej Polski, Wolne Związki Zawodowe</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – <i>wyjaśnia przyczyny zmian w polityce zagranicznej ZSRR i w polityce wewnętrznej państw satelickich ZSRR po 1956 r. (V.12.2)</i> – <i>synchronizuje najważniejsze wydarzenia z dziejów świata, Europy Zachodniej i Środkowo-Wschodniej oraz Polski (V.12.6)</i> – <i>charakteryzuje i porównuje etapy: 1956–1970 i 1970–1980 (V.15.1)</i> – <i>wyjaśnia przyczyny kryzysów społeczno-politycznych: [...] 1976 r. [...] (V.15.2)</i> – <i>charakteryzuje działalność opozycji w PRL-u (V.15.3)</i> – <i>charakteryzuje relacje państwo-Kościół i ocenia rolę Kościoła w życiu społecznym (V.15.4)</i> – <i>charakteryzuje kulturę i życie codzienne w Polsce Ludowej (V.15.5)</i> – <i>prezentuje oceny polskiej historiografii</i> 	<p>1</p>

		dotyczące PRL-u (V.16.4).	
POWTÓRZENIE WIADOMOŚCI			1
SPRAWDZIAN I OMÓWIENIE WYNIKÓW			2
PADEK KOMUNIZMU ORAZ TRANSFORMACJA USTROJOWA W POLSCE I EUROPIE			
1. Koniec „zimnej wojny”	<ul style="list-style-type: none"> – nowa polityka amerykańska – prezydentura Ronalda Reagana – wielopłaszczyznowa walka z „imperium zła” – zmiany w ZSRR – reformy Michaiła Gorbaczowa – Jesień Ludów – zjednoczenie Niemiec – rozpad ZSRR – Federacja Rosyjska Borysa Jelcyna – znaczenie terminów: <i>Pentagon</i>, „gwiazdne wojny”, pierestrojka, głośność, uskorzenie, <i>elektrownia atomowa</i>, Karta 77, <i>mudżahedini</i>, <i>finlandyzacja</i>, „aksamitna rewolucja”, <i>pucz Janajewa</i>, <i>Wspólnota Niepodległych Państw</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje zmiany polityczne na mapie Europy i świata po II wojnie światowej (V.9.2) – wyjaśnia genezę zimnej wojny i rozpoznaje jej przejawy w stosunkach pomiędzy ZSRR a Stanami Zjednoczonymi (V.9.3) – charakteryzuje problem niemiecki po II wojnie światowej (V.9.4) – wyjaśnia cele utworzenia NATO i Układu Warszawskiego oraz charakteryzuje te bloki militarne (V.9.5) – charakteryzuje proces integracji Europy Zachodniej (V.9.6) – charakteryzuje przyczyny i skutki przełomowych konfliktów zimnej wojny: [...] wojny w Afganistanie (V.9.8) – charakteryzuje proces uniezależnienia się państw satelickich od ZSRR (V.12.3) – wyjaśnia przyczyny rozpadu ZSRR i bloku wschodniego (V.12.4) – opisuje przeobrażenia ustrojowe w państwach Europy Środkowo-Wschodniej i rozpoznaje charakterystyczne cechy procesu dekomunizacji w państwach bloku wschodniego po 1989 r. (V.12.5) – synchronizuje najważniejsze wydarzenia z dziejów świata, Europy Zachodniej i Środkowo-Wschodniej oraz Polski (V.12.6). 	1
2. Powstanie	<ul style="list-style-type: none"> – pierwsza pielgrzymka Jana Pawła II do Polski (1979 r.) – strajki sierpniowe 	<ul style="list-style-type: none"> – synchronizuje najważniejsze wydarzenia z dziejów świata, Europy Zachodniej i Środkowo- 	1

<p>NSZZ „Solidarność”</p>	<ul style="list-style-type: none"> – powstanie NSZZ „Solidarność” – stosunek władz PRL do NSZZ „Solidarność” – znaczenie terminów: <i>postulaty sierpniowe</i>, <i>Międzyzakładowy Komitet Strajkowy</i>, <i>Niezależny Samorządny Związek Zawodowy „Solidarność”</i>, <i>Niezależna Oficyna Wydawnicza NOWA</i>, <i>Zmotoryzowane Odwody Milicji Obywatelskiej (ZOMO)</i>, <i>„uniwersytet latający”</i>, <i>Niezależne Zrzeszenie Studentów</i>, <i>NSZZ Rolników Indywidualnych</i>, <i>Tygodnik Solidarność</i> 	<p><i>Wschodniej oraz Polski (V.12.6)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>charakteryzuje i porównuje etapy: 1956–1970 i 1970–1980 (V.15.1)</i> – <i>wyjaśnia przyczyny kryzysów społeczno-politycznych: [...] 1980 r. (V.15.2)</i> – <i>charakteryzuje działalność opozycji w PRL-u (V.15.3)</i> – <i>charakteryzuje relacje państwo-Kościół i ocenia rolę Kościoła w życiu społecznym (V.15.4)</i> – <i>charakteryzuje kulturę i życie codzienne w Polsce Ludowej (V.15.5)</i> – <i>wyjaśnia ideę Solidarności i jej wpływ na przemiany społeczno-polityczne w Polsce (V.16.1)</i> – <i>prezentuje oceny polskiej historiografii dotyczące PRL-u (V.16.4).</i> 	
<p>3. Stan wojenny (1981–1983 r.)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – narastanie napięć – wprowadzenie stanu wojennego – postawy Polaków wobec stanu wojennego – świat wobec wydarzeń w Polsce – skutki stanu wojennego – znaczenie terminów: <i>stan wojenny</i>, <i>strajk ostrzegawczy</i>, <i>strajk generalny</i>, <i>system kartkowy</i>, <i>opór cywilny</i>, <i>delegalizacja</i>, <i>„prowokacja bydgoska”</i>, <i>Przesłanie do ludzi pracy Europy Wschodniej</i>, <i>Wojskowa Rada Ocalenia Narodowego (WRON)</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – <i>synchronizuje najważniejsze wydarzenia z dziejów świata, Europy Zachodniej i Środkowo-Wschodniej oraz Polski (V.12.6)</i> – <i>charakteryzuje działalność opozycji w PRL-u (V.15.3)</i> – <i>charakteryzuje relacje państwo-Kościół i ocenia rolę Kościoła w życiu społecznym (V.15.4)</i> – <i>charakteryzuje kulturę i życie codzienne w Polsce Ludowej (V.15.5)</i> – <i>wyjaśnia ideę Solidarności i jej wpływ na przemiany społeczno-polityczne w Polsce (V.16.1)</i> – <i>charakteryzuje państwo i społeczeństwo w czasie stanu wojennego oraz ocenia społeczno-gospodarcze i polityczne skutki stanu wojennego (V.16.2)</i> – <i>prezentuje oceny polskiej historiografii dotyczące PRL-u (V.16.4).</i> 	<p>1</p>

<p>4. Początki III Rzeczy- pospolitej</p>	<ul style="list-style-type: none"> – geneza kryzysu systemu komunistycznego w Polsce – droga do negocjacji strony rządowej ze stroną opozycyjną – obrady okrągłego stołu – wybory 4 czerwca 1989 r. – początki III Rzeczypospolitej – współczesne problemy polityki wewnętrznej w Polsce – sytuacja gospodarcza w III Rzeczypospolitej – polityka zagraniczna (integracja Polski ze strukturami NATO i Unii Europejskiej) – znaczenie terminów: <i>okrągły stół, Sejm kontraktowy, Obywatelski Klub Parlamentarny, transformacja, plan Balcerowicza, Socjaldemokracja Rzeczypospolitej Polskiej, Bezpartyjny Blok Wspierania Reform, Trójkąt Weimarski, Grupa Wyszehradzka</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – <i>synchronizuje najważniejsze wydarzenia z dziejów świata, Europy Zachodniej i Środkowo-Wschodniej oraz Polski (V.12.6)</i> – <i>wyjaśnia ideę Solidarności i jej wpływ na przemiany społeczno-polityczne w Polsce (V.16.1)</i> – <i>charakteryzuje państwo i społeczeństwo w czasie stanu wojennego oraz ocenia społeczno-gospodarcze i polityczne skutki stanu wojennego (V.16.2)</i> – <i>opisuje przyczyny i skutki obrad „Okrągłego Stołu” (V.16.3)</i> – <i>prezentuje oceny polskiej historiografii dotyczące PRL-u (V.16.4)</i> – <i>wyjaśnia międzynarodowe i wewnętrzne uwarunkowania procesu odbudowy demokratycznego państwa po 1989 r. (V.17.1)</i> – <i>charakteryzuje proces reformowania gospodarki polskiej (V.17.2)</i> – <i>ocenia dokonania III Rzeczypospolitej w polityce zagranicznej (V.17.3).</i> 	<p>1</p>
<p>5. Integracja europejska</p>	<ul style="list-style-type: none"> – geneza integracji europejskiej – początki procesu integracji – powstanie Unii Europejskiej – struktury Unii Europejskiej – znaczenie terminów: <i>Europejska Wspólnota Węgla i Stali, traktaty rzymskie, Europejska Wspólnota Energii Atomowej, Europejska Wspólnota Gospodarcza, Rada Europy, Komisja Europejska, Parlament Europejski</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – <i>charakteryzuje proces integracji Europy Zachodniej (V.9.6)</i> – <i>opisuje przeobrażenia ustrojowe w państwach Europy Środkowo-Wschodniej i rozpoznaje charakterystyczne cechy procesu dekomunizacji w państwach bloku wschodniego po 1989 r. (V.12.5).</i> 	<p>1</p>
<p>6. Przemiany cywiliza- cyjne</p>	<ul style="list-style-type: none"> – rozwój gospodarczy i technologiczny świata w 2. połowie XX w. – współczesna kultura – religia w świecie współczesnym 	<ul style="list-style-type: none"> – <i>charakteryzuje społeczno-gospodarcze i techniczne skutki rewolucji naukowo-technicznej, rozpoznając osiągnięcia nauki i techniki drugiej połowy XX w. (V.18.1)</i> 	<p>1</p>

w 2. połowie XX wieku	<ul style="list-style-type: none"> – wyzwania współczesności – znaczenie terminów: <i>sakralizacja, desakralizacja, kontrkultura, kultura młodzieżowa, nowe ruchy społeczne, globalizacja, terroryzm</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – <i>rozpoznaje charakterystyczne cechy kultury masowej i elitarnej oraz przemiany obyczajowe drugiej połowy XX w. (V.18.2)</i> – <i>charakteryzuje zjawisko kontrkultury i ruchy młodzieżowe w kulturze zachodniej (V.18.3)</i> – <i>charakteryzuje tendencje sakralizacyjne i desakralizacyjne we współczesnym świecie oraz proces dostosowywania się Kościoła katolickiego do wyzwań współczesności (V.18.4).</i> 	
POWTÓRZENIE WIADOMOŚCI			1
SPRAWDZIAN I OMÓWIENIE WYNIKÓW			2